

Universitätsbibliothek Wuppertal

Plutarchu Chairōneōs Ta Sōzomena Panta

Continens Moralia

Plutarchus

Francofurti, 1620

De communibus noticiis adversus Stoicos

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1372)

ρυσότητα και φαλακρότητα και άμορφία αφήρηκεν, όπως φαίνεται και λός ο τούτων σφός, ούκ απολείποντος το σώμα τῆ γήρωσ, δὴ αὐτὴ πρῶσεπιφύειτος και πρῶσεπιφύσαντος, μὴ ὡν κυρτός, αὐ οὕτω τύχη κωδός, ἐπερὶ φθαλμός, οὐτε αἰσχροός, οἷ τε δὴ μορφος, ἔτε και πρῶσεπός ἔστιν. ὁ γὰρ Στωϊκος ἔραος, ὡς πρὸς οὐ και φασὶ λέγονται ὁ μὲν μύρον διπλίπειν, τὰ δὲ δυσαδὴ διώκειν, ἔτως τοῖς ἀσχινοῖς ἢ ἀμορφοτάτοις ὁμιλῶ, ὅταν εἰς ἄμορφία και κέλλος ὑπὸ σοφίας μεταβάλλωσιν, ἀποτρέπεται. Ὁ πρῶτος τοῖς Στωϊκοῖς κακίος (αὐ οὕτω τύχη) πρῶσι, δέλης ἀρίστος και καταδαρθῶ ἐμπληκτος, και ἀμαθής, και ἀδίκος, και ἀφάλατος, και ναὶ μά Δία δούλος, και πένης και ἀπορος, αὐτῆμερὸν αἰσάται και βασιλῆος και πλούσιος και ὄλβιος γερωνός, σῶφρων τε και δίκαιος και βέβαιος και ἀδύξος. οὐ γάρηια φύσας, οὐδὲ ἤβου ἐν σώματι νέφ και ἀπαλῶ, δὴ εἰς ἀδενεί και ἀπαλῆ ψυχή και ἀάνδρα και ἀβεβαίω, νοῦν τέλειον, ἀκρον φροῖσιν, ἰσόθεον διέλασιν, ἀδύξασον ἔπισημίω, και ἀμετάπλωτο ἔξιν ἐσχικῶς, ὅθεν ἐνδύσις πρῶσεπρον αὐτῆς μοχθελίας δὴ εἰς ἀφίης, ὀλίγου δέω εἰπεῖν, ἦρος πῆ δὴ δάμψ. ἢ θεός, ἐκ θεοῦ τῆ κακίτου γήρωδος. ἐκ τῆς Σπῆς γὰρ λαβόντα τὴν δρετιῶ, ἔστιν εἰπεῖν, Εὐξάει εἶπ βούλει, πρῶτα σοι γήρησεται. πλούτον φέρει, βασιλείαν ἔχει, τύχην δίδωσιν, ὑπότμους ποιεῖ, και ἀπρῶσε δειῖς και αὐτάρχεις, μίαν εἰκοθε. δραχμὴν οὐκ ἔχου. ὁ μὲν γὰρ ποιηκός μῦθος τὸ κατὰ λόγον φυλακῶν, οὐδαμῶς πρῶσελείπει τὸν Ἡρακλῆα τῆ ἀγαθῶν δειρόν, δὴ ὡς πρὸς ἐκ πηγῆς ἐπιρρεῖ αὐτῆ και τοῖς στωϊκοῖν. ὁ δὲ τὴν Στωϊκὴν λαβὼν Ἀμάθειαν, πλούσιος μὲν γέρονεν, ἐραυίεται δὲ ἔρφω παρ ἑτέρων και βασιλῆος μὲν ἔστι, μισθὸν δὲ ἀναλύει συλλογισμοῖς και πρῶτα μὲν ἔχει μόνος, εἰοίκιον δὲ τελεί και ἀλφίτα ὠνεῖται, πολλάκις δὴ μειζῶν μόνος, ἢ μετατῆ πρῶσι τῆ ὁδὸν ἐχόντων, και ὁ μὲν Ἰθακῆσιων βασιλῆος πρῶσεπρον τῆ λαίλαπειν ὡς ἔστι βουλόμνος, και ποιεῖν ἑαυτὸν ὡς μάλιστα πρῶσι λυγαλέω ἀγαλῆκτον. ὁ δὲ ἐκ τῆς Σπῆς βοῶν μέγα και κεκαργῶς, ἔγὼ μόνος εἰμὶ βασιλῆος, ἐγὼ μόνος εἰμὶ πλούσιος, ὅραται πολλάκις ἐπ ἀλλοτρείας ὑφρας λέγον, Δὸς χλαῖνας ἰππῶνα κτῆ κάρτα γὰρ ριγῶ και βαμβάκω.

A rugas, caluiciē & scditatē adimit, vt pulcer videatur. Istorū sapiens nō reliquente corpus senio, sed grauius etiā vrgēte, molestiamq; alia molestia cumulante, curuus (si ita res tulerit) edentulus, vno oculo captus dū manet, neq; turpis tamē est, neq; scdo ad spectu. Amor n. Stoicus, instar scarabeorum, (qui perhibētur vnguēto suauiter fragrante omisso, male olentia scctari) cū turpissimis & scdifsimis versans, hos auerfari, vbi sapiētia eos formosos reddidit, docet. de Stoicorum sententia is qui mane fuit deterrimus, sub vesperā optimus est: & qui somno se dedit stolidus, ineptus, iniustus, luxuriosus, imo seruus, pauper, inops: ea ipse die surgit, rex, diues, beatusq; factus, p̄tereaq; tēperans, iustus, cōstans, opinio n̄ vt quisquam maxime vacuus. nō ille barba aut pubertate nata in adolescēte & tenero corpore: sed in imbecilla teneraq; anima, adde effeminata & incōstante, adeptus mentē perfectam, extreme probam prudentiam, affectio nem diuinā æqualē, scientiam ab omni opinione purgatam, habitumq; qui labefactari nullo queat modo. non quod pristinē aliquid decesserit prauitati, sed repente heros (vt sic dicā) aliquis, genius, aut deus ē bestia factus pessima. Licet enim sumentī ē Stoicorum schola virtutem dicere,

Optato quod vis, assequeris omnia.
virtus iis diuitias cōfert, regnum parat, fortunam conciliat, felices facit, nullius rei indigentes, totos ex se aptos, etiam si ne denarius quidē sit in patrimonio. Etenim poetice fabulæ rationi quod est consentaneum perpetuo retinētes, nusquam Herculem inducunt immunē necessitatum, sed ei ac familiaribus quasi ē fōte quodam semper aliquid earum affundunt. At qui Stoicorum nactus est Amaltheam, is diues factus est, tametsi alimenta ab aliis emendicet: rex est, vt interim mercede cōductus syllogismos soluat: omnia solus habet, quāquam & conductis precio habitat in ædibus, & farinam emat sæpe sumta mutuo pecunia, aut ab inopibus mendicando exigit. Mendicat quidem Ithacensium rex, vt quis sit latere possit, ideoque se ipsum facit quam maxime

Mendico similem misero.
At Stoica qui est à secta, alta contentaq; voce proclamans, Ego solus sum rex, ego solus sū diues, se penumero conspicitur apud alienas fores dicens
*Da pallium Hipponacti, nam rigeo gelu,
Tremorque membra quassat ---*

Π Λ Ο Υ Τ Α Ρ Χ Ο Υ
πρὸς τῶν κρινῶν ἐπινοῶν πρῶς πῆς Στωϊκοῖς.

ΑΟΙ μὲν εἰχῶς, ὡ Διαδούρμε, μὴ πρῶν μέλειν εἶναι δοκεῖτε πρῶσι τῶν κρινῶν φιλοσοφῆν ἐπινοῶν. ὁμολογεῖσθε γὰρ και τῶν αἰσθησῶν πρῶσι φροῖν, ἀφ ὡσχεδὸν αἰ πλείεσται γεγονασιν ἐπινοῶν, τίω τε πρῶσι τῶ φαινόμνα πῆσιν ἔδραν ἔχουσαι και ἀσφάλεια. ἐμὲ δὲ πολλῆς (ὡς γὰρ ἐμῶν τῶ φαινόμνα)

P L V T A R C H I
de communibus noticiis aduersus Stoicos, Liber.

ΑMPTIAS. Te quidē, Diadumene, apparet non admodum curare, si quis vos philosophari contra communes noticias dicat: cum fatearis te sensus etiam contemnere, à quibus ferre plerūque noticiæ oriuntur, fundamentumque eorum quæ videntur fidem habent, cui innitantur. Me autem magnæ (vt mihi videtur)

& absurdæ plenum perturbationis ad tevenientē, quam primū velim sanes: siue id rationib. quibusdam, siue incantationibus, siue alio aliquo modo alloqui potes, adeo sum exagitat⁹, & animi incertus factus à Stoicis quibusdā, viris alias optimis, atq; etiā familiaribus, sed qui nimis acerbè atq; hostiliter Academiā insectarētur. Nam pauca quædam à me verecunde & grauitè (nō n. mētiar) dicta, haud placide reprehēderunt: veteres autē illos iracūde sophistas, & corruptelas euerforesq; philosophiæ decretorūq; ordine procedentiū appellauerunt: multaq; his ineptiora cum pronunciaſſent, tandē ad noticias prolapsi sunt, quibus cōfusionē direptionēq; aiebant quandam ab Academicis inferri. Fuit deinde qui diceret, nō fortuito, sed diuina prouidentia factum esse, vt Chrysippus post Arcefilaum & ante Carneadē nasceretur: quorum ille contumeliarum & iniuriarum in receptam consuetudinem autouisset: hic maxime omnium florisset Academicorum. Chrysippum itaq; in medio horum situm, suis aduersus Arcefilaū scriptioibus, Carneadis quoque facundiæ aditum obstruxisse, multa quidem sensibus veluti ad tolerandam obfisionem relinquentem præsidia: turbam autem de prænotionibus & noticiis plane sedantem & singulas ita dirigentem suoq; loco ponentem, vt qui rursus turbare velint res, ac vim facere, nihil efficiant, sed maleficii ac sophistici temeritatis arguantur. His ego mane sermonib. incēsus, restinguētibus opus habeo, quæ animi dubitationem veluti inflammationem adimant * idem fortassis cum vulgo passus. * *

Si vero tibi poetæ fidem faciunt, qui priscam Sipyllum aiunt deorum prouidentia subuersam Tantalumpunientium: crede etiam sociis à Stoa, Chrysippum non fortuito, sed prouidentia ductū à natura editum, ima summis mutare & retro auertere vitæ rationes volente ad quam rem nemo hominū fuit magis Chrysippo idoneus. Sed sicut Cato aiebat neminem alium præter Cæsarem sobrium & prudentem ad rempub. turbandarum rerū causa accessisse: ita videtur hic homo summa cum acuratione & vi subuerrere & demoliri cōsuetudinem, quantum quidem potuit. idq; testantur qui eum prædicant, quando de pseudomēno seu mētiente (est id dialecticarum argutiārū de numero) contra eum disputant. Etenim, amice, connexum quod fit ex oppositis dicere nō promte falsum esse: rursusq; affirmare quasdam ratiocinationes quarum adsumta vera sint, & ductus veri, etiā porro contrarias conclusiones habere veras: quamne demonstrationis notionem, aut quam fidei non inuertit præsumtionem? Polypam aiūt hyeme sua vorare acetabula. Chrysippi autem dialectica, potissimas partes ac principia sua tollens atque amputans, quam tandem aliam noticiam non fecit falsitatis suspectam? Non enim possunt quæ superstruuntur constare, fundamentis iam pridem non subsistentibus. sicut hic prima tot dubitationibus & tumultibus exagitantur. Sed quemadmodum qui lutum aut puluerem in corporis superficie habent, tangentem ipsos & corpus conferentem non mouere, sed adiacere id quod exasperet vidētur. sic nōnulli Academicos culpant, putantq; eos causas præbere, quibus se ipsos ostendunt oppletos. Nam vtri tandē communes notionēs magis peruertūt? χεῖν ἂν ἀναπεπλησμένοις ἀποδεικνύοισιν ἀδύς.

A καὶ ἀτόπου μεσὶ ἤχων ταῖς ἀρχῆς, εἴτε ποι λόγους, εἴτε ἐπαδαῖς, εἴτε ἄλλον ὅτι τισαὶ ἔσπον παρηγορίας, οὐκ ἂν φθάνοις ἰατρῶων. οὐτῶ σοι ἀφασέσεισμαι καὶ γένηνα μετέωρος ὑπὸ Στωϊκῶν ἀνδρῶν, τὰ μὲν ἄλλα βελτίων, καὶ νῆ Δία σιωπῶν, πικρῶς δὲ ἄγαν ἐγκειμένῶν τῇ Ἀκαδημία καὶ ἀπεχθῶς. οἷγε πρὸς μικρὰ καὶ μετ' ἀδύς τὰ παρ' ἐμοῦ λέχθέντα σεμνῶς, (ὃ γὰρ ψέδδομαι) οὐ πρὸς ἡπάσαντο. τὸς ὃ πρὸς οὐτέροις μὲν ἰργῆς σοφιστῶν καὶ λυμεῶνας τῶν ἐπιλοσοφία, καὶ δογματῶν ὁδῶν βαδίζοντων ἀναστροφῆς, καὶ πολλὰ τούτων ἀπώπτερα λέγοντες καὶ νομίζοντες, τέλος B ὅτι τὰς ἐνοιῶν ἐρρήσαν ὡς δὴ ἵνα σύγχισιν καὶ ἀναδασμὸν αὐταῖς ἐπάγῃς τοῖς οὐκ τῆς Ἀκαδημίας. εἰτά τις εἶπεν αὐτῶν ὡς οὐκ ἀπὸ τύχης, ἀλλ' οὐκ ἀπονοίας θεῶν νομίζοιμετ' Ἀρκεσίλαον καὶ πρὸς Καρνεάδου γερονέου Χρυσίππου. ὃν ὁ μὲν ὑπεῖρε τῆς εἰς τὴν σιωπῆσαν ὑβρεως καὶ πρὸς ἀνομίας, ὃ δ' ἤησε μάλιστα τῶν Ἀκαδημαϊκῶν. Χρυσίππος οὖν ἐν μέσῳ γρόμῳ, τῆς πρὸς Ἀρκεσίλαον ἀπύραυτος καὶ τὴν Καρνεάδου δεινότητα ἐνφραζε, πολλὰ μὲν τῇ ἀσθησι καταλιπὼν, ὃ πρὸς εἰς πολιορκίαν βοήθηματα τὸν δὲ πρὸς τὰς ἀσθησι καὶ τὰς ἐνοιῶν τὰς ἀφελῶν πρὸν τὰ πασι, καὶ δὲ πρὸς ἑκάστην, καὶ γένηνος εἰς τὸ οἰκῆον ὡς τε καὶ τὸς αὐτῆς ἐκκρούειν τὰ πρὸς ἄλλα καὶ πρὸς ἀβιάζατ' βουλομένους μηδὲν φραῖ εἰν ἀλλ' ἐλέγχουσα βελομένους κακουργῶντας ἐσοφιστομένους. ὑπὸ ποιῶτων ἐγὼ λόγων δὲ κακουργῶν ἐκτενέσθων δέομαι, κατὰ πρὸ ἵνα φλεγμονῶν ἀφασεῖστων τ' ἀποείαν τ' ψυχῆς ὁμοία πολλοῖς ἴσως πεπονηῶς. εἰ δ' οἱ ποιητὰς σε πείθοισι, λέγοντες ὡς οὐκ θεῶν ἀπονοίας ἀναστροφῆς ἔχεν ἡ παλαιὰ Σίπυλος τὸν Τάνταλον καὶ λαζόντων, πείθου τοῖς ἀπὸ τῆς Στωῆς ἐταίροις, ὅτι καὶ Χρυσίππου οὐκ ἀπὸ τύχης ἀλλ' οὐκ ἀπονοίας ἡ φύσις D ἰστένην, ἀπὸ τῆς κατὰ καὶ τὴν τὸν ἀνατρέψαι δεομένη τ' εἶον. ὡς ἔγρησε πρὸς τὸ τῶν ὄντων οὐδεὶς διφύεστος, ἀλλ' ὡς πρὸς ὁ Κάτων ἔλεγε πρὸς Καίθρος ἐκείνῃ, μηδὲνα νήφοντα μηδὲ φρονοῦντα ὅτι συγχύσει τ' πολιτείας τοῖς δημοσίοις πρὸς ἐλθεῖν πρὸς ἄλλοις, ὅπως ἐμοὶ δοκεῖ μὲν πλείσθης ὅτι μελείας καὶ δεινότητος οὐδ' ὁ ἀνὴρ ἀνατρέπειν καὶ καταβάλλειν τὴν σιωπῆσαν, ὡς ἐν γοῦ. καίτοι μὲν τερδοσιν οἱ τὸν ἀνδρα σεμνῶντες, ὅταν αὐτῶν πρὸς τὸ ψευδομένον μάζωνται. τὸ γὰρ ὡς αἰετῆ, συμπεπερασμένοι τοὶ δι' ἀντικειμένῶν, μὴ φάναί ψέδδος διπῶς εἶναι. λόγοις δὲ πάλιν αὐτῶν φάναίνας ἀληθῆ τὰ λήμματα καὶ τὰς ἀγωγὰς E ἀληθεῖς ἔχοντες, ἐπὶ τῆς ἀντικειμένου τῶν συμπερασμάτων ἔχον ἀληθῆ, ποῖαν ἐνοιῶν ἀποδείξεως, ἢ τίνα πίσεως οὐκ ἀνατρέπει πρὸς ἀσθησι; τὸν μὲν γὰρ πολὺ ποδα φασὶ τὰς πλεκταίας αὐτῶν πρὸς ἐβρώσκειν ὡρα χειμῶνος ἢ δὲ Χρυσίππου ἀφασεῖστων τὰ κυριώτατα μέρη καὶ τὰς ἀρχὰς αὐτῆς ἀφασεῖστων καὶ πρὸς ἐκπύουσα, τίνα τῶν ἄλλων ἐνοιῶν ἀπολέλοιπεν αὐτοπῆσι; οὐ γὰρ οἷον δῆπου καὶ τὰ ἐποικροδδμούμματα, μὴ βέβαια κείσθαι καὶ πάλαι τῶν πρὸς τῶν μὴ μινόντων, ἀποείας δὲ καὶ τὰς ἀρχὰς ἔχοντων τηλικαύτας. ἀλλ' ὡς πρὸς οἱ πηλὸν ἢ κνηροτὸν ὅτι τὸ σῶματος ἔχοντες, τὸν ἀπρόμῳ αὐτῶν καὶ πρὸς ἀναχρωσμένον, οὐ κινεῖν ἀλλὰ πρὸς βάλλειν τὸ τρεχῶν δοκῶσιν, οὕτως ἐνοῖ τὸς Ἀκαδημαϊκοῖς ἀπὸ πάντων, καὶ νομίζοισι τὰς αἰτίας παρέ- ἐπὶ τὰς τε κρητῆς ἐνοιῶν τίνας μᾶλλον ἀφασεῖστων;

είδὲ βάλει, ὅ κατηργεῖν ἐκείνων ἀφέντες, ἕως ὧν ἐγκα-
 λῆ πν, ἡμῖν ἀπολογησόμεθα. ἐγὼ μοι δοκῶ τήμερον, ὦ Δια-
 δούμνε, ποικίλος τις ἀνθρώπος γερονέναι, καὶ πρῶτοδαπός.
 ἀρπὶ μὲν γὰρ ἀπολογίας δειδύμενος παρορθεῖν ἑαπεπὸς καὶ τε-
 πορὺ βημῶς, νῦν δὲ μεταβάλλομαι πρὸς τὴν κατηγορίαν
 καὶ βούλομαι ἀπολαύσαι τῆς ἀμύνης ἐλεγχομένων εἰς
 ταῦτόν τις ἀνδρᾶς ἐπιδὼν τὰ πρῶτα τὰς ἐνοίας καὶ τὰς
 παρὰ τῆς φύσεως κρίνας φιλοσοφῆν, ἀφ' ὧν μάλιστα τὴν ἀρε-
 σιν, ὡς ἔφ' ἔστι τῆς αἰα δακρυόσι, καὶ μόνῳ ὁμολογεῖν
 τῆ φύσει λέγειν, ἄρα ἐν βίῳ τὰ κατὰ φύσιν καὶ ἀεὶ βόητα
 βαδίζον, ἀδὴ πρῶτα δοῦσα καὶ αὐτὴ μετ' ἀκρίβειας δεχόμε-
 νοὶ τὴν ἀποπῆν ἐπινομάζουσι, τὸς σοφοῦς μόνους βασιλεῖς, καὶ
 μόνους πλεῖστοις, καὶ καλοῖς αὐτῶν, καὶ πολίτας καὶ δικα-
 σίας μόνους. ἢ ταῦτ' ἴδμεν εἰς τὴν τ' ἐώλων καὶ ψυχρῶν ἀρετῶν
 βούλει παραμῦν, ἐν δὲ τοῖς ὡς ἐνὶ μάλιστα παρὰ μαθητῶν
 καὶ μετὰ σπουδῆς λεγομένων ποιησόμεθα τὸ λόγου τὸν ἐξ-
 τασιμόν, ἐμοὶ γὰρ ἡδὴ οὕτως. τὸ γὰρ πρὸς ἐκείνα ἡμετέρων
 ἐλέγχων τίς ὁκ' ἡδὴ διὰ πλεῖστος ἐστίν; ἢ δὴ τοῖσι αὐτὸ τὸ το
 σέπει πρῶτον, εἰ καὶ τὰς κρίνας ἐστὶν ἐνοίας ὁμολογεῖν τῆ
 φύσει τὸς τὰ κατὰ φύσιν ἀδράφορα νομίζοντας, καὶ μήτε ὑ-
 γείαν, μήτε βιόξιν, μήτε κάλλος, μήτ' ἰσχυρὰ ἡγεμονίας
 ἀρετὰ μὴδὲ ὠφέλιμα, μὴδὲ λεισιτελῆ, μὴδὲ συμπληρω-
 πικὰ τῆς κατὰ φύσιν τελειότητος, μήτε τὰναντία, φθικτὰ καὶ
 βλαβερά, πηρώσεις, ἀλγηδόνιας, ἀσχηνίστους ὧν αὐτὴ λέ-
 γουσι πρὸς ἀ μὲν ἀλλοτριῶν, πρὸς ἀ δὲ οἰκειῶν ἡμᾶς
 τὴν φύσιν ἀ μάλιστ' ἀ καὶ τούτῃ τὴν κρίνω ἐνοίαν ὄντος,
 οἰκειῶν πρὸς τὰ μὴ συμφέροντα, μὴδὲ ἀγαθὰ τὴν φύσιν,
 καὶ ἀλλοτριῶν πρὸς τὰ μὴ κακά, μὴδὲ βλάπτοντα. καὶ
 ὁ μείζων ἐστίν, οἰκειῶν ὅτι ποῦτο, καὶ ἀλλοτριῶν, ὡς τὸ τῆ
 μὲν μὴ τυγχάνοντας, τοῖς δὲ πεπιπτότας, ἀλόγως ἐξά-
 γν τὸ ζῆν ἑαυτοῖς, καὶ τὸν βίον ἀπολέγεσθαι. νομίζω δὲ
 ἐγὼ κακείνα πρῶτα τὴν ἐνοίαν λέγεσθαι, τὸ τὴν μὲν φύ-
 σιν αὐτῶν ἀδράφορον εἶναι, τὸ τὴν φύσει ὁμολογεῖν ἀγαθὸν
 μέτεσθαι. ὁ δὲ γὰρ τὰ νύμω κατὰ φύσιν, ὁ δὲ τὰ λόγῳ
 πείθεσθαι σπουδαῖον, εἰ μὴ σπουδαῖος εἴη καὶ ἀεικὸς ὁ νόμος
 καὶ ὁ λόγος, καὶ τὸ μὲν ἔλαττον. εἰ δὲ, ὡς Χρύσιππος ἐν
 τὰ πρῶτα πρὸς τὸ πρῶτον λέγεσθαι γέγραφεν ἐν τὰ κατὰ
 ἀρετῆν βιωῦ μόνον ἐστὶ τὸ βιδαμῶως, τῆ ἄλλων φησὶν, οὐ-
 δὲν ὄντων πρὸς ἡμᾶς, ὁ δὲ εἰς τὸ σπουδαιώτων, οὐ μόν-
 ον ἐκ ἐστὶν ἀδράφορος ἡ φύσις, ἀλλ' ἀνόητος καὶ ἀπόπληκτος,
 οἰκειοῦσα ἡμᾶς πρὸς τὰ μὴδὲν πρὸς ἡμᾶς. ἀνόητοι δὲ καὶ
 ἡμεῖς, βιδαμῶως ἡγεμονίαι τῆ φύσει ὁμολογεῖν ἀρῶση
 πρὸς τὰ μὴδὲν σπουδαιώτα πρὸς βιδαμῶως. καίτοι τί
 μάλλον ἢ κατὰ τὴν κρίνω ἐνοίαν, εἰ κατὰ τὰ ἀρετὰ πρὸς
 τὸ ὠφέλιμος, οὕτω τὰ κατὰ φύσιν πρὸς τὸ ζῆν κατὰ φύσιν; οἱ δὲ
 οὐχ οὕτω λέγουσι, ἀλλὰ τὸ ζῆν κατὰ φύσιν, τέλος εἶναι ἡδέμε-
 νοί, τὰ κατὰ φύσιν, ἀδράφορα εἶναι νομίζουσι. οὐχ ἥτιον δὲ πού-
 του πρῶτα τὴν κρίνω ἐνοίαν ἐστὶ, τὸ ἐνοίω καὶ φερόντων ἀ-
 δρα πρὸς τὰ ἴσα τῆ ἀγαθῶν μὴ ἐπίσης ἔχιν, ἀλλὰ τὰ μὲν
 ἐν μὴδὲν λόγῳ τιθεσθαι, τῆ δὲ ἐνεκα πρῶτον ὁ ποιῶν ἀν
 ἕπομείναι καὶ παθεῖν, μὴδὲν ἀμύλων μικρότητι καὶ
 μεγέθει διαφερομένων. ταῦτ' ἔτι λέγουσι αὐτὴ ποῦτα
 τὸ σαφῶς δι. τανατῶσαν ἀποτείνεσθαι πρὸς ὁ-
 τιν. οἰκῶς γὰρ ἀμφοτέρω κατὰ φύσιν, ἀλλὰ δι' ἐκείνα
 μὲν ὡς λαμπρὰ καὶ μεγάλα, καὶ ἀποβάνοιεν
 enim officium temperantiae praestari: sed propter hoc ut splendidum & magnum vel mortē esse appetendam:

A Si vero placet, omiffa illorum accusatione ea de-
 fendemus quæ nobis vitio vertunt. I. A. M. Ego mihi
 videor, Diadumene, hodie varius quidam & versa-
 tilis homo factus. Modo defensione à me postulata,
 animo demisso & trepide provinciam accepi. nūc
 ad accusationem alius accedo, voloq; eandem re
 istis obiciēs ultione perfrui. cernens philosophiæ
 quæ contra notiones communes instituitur, vnde
 maxime sectæ, sicut in ana * putant, & solam
 consentire naturæ aiunt. An ergo primum com-
 munia illa & celebrata aggredi libet, quæ ipsi ab-
 surditati leuius nomē imponentes paradoxa, hoc
 est admirabilia, & contra opinionem, appellant?
 B eos inquā, qui iis soli reges, soli diuites, pulcri, ci-
 ues, & iudices sunt. aut his in forum obsoletorū &
 frigidorum dimissis, in maxime quantum fieri po-
 test feriis, & cum industria ab iis disputatis doctri-
 nam eorum examinabimus. DIAD. Ipse quidem
 hoc malo. Quis enim non iam plenus est argumē-
 torum quibus illa refelluntur? I. A. M. Id ergo pri-
 mum perpende, an secundum cōmunes noticias
 cum natura consentire possint ii, qui secundū na-
 turam cēsēt res quædam indifferentes: (adiapho-
 ra ipsi vocant) & neq; sanitatem, neque firmam
 corporis constitutionem, neque pulcritudinem,
 C neq; robur putant expetenda, commoda, vtilia, &
 ad complendam quæ naturæ conuenit perfectio-
 nē facientia esse: neq; rursus fugienda & damno-
 sa esse mutilationes, dolores, deformitates, mor-
 bos, à quibus ipsi aiunt naturam nos partim alie-
 nos reddere, partim ad ea accommodatos. Quod i-
 psum non mediocriter cōmunibus repugnat no-
 ticiis. scilicet à natura nos accommodari ad ea quæ
 neque bona sunt neque vtilia, & ab alienari ab his
 quæ neq; mala sunt, neque damnoſa. & quod ma-
 ius est, in vtrinq; partem ita agere hoc, vt qui illa
 non adipiscantur, aut in hoc incidant, bona cum
 ratione vitam detestētur, ac ea sese educant. Etiam
 D hoc arbitror contra cōmunes noticias ab iis di-
 ctum, ipsam naturam esse indifferentem, summum
 autem bonum esse cum natura consentire. Nam
 neq; legi obtemperare, neque fidem orationi ad-
 hibere officium iubet, nisi vtrunq; probum sit &
 scitum. Atque hoc quidem leuius est. Si vero, vt
 Chrysippus in primo de exhortatione scripsit, secū-
 dum solam virtutem licet feliciter viuere, reliquis
 (vt ipse ait) nihil ad nos pertinentibus, neq; adiu-
 mentum ad felicitatem adferentibus: non modo
 indifferentes iam erit natura, sed fatua etiam & stupi-
 da, quæ nos rebus ad nos nihil pertinentibus accō-
 modet. stulti etiam nos, qui felicitatē definiamus
 cōsensum cum natura, ducente nos ad ea, quæ ni-
 hil ad beatitatem cōducunt. Enimvero quid ma-
 gis potest congruere cōmunibus noticiis, quam
 vt expetendis rebus ad vtiliter viuendum ducimur,
 sic quæ naturæ sunt cōuenientia, ab his nos ad vi-
 uendum secundum naturam duci. Stoici autē nō
 sic loquuntur: sed cū pro fine posuerint viuere se-
 cundum naturam, ea quæ sunt secundū naturam,
 indifferentia esse statuunt. Non minus repugnat
 communibus hoc noticiis, sanæ mentis hominē
 F erga bona æqualia non æqualiter esse adfectū: sed
 alia nullius precii iudicare, aliorum gratia quiduis
 toleraturum, quantumuis inter ipsa bona nihil
 magnitudinis paruitatisve causa intersit. Aiunt e-
 nim idem esse à vetula sese abstinere iam moribū-
 da, & ab ea quæ sit ætate integra muliere: vtrōq;
 que

de illo iactare se, turpe esse & ridiculum. Scribit etiam Chrylippus in commentario de loue, & libro de diis tertio, frigidum esse, absurdum, & insolens, huiusmodi virtutis effecta laudare, quod muscæ morfum fortiter pertulerit, quod castæ se abstinerit à moribunda vetula. Nonne ergo contra communem philosophantur notitiam, dum nihil pulchrius fatetur esse his actionibus, quas laudare ipsos pudet? Qui enim expetendū, qui admittendū sit, quod neq; laude neque admiratione dignum est, quod qui laudet vel admiret, pro inepto & frigido habeatur: Amplius vero, ni fallor, tibi contra communem hoc videbitur sensum, si prudēti audias, neq; præsentiam neq; absentiam maximorum bonorum curæ esse: sed qualis est in rebus indifferentibus, earumque tractatione & dispensatione, talem etiam hæc esse. Nimirum enim omnes

Quicumque terra munere vescimur,

cuius præsentis vsus est, & absentis indigentia atq; desiderium, id expetendum, bonum, atq; vtile iudicamus. cuius rei autē gratia nemo vel ioci aut delectationi, causa quicquā agat, id indifferēs. Nam haud alia ratione laborū studiosum ab eo qui manibus rebus industriā impedit distinguimus, ipso quoq; plerunq; reb' agēdis occupato, quam quod hic in inutilib. elaborat & indifferēter, hic propter aliquod cōmodum & vtilitatē. Stoici contra. Sapiens enim ipse & prudēs in multis memoriis & cōprehensionibus versans, paucas ad se spectare sentit, cæteras nō curat: neq; amplius minusve ad se redire putat si recordetur nuper se aliquid cōprehendisse, q̄ si memoria reuoluat sternutasse Dionē, aut Theonē pila lussisse. Atqui omnis perceptio in sapiente & memoria iactis radicib. confirmata, statim scientia, bonumq; magnum & maximum est. Ergone itidē sanitate deficiēte, sensus in instrumento aliquo laborante, re amissa absq; cura erit, nihilq; horum ad se pertinere putabit sapiens? Aut potius ægotans medicis mercedē persoluet, pecuniæ cōparandæ causā ad Leuconem ibit Bosporanorū regulum, & ad Indathysum Scythā peregrinabitur, vt ait Chrylippus: quibusdā vero sensibus a nissis, ne viuere quidē sustinebit? Qui ergo inficias ire possunt, se cōtra cōmunes notitias philosophari, tantum occupationis & studii in res indifferentes cū conferant, bonis magnis vel præsentibus vel absentibus eodem in vtranq; partem modo indifferēter sint adfecti. Enimvero hoc etiā communibus repugnat notionibus, homo qui sit, eum non gaudere si è maximis malis in summa bona perueniat. Atqui hoc accidit Stoicis sapienti. Nā è summa vitiositate in summam mutatus virtutem, simulq; & miserissima liberatus vita, & beatissimam adeptus, nullum præ se fert gaudium, neque animum eius erigit aut mouet tanta mutatio, omni infelicitate & vitio solutum, inque certo & tuto omnium bonorum cumulo constitutum, eoque perfectissimo. Nimirum hoc communi repugnat notitiæ, bonorum omnium esse maximum certitudinem erroris securam in iudicando & adfirmando: caverō nihil opus esse huic, qui ad summum profecerit, neque curare eum si ipsa potiat, ac sæpe ne digitum quidem porrigere huius securitatis & constantiæ causā, quam bonum interim perfectum & magnum ipsi censent. Neque hæc solum Stoici dicunt, sed hoc præterea, temporis accessione bonum non augeri:

A ὅτι τούτοις δὲ σμυνῶνται ἐαυτὸν ἀγνώμη καὶ γέλωσ. λέγει δὲ καὶ Χρύσιππος ἐν τῷ περὶ τοῦ Διὸς συγγραμμάτι, καὶ τῷ τρίτῳ περὶ θεῶν, ψυχρὸν εἶναι καὶ ἀποκὸν καὶ ἀλλότριον, τὰ τοιαῦτα τῷ ἀπ' ἀρετῆς συμβαίνοντων ἐπαυεῖν, ὅτι δὴ γὰρ μῆλα ἀνδρείως ἔπαυε, καὶ δεσφανατώσης γὰρ ἀπέχετο σωφρονῶσ. ἀρ' οὖν τῷ τὴν κρινῶ φιλοσοφῶσιν ἐννοίαν αἰσθύνονται ὡς εἰς ἐπαυεῖν, μηδὲν τούτων καλλίον ἔμολογῶντες; ποῦ γὰρ ἀρετὸν, ἢ πῶς ἀποδεκτὸν, ὃ μὴ ἐπαυεῖν μὴτε θαυμάζειν ἀξιόβητι; ἀλλὰ καὶ τῆς ἐπαυνοῦσας ἢ θαυμάζονσας, ἀπόποις καὶ ψυχροῖς νομίζουσιν. ἐπὶ δὲ μῆλλον (οἰμῆ) φαίνεται σοὶ τῷ τὴν κρινῶ ἐννοίαν, εἰ τῷ μεγίστων ἀγαθῶν ὁ φρονιμὸς, μὴτε ἀπόντων, μὴτε εἰ παύσειν αὐτὰ, φρονιτίζων, ἀλλ' οἷός ἐστιν ἐν τοῖς ἀδιὰ φέροις, καὶ τῇ περὶ ταῦτα πραγματεία καὶ οἰκονομία, τοιοῦτος αὐτὸν τούτοις εἶη πῶς γὰρ δὴ πούθεν διρυέδοις ὅσοι κερπὸν ἐδόμμεθα χηρὸς, οὐ μὲν καὶ παρὸντος οἰκίης ἐστὶ, καὶ μὴ παρὸντος ὡς ἄρ' ἐνδεία καὶ ὀρέξις, ἀρετὸν καὶ ἀγαθόν, καὶ εὐφελίμον νοοῦμεν ἐφ' ᾧ δὲ εὐδέν αὐτὸς πραγματεύομετο, μὴ παιδίας. ἐνεκεν, μηδὲ ρασαίως, τῆτο ἀδιὰ φέρον. ἀλλὰ γὰρ εὐδέν. ἰ φιλοπόνον τὸν κενόσπουδον ἀφορίζον ἐν τοῖς ἐργασίαις ὄντα πολλάκις, ἢ ᾧ τὸν μὲν εἰς ἀνωφελῆ ποιεῖν καὶ ἀδιὰ φέροις, τὸν δὲ ἐνεκὰ τοῦ τῷ συμφερότων καὶ λισιτελῶν. ἀλλ' εἰ τοῖγε τῷ ἀντίον. ὃ γὰρ σφόδρα αὐτίς καὶ φρονιμὸς ἐν πολλῶν καταλήψεσι καὶ μνήμασι καταλήψεων γεγενηκώς, ὀλίγας πρὸς αὐτὸν ἡγεῖται τῷ τε ἄλλων οὐ πεφροντικώς, εὐδέν ἐλατῶν ἔχον, εὐδέν πλέον οἶεται, μνημονίζων ὅτι πέρεσι καταλήψιν ἔλαβε, τῷ ἀντιπύου δὲ Δίονος, ἢ σφουζήζοντος Θεάωνος. καίτοι πᾶσα καταλήψις ἐν τῷ σφῶ καὶ μνήμα τὸ ἀσφαλές ἔχουσα καὶ βέβαιον, ἀγῆς ἐστὶν ὅτισημη, καὶ ἀγαθὸν μέγα καὶ μέγιστον. ἀρ' οὖν ὁμοίως ὑγείας ὅτιλιπούσης, ἀσθητικῆς καμῶντος, οὐσίας ἀπολυμνῆς ἀφροδισίος ἐστὶ, καὶ πρὸς αὐτὸν εὐδέν ἡγῶμενος τούτων ὁ σφός; ἢ νοσῶν μὲν ἰατρῆς τελεί μαδοῖς, χρημάτων ἢ ἐνεκὰ πρὸς Λάκωνα πλεῖ τὸν ἐν Βοσπόρῳ διωάσιν, καὶ πρὸς Ἰνδαθυσσον ἀποδημῆ τὸν Σκύθῳ ὡς φησι Χρύσιππος τῷ ἢ ἀσθητικῶν ἐστὶ ἀποβαλῶν, εὐδέν ζῆν ὑπομῆναι; πῶς οὖν οὐχ ὁμοιογῶσι τῷ τῆς ἐννοίας φιλοσοφῆν, ὅτι τοῖς ἀδιὰ φέροις τοσαῦτα πραγματευόμενοι καὶ σπουδάζοντες, ἀγαθῶν ἢ μεγάλων καὶ παρόντων καὶ μὴ παρόντων, ἀδιὰ φέροις ἔχοντες; ἀλλὰ καὶ αἰετὸ τῷ τῆς ἐννοίας ἐστὶν, ἀσθητικῶν ὄντα, μὴ χαίρειν ἐκ τῶν μεγίστων κακῶν ἐν τοῖς μεγίστοις ἀγαθοῖς ἡγῶμενοι τῆτο ἢ πέποιθεν ὁ τούτων σφός. ἐκ γὰρ τῆς ἀρετῆς, κακίας μεταβαλῶν εἰς πῶς ἀρετῆς ἀρετῆς, καὶ τῆ ἀθλιώτατον βίον ἀφουγῶν, ἀμα καὶ κτησάμενος τὸν μακραιώτατον, εὐδέν ὅτι δὴ πῶς εἰς χάριν ἔχει, εὐδέν ἐπῆρεν αὐτὸν εὐδέν ἐκίνησεν ἢ τοσαύτη μεταβολῆ, κακῶν ἀπαλλαγῆ καὶ μοχθῆς ἀπάσις, εἰς ἢ ἀσφαλῆ ἵνα καὶ βέβαιαν πῶς τελείον ἀγαθῶν ὀξικῶμενον. ἐπὶ τῷ τῆ ἐννοίαι ἐστὶν, ἀγαθῶν μὲν εἶναι μέγιστον τὸ ἀμετάπτωτον ἐκ τῆ κρίσεως καὶ βεβαιώσεως, μὴ δεῖσθαι ἢ τούτων τὸν ἐπ' ἀρετῆς πρὸς ἄλλον, μηδὲ φρονιτίζειν τῷ ἀσθητικῶν πολλὰκις ἢ μηδὲ τὸν δάκτυλον πρὸς τῆσιν, τῷ τῆς γενεκὰ τῆ ἀσφαλείας καὶ βεβαιότητος, ἢ τελείον ἀγαθὸν καὶ μέγα νομίζουσιν. ἔμοιον εἶ ταῦτα λέγουσιν οἱ ἄνδρες, ἀλλὰ καὶ αἰετὸ πῶς πῶς, ὅτι ἀγαθὸν ὁ χερός εὐδέν αὐτῆς πρὸς ἄλλον.

ἀλλὰ καὶ ἀκέρει ὡς ἄνθρωπος φρονίμος, ὅσοι πρὸς
 διδαμονίαν ἀπολειφθήσεται τὸν ἀνάγκη μὲν τῆ ἀ-
 ρετή, καὶ μακαρίως ἐν αὐτῇ καταβιούτων. Ταῦτα δὲ οὕτω
 νεαυκῶς ἀπεχρησάμενοι, πάλιν ὅσοι εἶναι φασι δρετῆς
 ὄφελος ὀλιγοχρησίου. τί γὰρ ἀν μέλλοντι ναυαγῆν διδύς ἢ κα-
 τακρημνίζεσθαι φρονίσις ὅτι γίνονται, τί δὲ ἀν ὀλίγας ἔσο-
 τὲ Ἡρακλέους ἀποσφειδονάμενος, εἰς δρετῆν ἐκ κακί-
 ας μεταβάλλει. Ταῦτα οὖν οὐ μόνον ὡς τὰς κινὰς ἐνοίας
 ὅτι φιλοσοφώτων, ἀλλὰ καὶ τὰς ἰδίας κυκάντων, εἰ τὸ βρα-
 χυῦ χρόνον κτήσασθαι τίω δρετῆν, οὐδὲν ἀπολείπεισθαι
 τῆς ἀρετῆς διδαμονίας ἀμα καὶ μηδενὸς ὅλως ἀξιον νομί-
 ζισι. τὸτο δὲ ὅτι ἀν μάλιστα θαυμαστος αὐτῶν, ἀλλ' ὅτι
 τῆς δρετῆς καὶ τῆς διδαμονίας ὡς ἀγνομήτης, πολλάκις
 οὐδ' ἀδανείσθαι τὸν κτησάμενον οἴονται, ἀλλ' ἀλεληθῆναι ὅ-
 αὐτὸν ὅτι μικρῶν πρὸς τὸν ἀθλιότατος ὢν καὶ ἀφρονέστατος,
 νῦν ὁμοῦ φρονίμος καὶ μακαρίως γέγονεν. οὐ γὰρ μόνον ἔχοντά
 τίνα τίω φρονίον, τὸτο μόνον μὴ φρονεῖν, ὅτι φρονεῖ, μηδὲ
 γινώσκει, ὅτι ἀγνοεῖ. ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἀρετῆς ἀπὸ τῆς ἀφροσύνης,
 καὶ ὅλως εἰπεῖν, ὅτι ἀγαθὸν ἀρετῆς ποιοῦσι καὶ ἀμαρτῆν, εἰ
 μηδὲ ἀγαθὸν αὐτῶν ποιεῖ ὡς ἀγνοήσαντες. φύσει γὰρ ἀρετῆς
 ἀθλιὸν ὅτι ἐστὶ κατ' ἀνάγκη. ἀλλὰ καὶ λέγει ἀφροσύνην
 Χρυσόπτερος ἐν τοῖς περὶ τέλους, ἀγαθὸν εἶναι τὸ ἀγαθὸν ὡς
 δι' οἴεται, καὶ ἀποδείκνυσι. λέγεται τὸν αὐθενεῖα καὶ μι-
 κροῦ ἀφροσύνην αὐτὸ τὴν ἀγαθὸν, ὅπου τὰ ἀρετῆς ἀγνοῖ
 καὶ ἀφροσύνην τοῖς ἔχοντάς. ἐπιτίμω ἀποποιεῖται μὲν ὅτι,
 τίω τῶν ἀτρέμας λυκῶν καὶ μέσων ἀδανονομήτων ὅτι
 ἐκφύγοντάς ἐκ ἀκρον λυκά, καὶ τίω τὰ μαλακῶς καὶ
 ἀεικλήως θερμά καταλαμβάνουσιν ἀφίω ἀγαθῆν
 τῶν σφόδρα θερμῶν ἀποπύπρον δὲ, εἰ πῶς τὸ κρινῶς κατὰ
 φύσιν, ὅτι ὅτι ὑγία καὶ δέξια, καταλαμβάνων, τίω ἀρε-
 τῆ ἀγνοεῖ παροῦσαν, ἢ μάλιστα καὶ ἀκρον καὶ φύσιν εἶναι
 πῆται. πῶς γὰρ οὐ ὡς τὴν ἐνοίαν ὅτι, ὑγίας καὶ νόσου
 ἀφροσύνην καταλαμβάνειν, καὶ ἀφροσύνης, ἀλλὰ τίω
 μὲν ἀπληραμέντω οἴεσθαι παρῆσαι, τίω δὲ κερτημένον
 ἀγνοεῖ ὅτι παρῆσαι. ἐπεὶ δὲ ἐκ τῆς ἀρετῆς ἀφροσύνης μετα-
 βάλλουσιν εἰς διδαμονίαν καὶ δρετῆν, δυνάμει ἀνάγκη γὰρ
 πρὸν, ἢ τίω ἀφροσύνην κακίαν μὴ εἶναι, μηδὲ κακοδαμο-
 νίαν, ἢ τίω δρετῆ τῆς κακίας μὴ πολλῶν ὡς ἀλλάθειν,
 μηδὲ τῆς κακοδαμονίας τίω διδαμονίαν, ἀλλὰ μικρῶν καὶ
 ἀπὸ ἀγαθῶν εἶναι τίω πρὸς τὰ κακὰ τῶν ἀγαθῶν ἀφ-
 φροσύνην οὐ γὰρ αὐαυτοῖς διελαθάνον ἀντ' ἐκείνων ταῦτα
 ἔχοντες. ὅταν μὲν οὖν μηδενὸς ἐκείνην τῶν μαχρῶν,
 ἀλλὰ πᾶντα ὁμολογῆν καὶ πῆται τέλωσι, τὸ τῆς ἀφροσύνης
 τὰ ἀνοήτους καὶ κακῶς εἶναι, ὅ φρονίμοι καὶ ἀγαθοὶ γιν-
 ομένης ἀφροσύνης αὐθενεῖαυσις, ὅ μεγάλῳ ἀφροσύνης τῆς
 φρονήσεως πρὸς τίω ἀφροσύνην ὡς ἀρχὴν ἢ πῶς σοι
 δοκῶσι θαυμασῶς ἐν τοῖς δόγμασι τίω ὁμολογίαν βε-
 βαιοῦν, ἐπὶ δὲ μᾶλλον ἐν τοῖς πράγμασι ὅταν πᾶντας
 ὅτι πῶς κακῶς καὶ ἀδίκους καὶ ἀπίστους καὶ ἀφροσύνης τοῖς μὴ
 σοφοῖς ἀποφαινοῦντες, εἴπα πάλιν τοῖς μὲν αὐτῶν ἐκτρέ-
 πῶν καὶ βδελύσσονται, τοῖς δὲ ἀποφαινοῦντες μηδὲ πρὸς
 ἀρετῆσι τοῖς δὲ γινώσκουσιν πρὸς τὴν ἀρετῆν, ἀλλὰ ἐν γινώσκου-
 σιν, ἐκ διδῶσι θαυμάσια. ταῦτα γὰρ εἰ μὲν πᾶντες λέ-
 γουσι, καταλέγουσιν τὰς ἐφροσύνης. εἰ δὲ ἀπὸ αὐτοῦ καὶ
 φιλοσοφῶντες, ὡς τὰς κινὰς ὅτι ἐνοίας, λέγειν

A nam si quis momento horę sapiens fuerit, quod ad
 felicitatē attinet nihilo deteriore cōditione futu-
 rū q̄ eum, qui per omnē aetate virtutem coluerit,
 inq; ea beate vitā exegerit. Hęc illi ita audacter ad-
 feuerantes ab altera parte aiunt nihil p̄desse virtu-
 tē paruo contentam tempore. quid enim, si statim
 naufragio periturus aut precipitio prudētiā nā-
 ciscatur? quid si Lichas ab Hercule tanquā ē fun-
 da in mare proiectus de vitio in virtutem transiit?
B Hęc iam non tantum contra communes sen-
 tentias philosophantium sunt, sed suas etiam cō-
 fundentium: cum per exiguum tēpus virtute p̄ce-
 ditum esse simul summam equare felicitatem cē-
 feant, & rem nullo dignam precio. Neq; hoc ma-
 ximum eorum est quę in Stoicorum doctrina
 possint miravideri: sed quod virtutem & beatitatē
 pręsentem sæpe ab eo cui adsunt non sentiri opi-
 nantur: neque animaduertere eum, quod paulo
 ante miserimus & stultissimus qui fuisset, nunc
 subito sapiens beatusque factus est. Non enim id
 duntaxat ludicrum est dicere, eum qui sapientia
 sit pręditus, non intelligere se sapere, & emerisse
 ex insipientia? sed, vt vnuerse dicam, bonum illi
C faciunt momenti & virium expers, cum homi-
 ni accidens nullum sui sensum prębeat. Nam de
 ipforum sententia bonum suapte natura sensum
 non subterfugit: cum in disputatione de Fine di-
 fertis verbis Chrysippus dicat, bonum sensile esse,
 idq; etiam abs se demonstrari putet. Reliquum est
 igitur imbecillitate & exiguitate sui subterfugere
 id sensum, quando pręsens latet, & possidentes
 fallit. Porro autem absurdum est visum, qui leui-
 ter aut mediocriter alba sentiat, nō assequi quę ex-
 treme alba sunt: aut tactum, quo molliter & remif-
 se calida sentiuntur, stupere ad sensum valde cali-
 dorum. absurdus autem si quis id quod commu-
D niter secundum naturam est percipiens, vt sunt sa-
 nitas & bona corporis habitus: ignoret pręsentē
 virtutem, quam illi summe & maxime aiunt esse
 secundum naturam. Quo enim modo non sit cō-
 tra naturam sanitatis & morbi discrimen percipi,
 itemq; sapientię & stulticię: interim tamen te hęc
 sublatam putare adesse adhuc, illam vero nactum
 id ignorare? Quoniam vero ē summo profe-
 ctu in felicitatem & virtutem fit mutatio, alte-
 rum horum sit oportet: vt vel profectus iste vi-
 tium & infelicitas non sit, aut non multum di-
E stet à vitio virtus, à miseria beatitas, sed plane e-
 xiguam & sensum effugiens sit bonorum à malis
 discrimen, qui enim ipsos falleret, esse ipsos ho-
 rum loco illa adeptos? Quando itaque nihil de his
 pro quibus propugnant concedere volunt, sed om-
 nia in confessio ponunt: Eos qui ad virtutem
 proficiunt esse stultos, ac vitiosos: Qui boni &
 sapientes fiant, hanc mutationem non animadu-
 uertere: Magnum discrimen esse inter stulti-
 tiam & sapientiam: nonne tibi videntur mirifi-
 ce consensum suorum tueri decretorum? Multo
 magis eorum inconstantiam ipsis in rebus ob-
F serues, quando omnes æqualiter malos, iniustos,
 infideles, stultos pronunciantes, qui non sint
 sapientes: rursus alios horum auersantur & pro
 impuris habent, quosdam etiam facti obuiam nō
 dignantur cōpellare: aliis pecuniam credunt, ma-
 gistratus committunt, filias elocant. Quę si ioco i-
 sti faciunt, deponant superciliū: si serio & vt philo-
 sophantes, iam hoc cōmunibus repugnat noticiis,

omnes homines eodem pacto vituperare, aliis autem ut mediocribus uti, aliis tanquam pessimis: & Chrysippum nimio cum stupore admirari, Alexinum deridere, nihilominus vnum altero infaniorum non censentes. At vero, inquiunt, res ita plane habet. Nam sicut is qui cubitum a maris superficie distans non minus suffocatur, quam qui ad vlnas 10 demersus est: ita qui ad virtutem accedunt, non minus sunt in vitio, quam qui absunt ab ea procul. & sicut cæci sunt, etiam si paulo post essent visum recuperaturi: ita qui progressus faciunt ad virtutem, antequam ea potiantur, stulti & vitiosi permanent. At enim proficientes ad virtutem non esse excorum, sed obtusius videntium similes, neq; suffocatorum sed natantium, idq; prope portum, ipsi suis factis testatum reddiderunt. Neq; enim vsui fuissent consiliariis, imperatoribus, legumlatoribus, tanquam cæci ductoribus, neq; imitati fuissent facta, actiones, orationes, vitas quorundam: si omnes eodem modo suffocatos à stultitia & vitiositate vidissent. Sed hoc omisso, mecum mirare istos homines hac in re, quod ne suis quidem ipsorum exemplis docentur malos facere istos qui sapientes de stultis fiant: neq; hoc sentiāt, aut animaduertant se suffocari desinere, & lucem videre, ac supra dementiam emerfos respirare. Sed & hoc contra communem sensum est, homini cui omnia adsunt bona, nihilq; ad felicitatem & beatitatem deest, ei conuenire ut vitam proiciat. Multo magis id, Cui nihil est boni aut erit, aduersa omnia & difficilia ac mala, & perpetuo adsutura: huic non conuenire ut vitam repudiet, nisi quid ei ab indifferentibus accidat. Hæ leges in Stoa feruntur, multosq; sapientes ad necem sibi ipsis inferendam impellunt, scilicet melius à morte vsuros sua felicitate. At qui sapiens illorum fortunatus est, beatus, felicissimus, tutus extra pericula constitutus: vitiosus ille & stultus, plenus, ut sic dicam, flagitiorum, & queni quo ponas non fit locus. & tamen his permanſionem in vita, illis discessionem putant conuenire. Probabiliter autem dixit Chrysippus. Non enim bonis & malis, sed iis quæ secundum naturam sunt, metiri debemus vitam. Hoc illi modo tutantur Consuetudinem, & aduersus communes philosophantur notiones. Quid ais tandem? Non debet considerare,

Aedibus in propriis bonaque sint, quidue mali sit,
 qui de vita vel morte deliberationē iniuit neque tanquam in trutina examinare in vtram partem res ipsius plura habeant momenta? Sed ex his quæ neque vtilia sunt neq; damnosa, ratiocinari viuendumne sit an moriendum? ac sequi huiusmodi principia & sententias, quæ vitam omnium rerum fugiendarum plenam deligendam, fugiendā quæ nullo bonorum caret iubeant? Enimuero, amice, à ratione alienum est fugere vitam cui nihil adest mali: alienius dimittere bonum, si quis non potiantur indifferentibus, quod isti faciunt præsentem felicitatem virtutemq; prodentes, propterea quod sanitate aut incolumitate careant.

Hac mentem Glauco Saturnius abstulit omnem,
 cum esset in permutatione daturus arma pro greis aurea, & decuplo atq; amplius meliora. Et tamen ætea arma non minus quam aurea ad pugna vsus apta erant: pulcritudo & sanitas Stoicis nullum vsus, nullū ad felicitatem conferūt emolumentū:

A μή ομοίως καὶ κακίῳ πόντῳ αἰδεσθῆναι, καὶ ἡδονῆς ἢ πόντος ἢ μετεώρις, πῶς ὡς κακίῳ καὶ Χρύσιππον μή ὑπερ-
 εκπεπληγῆσαι, καὶ ἀγαθῶν ἢ Ἀλεξίνοιο μὴδὲν ἢ μᾶλλον οἰεῖσθαι
 μὴδὲν ἢ πόντος ἀλλήλων ἀφραίνειν τὸς ἀνδρας, καὶ φασὶν ἀλλὰ
 ὡς ἄρ' ὁ πῆχυ ἀπέχων ἐν θαλάττῃ τ' ὅτι φανείας, ὅθεν ἦν
 πόντος ἢ κατὰ δὲ δὲ τοῦ ὄργου πενταχθίας, ἕτως ὅθεν
 οἱ πελάζοντες ἀρετῇ, τῷ μακροῦ ὄντων ἦτον εἶσιν ἐν κα-
 κία, καὶ κατὰ ἄρ' οἱ τυφλοὶ, τυφλοὶ εἶσι, καὶ ὀλίγον ὕψους
 αἰαδλέπειν μέλλωσι, ἕτως οἱ ἀρετῆ ἀπὸντες, ἀρετῆς ἕτι
 ἀρετῶν ἀναλάβωσι, αἰόητοι καὶ μακροῦ ἀφραίνουσιν. ὅτι

B μή οὖν ἕτε τυφλοὶς εἰκόσιν οἱ ἀρετῆ ἀπὸντες, ἀλλὰ ἦτον ὀ-
 ξυδορκῶσιν, οὔτε πνιγνῶμοις, ἀλλὰ νηγνῶμοις, καὶ ταῦτα
 πλησίον λιμῶνος, αἰεὶ δὲ τ' ἀρετῆ ἀπὸντες μὴ τυφλοὶσιν. οὐ
 γὰρ αἱ ἕτε ἀνὰ συμβέλλουσιν καὶ στρατηγίς καὶ νομοθέτης, ὡς ἄρ'
 τυφλοὶ χειρῶν καὶ εἰ ἀνὰ ἐξήλωσιν ἔργα καὶ ἀρετῆς, καὶ
 λόγους καὶ βίους ἐπιών, εἰ πόντος ὡσαύτως πνιγνῶμοις ἕτε
 τ' ἀφραίνουσιν καὶ μακροῦ εἰώρων. ἀφραίνουσιν ἕτε, θαύμασον
 ἐκείνη τὸς ἀνδρας, εἰ μὴδὲ τοῖς ἑαυτῶν διδασκόνται ἀρετῆ
 ἀφραίνουσιν ἀρετῆ ἀφραίνουσιν ἐκείνοις σοφοῖς, καὶ μὴ σω-
 ἐντὸς μὴδὲ αἰαδανομῶμοις ὅτι πνιγνῶμοι πέπαινται, καὶ φασὶν

C ὄρασι, καὶ τ' κακίας ἐπὶ πῶν γνησιότες, ἀναπεπληγῆσαι. καὶ
 ἀρετῆ τ' εἰνοιαί ὅστιν, ἀφραίνουσιν ἢ πόντος τὰ γὰρ τὰ παρῆσι καὶ
 μὴδὲν ἐνδεὶ ἀρετῆς διδασμονίαν καὶ ὅ μακροῦ, τὸτα καὶ ἡ-
 κεινὸς ἀρετῆ ἑαυτῶν. ἐπὶ ἢ μᾶλλον ἢ μὴδὲν ἀγαθόν ὅστι, μὴδὲ ἕ-
 σαι, τὰ δὲ τὰ ἢ πόντος καὶ τὰ δευτεροῦ καὶ κακία παρῆσι καὶ παρῆ-
 σαι ἀφραίνουσιν τὸτα μὴ καὶ ἡκείνους ἀπολέγασθαι τ' βίον, αἰ
 μή πη ἀφραίνουσιν ἀφραίνουσιν αὐτῶν ἀφραίνουσιν. ταῦτα τῶν
 ἐν τῇ σοῦ νομοθεσίῳ, καὶ πολλοῖς μὴδὲ ἀρετῆ τ' σοφῶν ὡς
 ἀμεινον διδασμονίαν. καὶ τοῖς ὀμῶν σοφῶν, ὄλβος, μακρο-
 εἰος, πόντος ἀφραίνουσιν, ἀσφαλῆς, ἀκίνδυνος ὁ δὲ φάυλος καὶ

D αἰόητες, οἷος εἰπεῖν, γέμων κακουργῶν, καὶ ὅθεν ἕτε ὅτι
 τεθῆ. ἀλλὰ καὶ τούτοις μόνον οἰόνται καὶ δὴ κενύσιν ἕτε κα-
 κείνοις ἀεραγῶν. εἰκότως δὲ φησι Χρύσιππος. οὐ γὰρ ἀγα-
 θοῖς καὶ κακίῳ δὲ ἀρετῆ ἀφραίνουσιν τὸν βίον, ἀλλὰ τοῖς κατὰ
 φύσιν οὔτως αἰδεσθῆναι ὡς οἱ τῶν σωφροσύνης, καὶ ἀρετῆς
 τὰς κενῆς ἐπιόας φιλοσοφοῖσι. πη λέγεις; οὐ δὲ σκαπεῖν
 ὅ, πη, ἐν μακροῦ κακίῳ τ' ἀγαθόν τε τίτυκται, τ' ἀρετῆ βίου
 καὶ θαλάτου σκαπούμῶν; ὅθεν ὡς ἄρ' ὅτι ζυγῶν τὰ ἀρετῆ
 διδασμονίαν καὶ κακῶν ἀφραίνουσιν ἀφραίνουσιν ἐπιόημα μᾶλλον
 ὄφελ

E ἀλλ' ἐκ τ' μήτε ἀφραίνουσιν, μήτε βλαπτόντων τὸς
 βιώτερον, ἢ μὴ πεισῶσαι λογισμοῖς,
 οὐ μέλλει ἀρετῆ τὰς πιαύτας ἢ ἀρετῆς καὶ ἀρε-
 κόντως ἀφραίνουσιν τὸν βίον, ὅ τ' ἢ φθικτῶν ὅθεν ἀρετῆ,
 καὶ φθῶν ἢ πόντος τὰ ἀρετῆ παρῆσι; καὶ τοῖς ἀφραίνουσιν
 μὴ ὡς ἄρ', καὶ ὅ φθῶν τὸν βίον, ἐν μὴδὲν κακῶ γε-
 νομῶμοις, ἀφραίνουσιν δὲ εἰ μὴ τυγχαῶν τὸς τὰ ἀφρα-
 φραίνουσιν ὅ ἀγαθόν ἀφραίνουσιν ὅθεν οὔτοι ποιούσι, τῶν διδασμο-
 νίαν ἀφραίνουσιν, καὶ τῶν ἀρετῆ παρῶσιν, ἀφραίνουσιν
 καὶ ὄλκκλειας, ὅν οὐ τυγχαῶσιν. Εἰθ' αὖτε Γλαύκω

F Κροῦίδης φρένας ἐξέλετο Ζεὺς, ὅτι χρύσεια χαλκίων, ἐκα-
 τὸμβοια ἐνεαβοίαν ἐμελλε ἀφραίνουσιν. καὶ τοῖς τὰ μὴ
 χαλκία τ' ὄπλων οὐχ ἦτον ἢ τὰ χρυσαῖα παρῆσι χρύσειαν
 μακροῦμοις. ἀφραίνουσιν δὲ σώματος καὶ ὑγείας τοῖς Στωϊ-
 κῶν οὐτ' ἀφραίνουσιν, οὔτε οἰήσιν πῶν φέρει ἀρετῆ διδασμονίαν

ὅμοις οὗτοι τ' Φερνήσιως ἀπικαλλάθησαν τὴν ὑγείαν. καὶ γὰρ Ἡρακλείτω φασὶ καὶ Φερεκύδη κατήκειν αὐτοῖς ἰδίῳ ἀποτ' ἄρετιν ἀφείναι, καὶ τ' Φερνήσιν, ὥστε παύσασθαι φησιανταὶ καὶ ὑδρωπιῶντα καὶ τ' Κίρκης ἐλχέσης δύο φάρμακα, ὅ μιν, ποιοῦν ἄφρονες ἐκ Φερνήμων, ὅ ὅ, Φερνήμοις ἐξ ἀφρονων. ὅ ὅ, ὅ

τ' Οδυσσία πιεῖν ὅ τ' ἀφροσύνης μᾶλλον, ἢ μεταβαλεῖν εἰς θηεῖα μορφῶν ὅ εἶδος ἔχοντα τ' Φερνήσιν, καὶ μὲν τ' Φερνήσιως δηλονότι τ' Ἰδαμονίαν. καὶ ταῦτα φασὶ αὐτῶν ὑφ' ἡγεῖσθαι καὶ τ' ἀφελθῆναι τ' Φερνήσιν. ἄφες με καὶ κατὰ Φερνήσιν ἀπὸ πλῆμυρῆς ἐμοῦ καὶ ἀφ' ἀφροσύνης εἰς ὄνου πρὸς ὄνον. ἀλλ' ὄνου γὰρ φησὶ τίς ἢ τοιαῦτα τ' ἀγαθὰ γέλλουσα Φερνήσις ἔστιν. εἰ ὅ μιν Φερνήσιν καὶ Ἰδαμονεῖν ἀγαθὸν ἔστι, ὅ δὲ

περιφέρειν πρὸς ὄνον ἀδελφοῦ ἐδνος εἶναι φασὶν Αἰθίοπων ὅπου κύων βασιλεύει, καὶ βασιλεὺς πρὸς ἀρετῆν, ὅ ἰεραὶ καὶ πῆμας ἔχει βασιλέων, ἀδρες ὅ πρὸς ὄνον σὺν ἀφ' ἡγεμόσι πόλεων πρὸς ὄνον καὶ ἀφ' ὄνον. ἀρ' οὖν τ' ἀφ' ὄνον Σπυρῆσι ὁμοίως ὅ μιν ὄνομα καὶ ὅ ἄγαθὸν παρέστι τῆ ἀρετῆ, καὶ μόνον ταῦτ' αἰρετὸν καὶ ἀφελίμον καὶ συμφέρων καλοῦσι, πρὸς ὄνον τ' ταῦτα καὶ φιλοσοφοῦσι, καὶ ζῶσι καὶ ἀποθνήσκουσιν, ὥς ἀφ' ἀπὸ πρὸς ὄνον τ' ἀφ' ὄνον; καὶ τοῖ τ' κύνα μιν ἐκείνων ὁδοὶς Αἰθίοπων ἀποκτίνουσιν, ἀλλὰ σιμῶς καὶ ἡται πρὸς ὄνον μόνος οὗτοι δὲ τὴν ἀρετῆν ἀπὸ πλῆμυρῆς ἑαυτῶν, καὶ ἀφ' ἀφροσύνης, τῆς ὑγείας πρὸς ὄνον καὶ τῆς ἀφροσύνης εἰσεῖν ὅ ἡμας ἀπικαλλάθησαν τ' ἀφ' ὄνον τ' ἀφ' ὄνον ἐπιπλείονα λέγειν ὅ καλοφῶν αὐτὸς ὄνο Χρυσίππος τοῖς δόγμασιν ἐπιτέθεικεν. ὄντων γὰρ ἐν τῆ φύσει τ' ὄνον, ἀγαθῶν, τ' ὄνον, κακῶν, τ' ὄνον, καὶ μεταξὺ, καὶ καλοφῶν ἀφ' ὄνον, ὁδοὶς ἔστιν ἀφ' ὄνον ὅς οὐ βούλεται ὅ ἀγαθὸν ἔχειν μᾶλλον ἢ ὅ ἀφ' ὄνον, καὶ ὅ ἀφ' ὄνον, ἢ ὅ κακόν. ἀλλὰ καὶ τὸς θεοὺς ἡδὴ ποιέμεθα μὲν τυχεῖς, ἀφ' ὄνον τῆς ἀφ' ὄνον παρ' αὐτῶν μάλιστα μὲν κτῆσιν ἀγαθῶν, εἰ ὄνον, κακῶν ἀποφυγῶν. ὅ ὄνον τε ἀγαθὸν μὴτε κακόν αὐτῶν τ' ἀγαθὸν μὴ θέλοντες ἔχειν, αὐτῶν δὲ τ' κακῶν θέλοντες. ὅ δὲ τὴν φύσιν ἐναλλάττων, καὶ τὴν τῶν ἀφ' ὄνον, ἐκ τ' μέσης χύρας ὅ μέσον εἰς τ' ὄνον μετατίθησι, ὅ ὄνον εἰς τ' μέσον ἐπὸν ἀφ' ὄνον καὶ μετοικίσει, καὶ τὰ ἀφ' ὄνον τοῖς κακῶσι πρὸς ὄνον διδοῦσι καὶ νομοθετῶν πρὸς ὄνον ἀφ' ὄνον, δὴ ὄνον ὅ κακόν ὄνον, χεῖρισον ἡγεῖσθαι ὄνον μὴτε ἀγαθόν, μὴτε κακόν ὡς ἀφ' εἰ τις μὲν τὰ ὄνον τὰ ἀφ' ὄνον πηθεῖν, τ' ὄνον, καὶ τὰ ἀφ' ὄνον εἰς τ' ἀφ' ὄνον ἀπώσσει, τ' ὄνον, ἡ καὶ βάλισον ὄνον ὄνον ἔστι β' ὄνον. εἰ πᾶν ὄνον ἐν τῶν πρὸς ὄνον ἀφ' ὄνον ὄνον λυσιτελεῖ ζῆν ἀφ' ὄνον, ἢ μὴ βιοῦν, καὶ μὴδέποτε μέλη Φερνήσιν, ἐπιφέρει καὶ λέξιν, τοιαῦτα γὰρ τὰ ἀφ' ὄνον τοῖς ἀφ' ὄνον, ὡς ὄνον πινά καὶ τὰ κακὰ τ' ὄνον ἀνα μέσον πρὸς ὄνον ἔστι ὄνον τῶν πρὸς ὄνον, ἀλλ' ὄνον μὲν οὐ βιοῦν ἐπιβάλλει μᾶλλον, εἰ καὶ ἀφ' ὄνον ἐσόμεθα. δὴ ὄνον εἰ καὶ ἀφ' ὄνον καὶ τ' ἀφ' ὄνον, καὶ τοῖς ὄνον, καὶ εἰ κακῶν ἀφ' ὄνον. ἔστι γὰρ ἀφ' ὄνον τῶν πρὸς ὄνον ἀφ' ὄνον βιοῦσιν, ἐπιβάλλει πόνω κακῶν ἀφ' ὄνον μᾶλλον ἢ μὴ κακῶν ἀφ' ὄνον, καὶ βλάπτεισθαι μᾶλλον ἢ μὴ βλάπτεισθαι, καὶ ἀφ' ὄνον ἢ μὴ ἀφ' ὄνον, καὶ τ' ἀφ' ὄνον ἢ μὴ τ' ἀφ' ὄνον; τουτέστιν, ἐπιβάλλει τὰ ἐπιβάλλοντα ποῖσιν, καὶ κατῆκει ζῆν καὶ τ' ἀφ' ὄνον ὄνον κατῆκον; καὶ χεῖρισον γὰρ ὄνον ὄνον καὶ ὄνον ἀφ' ὄνον, τ' ἀφ' ὄνον. εἴτα τί παρόντες οὐχ ὄνον ὄνον ὄνον, ὄνον κακῶν χεῖρισον ὄνον, δι' ὄνον ἀφ' ὄνον τῶν ἀφ' ὄνον, ἢς οὐχ ὄνον

A & tamen illi sanitatem sapientia redimunt. Aiunt enim Heracleto & Pherecydi conventurum fuisse, si res tulisset, ut virtute ac sapientia dimissis sine aquæ intercutis & morbi pedicularis mercarentur. Cumque Circe duo vsurpet venena, quorum vnum stultos de prudentibus, alterum prudentes de stultis redigit * Vlyssiem bibere stulticiæ potius poculum, quam transire in bestia formam, præditum sapientia, & nimirum simul etiam felicitate. Atque hæc aiunt ipsam dictare & hortari sapientiam: Missam me fac, nec rationem habere pereuntis, & in asini faciem discedentis. Nimirum, diceret non nemo, asini est quæ hoc, suadet sapientia. quando sapere & felicitate frui bonum est, asini circumferre faciem, indifferens. Gentem aiunt esse Æthiopum, vbi canis regnet, rexque appelletur, & factis ac honoribus colatur regis: viri autem obeant principum & magistratuum munia. Nonne res etiam apud Stoicos similiter habet? Certe nomen boni & species virtuti adest, solamque eam expetendam, vtilem, conducibilem appellant: interim ea agunt, commentanturque, ita viuunt & moriuntur, sicut præcipitur a rebus indifferentibus. Et quidem canem illum nemo Æthiopum interficit: sed dignitate ornatus, & veneratione cultus sedet. isti virtutem suam perdunt atque corrumpunt, sanitatem aut opes ut consequantur. Ne de his plura dicam, videtur ipsa nos corionis hortari, quam Chrysippus suis decretis imposuit. Nam cum in natura sint bona, mala, & neutra siue indifferentia: nemo hominum est, qui non malit bonum habere, quam indifferens aut malum. Sed & deos in testimonium vocamus, votis ab iis petentes priore quidem loco possessione bonorum, posteriore malorum fugam: id quod neque bonum est neque malum, loco boni nolentes habere, loco mali volentes. At ille ordinem inuertens, ipsamque mutans naturam, ex ultimo loco medium in extremum collocat, extremo in medium traducto: sicut tyranni solent priorem in confessu locum malis tribuere. ac lege lata iubet primo sectari bona, deinde mala, postremo id deterrimum iudicare, quod neque bonum sit neque malum. Perinde faciens, ac si quis proxime post caelestia inferos ponat, terra & terrestrib. in tartarum reiectis: *Qua procul hinc ima stat sub tellure barathrum.* Ergo cum dixisset in tertio de natura, Expedire stulto vitam, etsi nunquam esset consecuturus intelligentiam: hæc verba subiungit. Talia enim bona sunt hominibus, ut quodammodo etiam mala cæteris medio loco antecendant. Non autem hæc præcedunt, sed ratio quæ efficit viuendum esse potius, etiam si simus stulti: ergo etiam si iniusti, flagitiosi, diis iniusti, infelices. nihil enim horum abest à stulte viuentibus. Ergo conuenit misere potius viuere, quam non viuere misere, & præstat lædi quam non lædi, iniustum esse quam non esse iniustum, leges violare quam non violare? hoc est, conuenit non conuenientia facere, & officii est viuere etiam contra officium? Sane est enim peius ratione & sensu carere, quam stultum esse. F Quid ergo in mentem eis venit, ut malum esse non fateantur, quod malo est peius? cur solam aiunt fugiendam esse stulticiam, si non minus,

sed magis etiam conueniens est fugere eam affectione, quae stulticiae non est capax Sed quis de hoc quaeratur, memor eorum quae in secundo de natura ille scripsit, pronuncians haud inutiliter rebus vniuersis malum existisse. Et meretur hoc res, ut decretum illud ipsius verbis proponam: quo intelligas qui Xenocratem & Speusippum incusant, quia sanitate negauerint esse e censu indifferentium, neque diuitias de inutilium numero, ipsi quo loco vitiositatem ponant, & quid de ea loquantur. Malum, inquit, suo termino a reliquis distinguitur accidentibus. Existit enim ipsum quodammodo secundum naturae rationem, & (ut sic dicam) non inutiliter respectu vniuersarum rerum. alioqui enim ne bonum quidem poterat subsistere. Ergo diis boni nihil est, quando nihil mali? & cum Iupiter totam in seipsum retexes materiam vnica fiet abolitis reliquis differentiis, bonum tunc nullum erit, quia nihil aderit mali? Enimvero chorus concinere potest, nemine vitiose canente: & corpus sanum est, nullo membro aegrotante: virtus autem absque vitio existere nequit? sed nimirum sicut quorundam medicamentorum facultatibus virus serpentis aut fel hyenae admiscere oportet: ita ad Socratis iusticiam requirebatur necessario alicuius mali adiunctio, ut potest malicia Meliti, & Cleonis petulantia ad Periclis probitate? & quomodo Iupiter potuisset gignere Hercule ac Lycurgum, si non Sardanapalum quoque & Phalaridem nobis creasset? Tempus iam est, ut dicant tabem quoque hominum ad firmam corporis affectionem conducere, & podagram ad velocitatem. Quid enim differunt a talia nugantibus, qui dicunt non inutiliter ad continentiam existisse intemperantiam, & iniusticiam ad iusticiam: scilicet deos comprecemur, ut semper sint peruersitas,

Fallaces mores, blanda est mendacia verba:

siquidem his sublati, vna euanescent & interibit virtus. Mauisne pernoscere suauissimam eius facundiam, politamque persuadendi vim. Sicut enim, inquit, comediae inscriptiones ferunt ridiculas, quae pro se nullius precii, toti poemati tamen aliquid venustatis addunt. ita ipsum quidem pro se vitium vituperaueris: ad alias res inutile non est. Primum vitium Dei prouidentia existisse, sicut voluntate poetae malum epigramma factum est, tantum absurdi habet, ut absurdius cogitari possit nihil. Nam hoc dato, qui magis bonorum, quam malorum datores erunt dii? quomodo inuisum erit diis flagitium? quid habebimus quod male ominatis hisce dictis opponamus:

*Causam mortalibus creat aliquam Deus,
Cum familiam vult quandam adfligere funditus.*

&

In litem superum quis tandem compulsi istos?

Deinde malum epigramma comediam ornat, & ad finem consequendam adiuvat, poeta spectatoribus risum mouere vel lepidum proponere aliquid cupiente. At patrius ille, & supremus ac iusticiae praefes Iupiter, optimusque (ut eum Pindarus nominat) artifex, non scilicet drama aliquod magnum & varium multipliciue cognitioni seruiens mundum fabricans, sed urbem diis hominibusque communem in quo vna vitam exigent iusticia & virtute ducibus concorditer ac feliciter: quorsum ad pulcherrimum hunc finem opus habuit latronibus, homicidis, parricidis, tyrannis? Non enim iucundum Deo exordium aut elegans fuit vitiositas, quae rebus humanis non facetas

A ἀλλὰ καὶ μάλλον ἐπιβάλλον ἔστι φύσιν πλὴν μὴ δεχθῆναι τὸ ἀφραίνεῖν ἀφραίνεσθαι; ἀλλὰ τί αἱ τίς ἐπὶ τέτοις διεχρεῖσθαι νοί, μεμνημένος ὧν ἐν ταῖς δούτεροις περὶ φύσεως γέγραφε, ἀποφαιμένων ὅτι ἀχρηστῶς ἢ κακίαν πρὸς τὰ ὅλα γένηται ἰδίω. ἄξιον δὲ ἀναλαβεῖν τὸ δόγμα τῆς ἐπινοίας λέξεσιν, ἵνα καὶ μάθῃς πῶς οἱ τῷ Ξενοκράτει καὶ Σπευσίππου κατηχερώμετες ἐπὶ τῷ μὴ τὴν ὑγίαν ἀφραίνεσθαι ἢ γέσθαι, μηδὲ τὸν πλοῦτον ἀνωφελές ἐν τῇ τότῳ πλὴν κακίαν αὐτοῖ ἦνται, καὶ τῆς λόγους περὶ αὐτῆς διεξίασιν. Ἡ δὲ κακία πρὸς τὰ λοιπὰ συμπλέγματα ἔχθρον γίνεται γὰρ αὐτῆ πρὸς

B καὶ τὴν φύσεως λόγους καὶ ἵνα ἕτως εἴπω, ἕκ ἀχρηστῶς γίνεται πρὸς τὰ ὅλα. ὁ δὲ γὰρ αἱ τὰ γὰρ ἴδιον ἔχουσι ἐν τοῖς ἀγαθῶν ὁ δὲ ἐν ἑστί, ἐπεὶ μηδὲ κακόν. ὁ δὲ ὁ τὸν ὁ Ζεὺς εἰς ἑαυτὸν ἀναλύσας τὴν ὕλην ἅπασαν, εἰς γῆνται καὶ τὰς ἄλλας ἀέλη ἀφραίνεσθαι, ὁ δὲ ἐν ἑστί ἀγαθὸν πτωικαῦτα, μηδενός γε κακῶ παρόντος ἀλλὰ πρὸς ἑαυτὸν ἐπιμελεία, μηδενός ἀπάδοντος ἐν αὐτῷ καὶ σώματος ὑγεία, μηδενός μορίου νοσησῶν. Ἐρετὴ δὲ αὐτὴ κακίας ὅτι ἔχει γῆρας, ἀλλ' ὡς περ εἴσας τῶν ἰατρικῶν διωάμεων ἰός ὄφρα, καὶ γὰρ ἡ ὑγίαις, οὕτως ἀναγκάζον ἔστιν ἐπιτηδεύουσι ἕτεροι τῇ Μελίτου με-

C ληθία πρὸς τὴν Σωκράτους διακοσμίαν, καὶ τῇ Κλέωνος ἀναγωγίαν, πρὸς τὴν Περικλέους καλοκαγαθίαν. πῶς δὲ αἱ ἄλλοι ὁ Ζεὺς τὸν Ἡρακλέα φύσας, καὶ τὸν Λυκούργον, εἰ μὴ καὶ Σαρδανάπαλον ἡμῖν ἐφύσας καὶ Φάλαριν; ὡς λέγειν αὐτοῖς ὅτι καὶ φησὶς γέροντες ἀφραίνεσθαι πρὸς διεξίαν, καὶ ποδάγρα πρὸς ἀκρότητα καὶ ὅτι αὐτὸν Ἀχιλλεὺς κομήτης, εἰ μὴ Φαλακρὸς Θεοπίτης. ἢ γὰρ ἀφραίνεσθαι τὰ λησίωντων καὶ φλυαριούτων οἱ λέγοντες μὴ ἀχρηστῶς γέροντες πρὸς τὴν ἐγκράτειαν πλὴν ἀκροασίαν, καὶ πρὸς τὴν διακοσμίαν, τὴν ἀδικίαν, ὅπως ἐλάμεθα τοῖς θεοῖς αἰετὸν μετρίαν ἀπεινῶν, Ἐὐδὲ αὖθ' αἰμυλίους τε λόγους, καὶ ἐπικλοπὴν ἦθος, εἰ τέτων ἀναμρεθέντων οἴχηται φροῦδος ἢ ἀρετῆ, καὶ σωμαπόλων. ἢ βούλη ὁ ἦδισον αὐτῆς γλαφυρίας καὶ πιθανότητος ἰσορροπία; Ὡς περ γὰρ αἱ κομῶδιαι (φῶν) ἐπιγράμματα γέλοια φέρουσιν, ἀ καὶ ἑαυτὰ μὲν ἔστι φαῦλα, τὰ δὲ ὅλα ποιήματα γὰρ ἐν πᾶσι πρὸς τῆσιν, οὕτως ἡ ἐξείας δὲ αὐτῶν ἐφ' ἑαυτῆς ἢ κακίαν. πῶς δὲ ἄλλοις ὅτι ἀχρηστῶς ἔστι. πρὸς τὸν μὲν οἶον τὴν κακίαν γέροντες καὶ τὴν τῆς θεοῦ πρὸς ἵσας, ὡς περ ὁ φαῦλον ἐπιγράμμα γέροντες κατὰ τὴν τῆς ποιητῆς βούλησιν, πᾶσαν ἐπινοίαν ἀποπίσας ὑποβάλλει. τί γὰρ μάλλον ἀγαθῶν ἢ κακῶν δότηρες ἔσονται; πῶς δὲ ἐπὶ τοῖς ἔχθρον ἢ κακία, καὶ θεομῆτες; ἢ τί πρὸς τὰ τοιαῦτα διεφνημένατα λέγειν ἐξομῶν, ὡς θεός μὲν αἰτίαν φῶς βροτοῖς ὁ τὸν κακῶσας δῶμα παμπηδῶν ἐπέλη. καὶ Τίς τ' ἀφραίνεσθαι ἐρεδὶ ζυμῆκε μάχασας; ἐπειτα δὲ ὁ μὲν φαῦλον ἐπιγράμμα τ' κομῶδιαν κομῶν, καὶ σωμαργεῖ πρὸς τὸ τέλος αὐτῆς, ἐφιεμένης τ' γέλοις ἢ κερσεισμῶν τοῖς θεαταῖς ὁ ἴ παρῶσ καὶ ὑσάπας καὶ θεμιστος Ζεὺς, καὶ ἔρισσοτέχας, καὶ Πίνδαρον, οὐ δράμα δήπου μέγα καὶ ποικίλον καὶ πολυμαθὲς δημιουργῶν τ' ἔσομον, ἀλλὰ θεῶν καὶ αἰθερῶ-

D πων ἄσφουχρον, συννομησομῶν μὲν δίκης καὶ ἔρετῆς ὁμολορησῶν καὶ μαχαιρίας, τί πρὸς τὸ καλλίον τῶν τοῦ καὶ σωμαργεῖτον τέλος ἐδεῖτο λησῶν, καὶ ἀνδροφόνων καὶ παρῶκτόνων καὶ τυρανῶν; οὐ γὰρ ἦδὲ ταῖς ταῖς καὶ κακίαν ἢ κακία γέροντες ἐπεισοδῶν, ὁ δὲ δι' ἀπρεπελίαν, ἢ ἀδικίαν,

E

F

καὶ γέλωτα καὶ βωμολοχίαν παρέτεται τοῖς παρ-
 γμασιν, ὅφ' ὧν ὁσὲν ὄναρ ἰδεῖν ἔστι τῆς ὑμνοῦμένης ὁμολογίας.
 ἐπὶ δὲ μὲν Φαῦλον ἔπιγραμμα τῆς ποιήματος πολλοσημ-
 εῖον ἔστι, καὶ μικρὸν ἐπέχθ' ἰσχυρὰ πασιν ἐν τῇ κωμῳδίᾳ χω-
 εῖον καὶ οὔτε πλεονάζει τὰ πιαῦτα, οὔτε τῷ δὲ τι ποιεῖ ἄλ-
 λοχρῶτων ἀπόλλυσι καὶ λυμψίνεται τίω χάριν τῆς δὲ κα-
 κίας ἀναπέπλησαι πῶτα παρὰ γράματα, καὶ πᾶς ὁ βίος
 δὴ δὲ ἐκ παρόδου καὶ ἀρχῆς ἀρετῆς κωρωνίδος ἀρμημονῶν
 καὶ ἐκπίπτων καὶ παρὰ τὸν ὄμιλον, καὶ μηδὲν ἔχων μέγας κα-
 ταρῶν, μηδὲ ἀεπίλητον (ὡς οὔτοι λέγρουσιν) ἀγαστὸν ἔστι
 δραμάτων ἀποδῶτων καὶ ἀτερπέστατον. ὅθεν ἡδέως αὐτοῖσι
 μὲν παρὰ τὴν γέννησιν ἀρχῆς ἡ κακία τοῖς ὄλοις. ἔργον δὲ ἡ
 παρὰ τὴν οὐρανία καὶ θεῖα φύσει. γέλωτον γὰρ, εἰ μὴ ἡμοιομήνης
 ἐν ἀνθρώποις μηδὲ ἕσης κακίας καὶ ἀπληθείας καὶ ψευδο-
 λογίας, μηδὲ ἀλλήλους ἡμῶν ἀγόντων καὶ φερόντων καὶ συ-
 κροφαντοῦτων καὶ φονδύοντων, ὅσα αὐτῶν ἀδίδου ὁ ἥλιος τίω
 τεταγμένῳ πορείᾳ, οὐδὲ αὐτῶν ὥρασις ἐχρήτο καὶ παρὰ ὁδοῖς
 κερῶν ὁ χρόμος, ὅσῳ δὲ ἡ γῆ τίω μέσσην χῶραν ἔχουσα τῆς πτω-
 πῆς, ἀρχῆς τῶν πηδύματων ἐκείνου καὶ ὁμῶν. ἀπολεί-
 πεται τοίνυν, παρὰ τὴν ἡμᾶς καὶ τὰ ἡμέτερα τίω κακίαν ἀ-
 ρχῆς γεγενῆσθαι καὶ τῆτο ἴσως οἱ ἄνδρες λέγουσιν. ἀρ' οὐ
 ὑγιαίνοντο μᾶλλον, κακῶν ὄντες, ἐπὶ δὲ μᾶλλον ἀπορροῦντο
 τῶν ἀναγκῶν; παρὰ δὲ κάλλος ἡμῖν ἢ παρὰ ἰσχυρὰ ἀρχῆς
 ἡ κακία γεγενῆσθαι; οὐ φασιν. ἢ τῆς γῆς ἔστιν ὄνομα μόνον,
 καὶ δόκημα νυκτερωπῶν ἐνύχων σοφιστῶν, οὐχ ὡς παρὰ ἡ κα-
 κία πᾶσιν ἀφρέκκεται, καὶ πᾶσιν ἀναρχῆς, ὅσῳ δὲ ὡς ἀ-
 ρχῆς μεταλαβεῖν. ἢ κίσα τῆς ἀρετῆς, ὡς θεοὶ, δι' ἡμῶν γεγόνα-
 μιν; εἴτα οὐ δὴν εἰ γεωργῶν μὲν καὶ κυβερνήτη καὶ λιούχῳ
 τὰ ἀρχῆς, φορῶν καὶ σκυερῶν παρὰ τὸ οἰκεῖον ἔστι τέλει,
 ὅ δὲ ὑπὸ τῆς θεοῦ παρὰ τῆς ἀρετῆς γεγενῆσθαι ἀπολλύετο τίω
 ἀρετῆς καὶ διέφθαρκεν; ἀλλ' ἴσως ἢ δὴ κακῶν ἐπὶ ἄλλο
 τρέπεσθαι. τῆτο δὲ ἀφείναι. Οὐδαμῶς, ὡς φίλος, ἐμὴν χά-
 ριν ἔπιθυμῶ γὰρ πύχεσθαι τίνα δὴ ἔσπον οἱ ἄνδρες τὰ κα-
 κὰ τῶν ἀγαθῶν, καὶ τίω κακίαν τῆς ἀρετῆς παρὰ εἰσαγρου-
 σιν. Ἀ μέλει καὶ ἀξίον, ὡς ἐπαῖρε. πολλὸν μὲν ὁ ψελλισμὸς αὐ-
 τῶν, τίλος δὲ, τῶν μὲν φερόσιν ἔπισημῶν ἀγαθῶν καὶ κακῶν
 οὔσαν, καὶ πῶτα-
 πασιν ἀναρροῦσθαι λέγουσιν ὡς τῶν ἀληθῶν ὄντων, ἀδύνατον μὲν
 καὶ ψευδῆ πῶτα εἶναι παρὰ πλησίως, ἔγωγε παρὰ σῆκει ἀγαθῶν
 ὑπαρχόντων, καὶ κακῶν ὑπαρχόντων. ἀλλὰ ἔγωγε μὲν ἔφαυλως
 λέλεκται ὅ δὲ ἕτερον οἶμα μὴδὲ ἐμὲ λανθάνειν. ἐρῶ γὰρ ἀρε-
 τῆς ἢ τῶν μὲν ὅσα ἀληθῆς, δὴ δὲ ψευδῆς ἔστιν, ἔμιν δὴ δὲ
 κακῶν, ὅ μὴ ἀγαθόν. ὅθεν ἀληθῶν μὲν καὶ ψευδῶν ἔστιν ἔστι μέ-
 σον, ἀγαθῶν ἢ κακῶν ὅσα ἀδύνατον ἢ ὅσα ἀνάγκη τῶν πα-
 σιν ὑπαρχόντων ἐκείνοις. ἔξω γὰρ τῶν φύσιν ἔχον ὅσα ἀγαθόν, τῶν
 κακῶν μὴ δέοντων, ἀλλὰ ὅ μὴτε ἀγαθόν, μὴτε κακῶν ἔχου-
 σαν. ὅ δὲ τῶν παρὰ τὸν λόγον, εἰ πὶ λέγεται παρὰ ὑμῶν, ἀκέραιον.
 ἀλλὰ πολλὰ μὲν λέλεκται, τὰ ἢ νῦν τοῖς ἀναγκῶν ἔχουσιν.
 παρὰ τὸν μὲν οὐκ ἀληθῆς οἶεσθαι φερόσιν ἔνεκα χύσειν κα-
 κῶν ὑποσημαίνων ἀγαθῶν. ὄντων γὰρ ἀγαθῶν καὶ κακῶν ἔπιγι-
 νεται φερόσιν, ὡς παρὰ ἰατρικῆ νοσηρῶν ὑποκειμένων καὶ ὑ-
 γεινῶν. οὐ γὰρ ὅσα ἀγαθόν ὑφίσταται καὶ ὅσα κακῶν ἵνα χύσεται φρο-
 νησις, ἀλλ' ἢ ὅσα ἀγαθόν καὶ ὅσα κακῶν ὄντα καὶ ὑφεσῶντα
 κρίνοντο, ὡνομάσθη φερόσιν, ὡς παρὰ ὄψιν ἢ λυκῶν καὶ
 μελάων ἀσπίσι, οὐ ἡμοιομῶν ὡς ἔχοντο ὑμῖν ἡμεῖς,

A aut risum, sed scurrilitatem iniusticiamq; intulit, propter quæ ne somnium quidem decantare illius cum natura consensionis videre licet. Præterea ineptū illud epigramma per exigua est comædiæ particula, inq; ea minimum plane locum occupat: ac neq; abundant talia, neq; eorum quæ recte facta videntur cuiquam officiant, aut venustatem eius corrumpunt. At vitiis repleta sunt omnia, totaque vita statim à primordio, fabulæ vsq; ad coronidem decorum non seruans, aberrans à recto cursu, conturbata, nullam partem habens puram, aut reprehensionis immunem, ut ipsi dicunt, omnium est dramatum turpissimum & iniucundissimū. Quare libenter ex ipso quæsiuerim, ad quam tandem rem vitiositas vniuersis rebus sit utilis. Non quidem ad cœlestia, quæ sunt diuinæ naturæ. ridiculū enim sit, si vitiis inter homines non obortis neq; exstantib. (auariciâ puta, mendacia, rapinas, calumnias, cædes) non fuisse Solem dicamus suum confecturum cursum, mundumq; stasis temporum & tempestatum circuitib. vsurum, terrâ in medio mundi sitam ventorum & pluuiarum materiem emissuram. Restat nobis & rebus nostris vtiliter vitia exstitisse: atq; id fortasse intelligi Stoici volunt.

B Sanioresne ergo sumus, si vitiosi sumus? aut maiorem copiam rerum necessariarū adipiscimur? aut ad pulcritudinem roburue nobis cōducunt vitia? Nagant. * Si autem telluris nomen duntaxat est, & opinio somnio concepta, pernoctantium sophistarum, non sicut vitium omnibus superiacet, & omnib. conspicua, nullius vt inutilis partem capere, minime autem virtutis, dii boni, ob quam nati sumus. Proinde non indignum hoc sit, agricolæ & gubernatori & aurigæ quæ vitia sunt, cōducere ad finem ei propositum: id autem quod à Deo ad virtutē est factum, amisse & perdidisse suam virtutem? Sed fortasse tempus est nunc omisso hoc ad alia nos conuertere.

DIAD. Nequaquam, amice, mei gratia. cupio enim audire, quo modo Stoici mala bonis, & vitia virtutibus prius introducāt.

LAM. Nimirū, mi fodal. res. n. cognitu digna est. Multa quidem balbutiunt: tandem vero prudentiam quæ sit bonorum & malorum scientia * & omnino tolli dicūt. Vt aut vera sunt, fieri non posse quin & falsa quædā eodem sint modo: sicut patet est cum bona sint, esse etiam mala. verum hoc quidem non inepte dictum est. Alterum etiam puto mihi quoq; non esse ignotum. Video enim discrimen, cur quod non verum est, statim falsum sit: non illico etiam malum, quod bonum non est. Vnde fit, vt inter vera & falsa nihil sit medium: inter bona & mala interuenit indifferens, neque necesse est hæc cum illis eodem modo habere. nam potest bonum tribui naturæ, etiam si nullum malum ponatur, sed in modo, quod neq; bonum sit neque malum.

DIAD. Ad priorem rationem si quid à vobis dicitur, audiendum est.

LAMP. Multa quidem dicuntur: sed in præsentia tantum necessariis vtetur. Initio igitur stultū est opinari prudentiæ causa bona & mala exsistere. Exstantibus enim iam bonis & malis, superuenit prudentia: sicut medicina, salubribus iam & insalubribus subiectis. Nam bona & mala non propterea exstant, vt fiat prudentia: sed quatenus mala & bona iam subsistentia diiudicamus, vocatur prudentia. sicut visus est alborum & nigrorum sensio, non in hoc factorum vt nos visum habeamus

sed nobis contra ad hęc iudicanda visu indigentibus. Deinde quando mundus se sententia ipsorum conflagrauerit, malum quidem nullum profus supererit, & Vniuersum prudentiam erit atque sapiens. Est ergo prudentia etiam si malum non sit: neque necesse est ut si prudentia sit, malum etiam existet. Iam si omnino oportet prudentiam esse bonorum malorumque scientiam: quid incommodi est, si malis sublatis nulla relinquatur prudentia? locoque eius aliam acquiramus virtutem, quę non bonorum & malorum, sed duntaxat bonorum sit scientia. quemadmodum si de coloribus niger omnino interiret, & contenderet iam aliquis visum quoque periisse, utpote qui non sit alborum & nigrorum sensus: quid obstaret quin ei responderemus: Nihil mali est, si quem tu dicis visum non habemus, alio instructi sensu & vi, qua alba & non alba apprehendimus? Ego enim neque gustatum inanem puto fore amaritatis deficientibus, neque tactum dolore sublato, neque prudentiam malo non existente: sed & istos mansuros sensus dulcia & non dulcia, grata & aduersa percipientes, & prudentiam bonorum ac non bonorum scientiam nihilominus futuram. Quibus videtur secus, ij nomen tollant licet, rem nobis relinquunt. Pręterea quid impedit quo minus malum intelligentia percipi possit, bona etiam subsistant? Sicut, puto, diis adest sanitas, quid febris sit aut pleuritis intelligunt. quando nos etiam quibus omnium malorum copia obrigit, bonum nullum, ut ipsi aiunt: tamen non destituimur cognitione horum, sed sentimus quid prudentia, quid bonum sit, quid felicitas. Atque adeo mirum est, virtutis absentis esse tamen qui nos comprehensione aliqua instruant qualis ea sit: malum nisi existierit, quale sit intelligi nequire. Vides enim quid persuadere nobis velint qui contra communes notiones philosophantur stulticia nos prudentiam comprehendere: a prudentia sine stulticia ne ipsam quidem stulticiam percipi posse. Quod si omnino ortu mali opus fuit nature: vnum aliquod vitii exemplum atque alterum sufficere poterat, immo si vis, decem, mille, vel centos vitiosos finge debuisse nasci: non utique tantam vitiorum existere multitudinem, quę arena, pulueris, & pennarum quibus variaz volucres distinguuntur numerum superaret: nullum interim virtutis vel somnium. Qui Spartę phiditiis pręerant, vnum aut tres heiotas meri plenos & ebrios producebant, ut adolescentibus demonstrato quid rei esset ebrietas, ad temperantiam seruandam eos condocerent. In vita autem plurima sunt huius vitii exempla. nemo enim ad virtutem sobrie se confert: sed vagamur omnes, turpiter agentes & misere viuentes. ita ratio nos inebriat, adeoque conturbat & dementat. similesque sumus canum A. lopi, quę cum in mari natate quosdam viderent pelles, conatae sunt illud ebibere, priusque crepuerunt quam pelles apprehenderent. Etenim nos quoque doctrina, sperantes opera eius ad virtutem & felicitate peruenturos, priusquam eo accedamus pessundat, multo mero amarę vitiositatis ante oppletos. Si quidem etiam iis qui ad summum profecerunt, nulla est (ut ipsi dicunt) alleuatio, nulla remissio, nulla respiratio a stulticia & infelicitate,

A δὲ μάλλον ἢ μὲν πρὸς τὰ ποιῶντα κρίνειν ὅπως δεητέ-
των. δὲ πρὸς ὅταν ἐκπεράσῃ τὸν χρόνον οὗτοι, κακὸν μὲν
οὐδ' ὅπου δ' ἀπλείπεται. ὁ δ' ὅλον φρονίμῳ ἔστι τιμωκαί-
τα καὶ σοφόν: ἔστι πίνω φρονήσις οὐκ ὄντος κακῶ. καὶ οὐκ
ἀνάγκη κακὸν ὑπάρχειν εἰ φρονήσις ἐνι. εἰ δὲ ἡ πρῶτος
δεῖ πῶ φρονήσιν ἀγαθῶν (εἶ) καὶ κακῶν ὀπισημίω, τί δ' ἀνέ-
ει τῶ κακῶν ἀναρθεῖντων οὐκ ἔσαι φρονήσις: ἐπὶ τὸν τὸν
ἐκείνης ἀρετῆ ἐξομῶν ἔκ ἀγαθῶν καὶ κακῶν, ἀλλὰ ἀγαθῶν
μόνον ὀπισημίω οὐσαν: ὡς εἶ τῶ χρωμάτων ὁ μέλαν ὄσα-
πόλοιο πρῶτά πασιν, εἴτα πῶ βιάζοιτο καὶ τῶ ὄμιον ἀπολωλέ-
B ναί λυκῶν γὰρ ἔκ εἶ) καὶ μελάνων ἀθήσιν. τί καλύει φάναυ
πρὸς αὐτὸν, ὅτι δεινόν ὄσθεν εἶ τῶ μὲν ὑπόσου λευκομίω ἱ-
ψὴν ἔκ ἐχρόμῳ, ἀλλῶ ὅ παρίστησιν ἀπ' ἐκείνης ἀθήσις ἡ-
μῶν καὶ διῶαμῖς, ἡ λυκῶν ἀπὸ λαμβάνομιθα καὶ μὴ λυκῶν
χρωμάτων. ἐγὼ μὲν γὰρ ἔτε γερὸν οἶμῳ φρεθῶν ἀν' ἡμέρας
πικρῶν ὀπιλιπόντων, ἔτε ἀφῶ, ἀληθῶνος ἀναρθεῖσις, ἔτε
φρονήσιν, κακῶ μὴ παρόντος ἀλλ' ἐκείνας τε μένειν ἀθήσις
γλυκέων καὶ ἡδέων καὶ τῶ μὴ τοῖστων ἀπὸ λαμβάνομιθας, ταύ-
τιω τε τῶ φρονήσιν ἀγαθῶν καὶ μὴ ἀγαθῶν ὀπισημίω οὐσαν.
οἷς ὅ μὴ δοκεῖ, τοῦτομα λαβόντες ἀπολιπέτασαν ἡμῶν ὁ
C παρῶμα. χροῖς δὲ τῶτων, τί σκῶλι: εἶ μὲν κακῶ νόσιν εἶ),
τῶ δὲ ἀγαθῶ καὶ ὑπαρξῶν: ὡς εἶ (οἶμῳ) καὶ τῶσι τῶσι ὑγείας
μὲν ἔστι παρουσία, πυρετῶ δὲ καὶ πλῆθει πῶσις νόσιν. ἐπεὶ
καὶ ἡμῶν κακῶν μὲν ἀφθῶνας πῶσι παρόντων, ἀγαθῶ δὲ μη-
δενός, ὡς οὗτοι λέγουσιν, ἀλλὰ τῶ ἡμέσιν οὐκ ἀπλειείμ-
μεθα πῶ φρονήσιν, ὁ ἀγαθῶν, τῶν βιδαμῶν. ὁ καὶ
θαυμάσῶν ἔστιν, εἰ τῶ μὲν ἀρετῆς μὴ παρούσης εἰσὶν οἱ δι-
δάσκοντες ὁποῖόν ἔστι, καὶ καταληψῶν, ἐμποιοῦντες δὲ μὴ γ-
νομήσις, οὐ διῶατὸν καὶ κτήσασθαι νόσιν. ὅσα γὰρ οἷα πεί-
θουσιν ἡμῶς οἱ καὶ τῶς ἐνοίας φιλοσοφοῦντες, ὅτι τῶ μὲν ἀ-
D φροσῶν κατὰ λαμβάνομιθαι τῶ φρονήσιν, ἡ δὲ φρονήσις
αὐτῶ τῶ ἀφροσῶν οὐτε αὐτῶ ἀφροσῶν κατὰ λαμ-
βάνειν πέφυκεν. εἰ ὅ πρῶτως εἰδεῖτο κακῶ ἡμέσως ἡ φύσις,
ἐν τῶ δ' ἡποῦ τῶ ἀδῆγμα κακίας ἰχθῶν, ἡ δὲ πρὸς εἶ ὅ βῶ-
λει, δέκα φαύλοισ, ἡ χιλίοισ, ἡ μυείοισ εἰδῶ ἡμέσως, καὶ μὴ
κακίας μὲν φρονήσιν πῶσι τῶ πλῆθος, ἡ ψάμμος, ἡ χροῖς,
ἡ πλερὰ ποικιλοχρῶν οἰωνῶν πῶσιν αὐ χεῦατο ἀριθμῶν, ἀρετῶ
δὲ μηδὲ ἐνύπνιον. οἱ μὲν γὰρ ὅ Σπαρτῆ τῶν φιλιπίων ὀπι-
μεθούμιθαι εἶνα ἡ τρεῖς εἰλωτῶς ἐμπεφορημῶν ἀκράτου καὶ
E μεθύειν, ὅπως φυλάττωνται καὶ σωφρονῶσιν. ἐν δὲ τῶ βῶ
πῶ πολλὰ τῶτα τῶ κακίας γέρονε τῶ ἀδείγματα. ἡ φων
γὰρ ὄσθεν εἰς ἔστι πρὸς ἀρετῶν, ἀλλὰ ῥεμβόμεθα πῶ-
τες, ἀσημοιοῦντες καὶ κακῶ ασημοιοῦντες. οὕτως ὁ λέ-
γος ἡμῶς μεθύσει, καὶ πῶσῶς κατὰ πῶπλοισι τῶ ἀρε-
χῆς καὶ τῶ ἀφροσῶν, ὄσθεν ἀπλειπόντας τῶ κινῶν,
ἀφ φρονήσιν Αἷσῶτος δερμάτων πῶν ἐμπλεόντων ἐφιμε-
νας ὀρμησῶν μὲν ἐκπίνειν πῶ θάλασσαν, ῥαζῶσιν δὲ
πρὸς τῶ ἡ δερμάτων λαβέσθαι. καὶ γὰρ ἡμῶς ὁ
λόγος ἐλπίζοντας βιδοκιμήσιν δι αὐτῶ, καὶ τῶ ἀρετῶ
F φροσῶσιν ἀφρῶν ἐπ' ἐκείνω ἀφικέσθαι, διέφθα-
κε, καὶ ἀπόλωλε, πολλῆς ἀκράτου καὶ πικρῶ κακίας
πρὸς ἀφροσῶν. εἶγε δὲ καὶ τῶσι ἐπ' ἀκρον πρὸς ἀ-
φροσῶν (ὡς οὗτοι λέγουσιν) οὕτε χροσῶσις, οὕτε ἀεσίς
ἔστιν, οὕτε ἀναπνοῆ τῶ ἀεσῶσις καὶ κακῶ ασημοιοῦντας.

ὁ πόινω λέγων ὅτι ἀχρηστὸς γερνέται τὰ κακία, ὅ-
 ρα πάλιν οἷον αὐτῷ ἀποδείκνυσι χρεῖμα καὶ κτήμα-
 τοῖς ἔχουσι, γράφων ἐν τοῖς πρὸ κατορθωμάτων, ὡς ὁ
 φαῦλος ὁδὸν δέεται, ὁδὸν ἔχει χρεῖαν. ὁδὸν ἔ-
 σιν αὐτὰ χρεῖσιμον, οὐδὲν οἰκείον, ὁδὸν δὲμόιον. πῶς
 οὖν ἀχρηστὸς ἢ κακία, μεθ' ἧς ὁδὸν ὑγεία χρεῖσιμον
 ὁδὸν πληθὸς χρεμάτων, ὁδὸν παροχρῆσι οὐ δέεται δέ-
 πτε ὡν τὰ μὲν παροχρησθέντα καὶ λησθέντα, καὶ τὴν Δία δὲ
 χρεῖσα, τὰ δὲ κατὰ φύσιν, ὡς αὐτὸν καλοῦσιν. εἴτα τέ-
 των ὁδὸν ἔχει χρεῖαν, αἰ μὴ γήνηται σοφός. ὁδὸν τὸ
 σοφὸς οὖν γήνηται χρεῖαν ἔχει ὁ φαῦλος. ὁδὸν διψῶσιν,
 ὁδὸν πεινώσιν ἀδυσσοποι ὡρὶν σοφοὶ γήνηται. διψῶντες
 οὖν ὕδατος ὅτι ἔχουσι χρεῖαν, ὁδὸν πεινῶντες
 ξείνοισι μειλίχρῳ εἰκότες, σένης μοιῶν καὶ πυρὸς κεχρη-
 μένοις. οὕτως ὅτι εἶχε χρεῖαν ὑποδοχῆς ὁδὸν χλαίνας
 ἑκείνος ὁ λέγων, Δὸς χλαίνας Ἰππώνακτι κάρτα ρί-
 γῳ. ἀλλὰ βούλει ὑποδοχῆς εἶπεν τι καὶ παρὰ τὸν καὶ ἰ-
 διον; λέγει τὸν σοφὸν μηδενὸς ἔχειν χρεῖαν, μηδὲ δέεται
 πνος. ἑκείνος ὁδὸν, ἑκείνος ἀποχρῆσι, ἑκείνος ἀ-
 πάρκης, μακάριος, τέλειος. νῦν δὲ τίς ὁ ἰλιχὸς ὁδὸν, τὸν
 μὲν ἀνευδὴ δέεται ὡν ἔχει ἀγαθόν, τὸν δὲ φαῦλον, ὁδὸν
 μὲν εἶ) πολλῶν, δέεται ὁδὸν μηδενός; πούτι γὰρ λέγει Χρύ-
 σιππος, ὡς ἔδονται μὲν, ἐνδέονται ὁδὸν φαῦλοι. πεπῶν δίκην
 δὲ μὲν κακίαι καὶ κινῶν ἐνοίας μεταπέθεις. πῶντες γὰρ ἀ-
 δυσσοποι ὁδὸν δέεται ὁδὸν τὸν μὴ δέεται νομίζουσιν,
 ἠγροῦμενοι τὸν οὐχ ἐπίμην ὁδὸν ἀποχρῆσι δὲ ὁδὸν ἐνδε-
 ἔται. κερῶν γὰρ καὶ παρὰ τὸν ὁδὸν ἐνδεῖς ἀδυσσοπός
 ὅστιν, ὁδὸν μὲν δέεται τούτων. ἀλλὰ ὁδὸν ἐνδεῖς λέγει-
 μέν, καὶ χρεμάτων καὶ ἰματίων, ὁδὸν ἐν χρεῖα ἠγροῦμενοι,
 μὴ τυγχάνουσιν, μὴδὲ ἔχουσιν. οἱ δὲ οὕτως ἐπιθυμοῦσιν αἰ-
 τι παρὰ τὸν κινῶν ἐνοίας φάινεται λέγοντες, ὡςτε πολ-
 λάκις δέεται καὶ τῶν ἰδίων, ἐπιθυμῶν καὶ νομολογίας, ὡς-
 τὸν εἶ) ὁδὸν. σὺ περὶ δὲ, μικρὸν αἰωτέρω ἀγαθὸν ἑαυτὸν
 ἐν τῶν παρὰ τὸν κινῶν ἐνοίας λεγομένων ὅτι, ὁδὸν φά-
 ῖνον ὁδὸν φελεῖται. καὶ τοὶ παιδολογοῦντες γὰρ πολλοὶ παροχρῆ-
 σι, καὶ δουλοῦντες ἐλθὲν ὁδὸν, καὶ πολλοὶ κέρυ-
 νοὶ σῶζονται, καὶ πληροῦμενοι χερῶν γὰρ καὶ χερῶν
 πῶντες νοσοῦντες. ἀλλὰ ὁδὸν ὁδὸν φελεῖται τούτων τυ-
 γχάνοντες, ὁδὸν ἀπάροισιν, ὁδὸν ἀνεργῶν ἔχουσιν, ὁδὸν
 ἀνεργῶν ἀμελῶσιν. ὁδὸν πόινω ὁδὸν ἀχρηστοῦσιν οἱ φαῦλοι. καὶ
 μὲν ὁδὸν οἱ νοῦν ἔχοντες. ἀνὸν παρὰ τὸν οὖν ὅτι ἀχάρι-
 σον. οἱ μὲν γὰρ ὁδὸν ἀποχρῆσι χάριν λαμβάνοντες, οἱ δὲ
 χάριν λαμβάνειν οὐ πεφύκασιν ὁδὸν δὲ τὸν παρὰ τὸν λέ-
 γουσιν. ὁδὸν ἢ χάρις εἰς τὰ μέγα ἀφαιρῶν, καὶ ὁδὸν ὁδὸν φε-
 λῶν καὶ ὁδὸν φελεῖται, σοφῶν ὅτι. χάρις δὲ καὶ οἱ φαῦλοι
 τυγχάνουσιν. εἴτα οἱ χάρις μέτεσι, τέτοις ἔ μέτεσι
 χρεῖας. ὁδὸν δὲ ἀφαιρῶν χάρις, ἑκείνους χρεῖσιμον οὐδὲν ὅτι,
 ὁδὸν οἰκείον. ἀλλο δὲ τὸν ποιεῖ τὸν ὑποχρῆσι χάριν, ἢ ὁ
 παρὰ τὸν χρεῖσιμον ὑποχρῆσι τὰ δὲ ὁδὸν τὸν παρὰ τὸν ὁδὸν.
 τῶντα μὲν οὖν ἀφαιρῶν ἢ δὲ πολυτήμητος ὁδὸν φελεῖται τίς ὅτι, ἢ
 ὡς μέγα τὸν ποῖ σοφοῖς ἀφαιρῶν φυλάσσοντες, ὁδὸν ὁδὸν
 λείπουσιν αὐτοῖς πῶς σοφοῖς. αἰ εἰς σοφὸς ὁδὸν ὁδὸν παρ-
 τῶν τὸν δάκτυλον, φερῶν, οἱ κατὰ τὸν οἰκονομῶν σο-
 φοὶ πῶντες ὁδὸν φελεῖται. τῶν τὸν φιλίας ἔργον αὐτῶν, εἰς τῶ-
 πο τοῖς κινῶν ὁδὸν φελεῖται τῶν σοφῶν αἰ ὁδὸν τῶν ταῦν.

A Cæterum qui vitiositatem non inutiliter ait existi-
 tisse, videamus deinceps qualem eam rem, & cur
 vsui ostendat esse ea prædito: cum in commenta-
 rio de perfectis officiis scribat: Vitiosum homi-
 nem nulla re opus habere, nulla indigere, nul-
 lam ei esse vsui, nihil proprium, nihil accommo-
 datum aut aptum. Quomodo ergo utilis est vi-
 tiositas, cum qua neque bona valetudo prodest,
 neque diuitiæ, neque profectus? Non indiget au-
 tem aliquis eorum, quorum alia sunt præposita &
 parabilia, atque adeo perutilia, alia secundum na-
 turam, ut ipsi appellant? Ergone his nemo opus
 habet nisi sapiens? ita ne sapiens quidem ut fiat o-
 pus habet, vitiosus. Hac ratione non sitient aut e-
 surient homines ante quam sapientes fiant: sitien-
 tes autem aqua opus non habebunt, non pane esu-
 rientes: hospitibusque erunt similes, qui tantum i-
 gnem & tectum requirerent. ita hospicio & chlax-
 na non habebat opus is qui dixit,
Chlamydem cedo Hipponacti, nam valde algeo.
 sed vis admirabile aliquid, subtile, ac peculiare ali-
 quid dicere? Dic sapientem nulla re opus habere,
 nullius indigere. ille fortunatus est, ille nullius rei
 indigus, sibi sufficiens, beatus, perfectus. Quæ ve-
 ro ista est vertigo, eum cui nihil deest, opus habe-
 re suis bonis: vitiosum autem carere quidem mul-
 tis, indigere nulla re. hoc enim dicit Chrysippus,
 non indigere sed carere vitiosos: tesserarum in mo-
 rem hac illac communes notiones actans. Ete-
 nim omnes homines egere prius esse quam non e-
 gere sentiunt: existimantes eum qui eget: bus
 non in promptu sitis aut paratu facilibus, indige-
 re. Cornibus quidem & alis nemo hominum ca-
 ret, quia ne indiget quidem iis. armis carere eos,
 & pecunia, & veste dicimus, qui his, cum vsus e-
 rat, destituuntur. Sed Stoici adeo cupiunt sem-
 per aliquid contra communes noticias dixisse vi-
 deri, ut nouitatis causa tape à seipsis desciscant.
 velut hæc. Considera vero illud paulo attentius,
 quod ipsum quoque vnum est de enunciatis con-
 tra noticias, Neminem vitiosum percipere quic-
 quam vtilitatis. Atqui multi institutione profi-
 ciunt, multi seruientes liberantur, oblessi eximun-
 tur, mutilati manu ducuntur, ægrotantes sanan-
 tur. At nihil ad eos inde redit vtilitatis, inqui-
 unt, neque beneficiis adficiuntur, neque habent
 benefactores, neque eos negligunt vitiosi. Ergo
 vitiosi non sunt ingrati. At neque sapientes in-
 grati sunt. Nulla itaque est ingratitude, cum ne-
 que defraudent gratia boni debita, neque de vi-
 tiosis bene mereri liceat. Ad hæc vide quid re-
 spondeant. Gratiam aiunt in medias res tendere:
 & prodesse ac vtilitatem percipere, sapientum ef-
 se, gratiam etiam ad vitiosos pertingere. Ergo qui
 gratiæ sunt participes, ab vsu excluduntur? quo
 gratia pertingit, ibi nihil vtile est, nihil adaptatum?
 quid vero aliud facit officio ut ineatur gratia,
 quam quod qui præstitit opus habenti, in aliqua re
 profuit? Verum hæc mittamus. Veneranda autem
 illa Stoicorum Vtilitas quid tandem rei est, quam,
 ut magnum aliquid, sapientibus eximiam seruan-
 tes, ne nomen quidem eius vitiosis permittunt?
 Si, aiunt, vnus sapiens digitum prudenter quo-
 quo modo porrigat, omnes toto orbe terrarum
 sapientes emolumentum inde capiunt. Hoc o-
 pus est vtilitatis Stoicæ, huc communicatis com-
 modis virtutes sapientum de sinunt.

Delirauerunt

Delirauerunt ergo Aristoteles, & Xenocrates, commodari nobis à diis, à parentibus, à præceptoribus fati, ignari mirabilis huius utilitatis, quam sapientes inuicem secundum virtutem moti percipiunt, etiam si non intelligant, neque agnoscant. Enimvero vniuersi mortales delectus, adseruationes, dispensationes tum demum vtilis censent, cum vsum aliquem & commodum ea præbent. clausas emit, penam custodit homo rei faciendæ intentus,

Referans opum thalamum suauissimum manu.

deligere autem quæ nulli sint vsui, & seruare anxie ea ac laboriosè, non pulcrum aut præclarum, sed ridiculum est. Vlysses quidem si nudo, quem Circe eum docuerat, muniuisset non dona apud Alcinoium accepta, tripodes, lebetes, vestes, aurum: sed quisquilias, lapides aliaque id genus vtilia congerens, occupari se circa ea, & possidere ac custodire, beatum putasset: ecquis stultam hanc prouidentiam, & inanem operam putasset laudandam? At enim hoc illud Stoicæ consensionis pulcrum est, & præclarum, & beatum, aliud nihil, quam delectus & custodia inutilium rerum & indifferentium. si quidem fimbriis & matulis aureis, atque adeò si ita eueniat lecythis comparant maximas opes. Post, vt qui deorum aut geniorum quorundam sacris videntur superbè contumeliam intulisse & maledixisse mox mutata sententia dimittunt sese, humilesque adsident, magnificis præconiis numen collaudantes: sic Stoici iactantiam eorum & futilitatem Nemefi quadam vlciscente, rursus in his sese exercent indifferentibus, & quæ nihil ad ipsos faciunt: alta voce protestantes vnum esse bonum, pulcrum, & præclarum delectum horum & communicationem, quibus qui non potiantur, non debere viuere, sed mortem sibi consciscere, aut media vitam finire, longo vale virtuti dicto. Theognidem fanè ipsi prorsus abiecti animi fuisse aiunt, nimisque timidum, qui dixerit:

*Vt pauperiatem fugias, vel te in mare vastum
Proicias, celsis Cyrne vel à scopulis.*

ipsi soluta oratione hortantur, iubentque: effugiendi morbi magni causa, aut continentis doloris, si non sit ad manum gladius vel cicuta, in mare sese abiicere, aut de scopulo præcipitare: quorum neutrum sit damnosum, aut malum, aut incommodum, neque miseros faciat eos quibus huc res rediit. Vnde ergo, inquit, ordiar, & quod sumam officii principium, ac materiam virtutis, omissa natura, & iis quæ contra naturam sunt? Vnde verò, mi homo, Aristoteles & Theophrastus orsi sunt, quibus Xenocrates & Polemon vsù virtutis principis? nonne etiam Zeno hos secutus est, qui elementa ponerent felicitatis naturam, & id quod est secundum naturam. Verum hi quidem his institerunt, vt optabilibus, bonis, vtilibus: virtutemque iis adiungentes efficacem, dum vno quoque aptè vitur, inde vitam censuerunt perfectam omnibusque integram partibus absolui & confici: & verè naturæ consentaneam ac concinentem. Non enim eos imitati sunt, qui à terra exsiliantes, rursus in eam deferuntur:

καὶ ὠφελίμων, καὶ τὴν ἀρετὴν πρὸς λαβόντες ἀλλοῖς ἐπαργούσαν, οἰκίως χρωδόμενοι ἐκάστω, τέλειον ἐκ τούτων καὶ ὀλίγηρον ὄντο συμπληροῦν βίον καὶ συμπεραίνειν, τὴν ἀληθῶς τῆ φύσει πρὸς φερον καὶ συμφῶν ὁμολογίαν ἀποδίδόντες. οὐ γὰρ ὡς οἱ τῆς γῆς ἀφαλλόμενοι, καὶ κατὰ φερόμενοι πάλιν ἐπ' αὐτῶν,

A ἐλήρει ὃ Ἀεῖσοτέλης, ἐλήρει ὃ Ξενοκράτης, ὠφελείαται μὲν ἀνδρῶν πρὸς θεῶν, ὠφελείαται ὃ πρὸς ἀνθρώπων, ὠφελείαται δὲ πρὸς κατὰ φύσιν ἀποφαινομένοι. τὴν δὲ θαυμασιώτατον ἀγνοοῦντες ὠφελείαν, ἡ οἱ σοφοὶ κινουμένων κατ' ἀρετὴν ἀλλήλων ὠφελουῖται, καὶ μὴ σιωπῶσι, μηδὲ γινώσκοντες τυγχάνουσιν. καὶ μὲν πρῶτον ἀνδρῶν πρὸς θεῶν, καὶ πρὸς τῆς φύσεως, καὶ πρὸς οἰκονομίας, ὅταν χρήσιμοι ὡς καὶ ὠφελίμοι, τότε χρήσιμοι καὶ ὠφελίμοι πρὸς ἀλλήλους: καὶ κλειδὸς ὠνεῖται, καὶ ἀποθήκας φυλάττει χρηματικὸς αἴψα, πλούτου δὲ δόξαν θαλάσμιον ἤδιστον χρεῖ: ὃ δὲ ἐπιλέγεσθαι τὰ πρὸς μηδὲν ὠφελίμα, καὶ τηρεῖν ὅτι μελῶς καὶ πολυπόνησ, οὐ σεμνόν, ὅσδε καλὸν ἀλλὰ κατὰ φύσιν ὅσδε. ὁ δὲ οὐδ' Ὀδυσσεὺς εἰ τ' δεσμὸν ἐκείνον ἐκμαθῶν πρὸς τῆς Κίρκης, κατεσημαίνετο δι' αὐτῆ μητὰ παρ' Ἀλκίνοου δῶρα, τρεῖς ποδας καὶ λέβητας, καὶ εἴματα, καὶ χρυσόν, ἀλλὰ σὺρφετὸν ἴνα καὶ λίθους, καὶ σκυταγαγῶν τὴν πρὸς αὐτὰ πρὸς ἀμαρτίαν, καὶ κτήσιν αὐτῶν, καὶ τηρεῖται, ἀδελφονικῶν ἔργον ἠγεῖτο, καὶ μακάριον, ἡς αὐτὸς ἔζηλωσε τὴν ἀρετὴν αὐτῶν πρὸς θεοῖαν, καὶ κενόσπουδον ὅτι μελῶς: ἀλλὰ μὲν τὸ τοῦ Στωικῆς ὁμολογίας ὃ καλὸν ὅσδε, καὶ σεμνόν, καὶ μακάριον, ἔτερον ὃ οὐτεν, ἀλλ' ἐκλογὴ καὶ τηρεῖται ἀνωφελῶν πρὸς ἀμαρτίαν καὶ ἀδιαφόρων τοιαύτων γὰρ τὰ κατὰ φύσιν, καὶ τὰ ἐκτός ὅσδε μᾶλλον. εἰ γὰρ κατὰ φύσιν, καὶ ἀμῖσι χρυσῶς, καὶ ἡ Δία ληκῶν, ὅταν τυχῶσι, πρὸς ἀλλοῖσι τ' μέγιστον πλούτον εἶτα ὡς οἱ θεῶν ἰανῶν ἢ δαμόνων ἱερεῖ δόξαντες πρὸς φανῶς κατὰ φύσιν καὶ λοιδορήσασ, μέγα κερύσαντες ὅσδε πρὸς πῶσι, καὶ κατὰ φύσιν ἀπεινοὶ, κατευλογηῖν καὶ μεγαλαυνοῦντες ὃ θεῶν, οὕτως ἐκείνοι νεμέσει ἰανὶ τῆς μεγαλαυχίας αὐτῆς καὶ κενολογίας πρὸς ἐπίπτοντες, αὐτῆς ἐκ τούτοις ἐξετάζοντα τοῖς ἀδιαφόροις: καὶ μηδὲν πρὸς αὐτῶς μέγα βοῶντες, ὡς ἐνεστὶ ἀγαθόν, καὶ καλόν, καὶ σεμνόν, ἢ τούτων ἐκλογὴ, καὶ πρὸς αὐτὰ ἢ κρινονία καὶ τούτων μὴ τυχεῖν ὅσδε ὅσδε ἀξίον ὅσδε βιοῦν, ἀλλὰ ἀποφάθειν ἑαυτῶς, ἢ ἀποκαρτερεῖν, πολλὰ τῆ ἀρετῆ χαίρειν φάσκοντες. τὸν τοίνυν Θεογνιδὸν αὐτῶν πρὸς τῶν ἀγῶν καὶ μικρὸν ἠγεῖται, λέγειν,

*Χρη πένιου φθίγειν, καὶ ἐς μεγαλήτεα πόντον
Ῥίπτειν, καὶ περὶν Κύρνε κατ' ἠλιβάτων.*

οὕτως ἀποδεικνύειν περὶ λόγῳ πρὸς ἀκελδόντων, καὶ λέγειν ὅτι χρὴ νόσον φθίγειν κατὰ φύσιν καὶ ἀληθῶς σιωπῶν, εἰ μὴ παρῆ εἶφος ἢ κῶνειον, εἰς θαλάσσιαν ἀφείναι, καὶ κατὰ φύσιν Ῥίπτειν ἑαυτόν. ὡν ὁσδετέρον βλαβερόν, ὅσδε κακόν, ὅσδε ἀσύμφορόν ὅσδε, ὅσδε κακῶς δαμόνας ποιεῖ τῶς πρὸς ἐπίπτοντας. Πότεν οὖν (φροῖν) ἀξίον μὴ; καὶ τίνα λάβω τῶ κατὰ φύσιν ἀρετῆ, καὶ ὕλιον τῆς ἀρετῆς, ἀφείναι τὴν φύσιν, καὶ ὃ πρὸς φύσιν; πότεν δὲ Ἀεῖσοτέλης, ὃ μακάριε, καὶ Θεόφραστος ἀξίον μὴ; τίνας δὲ Ξενοκράτης καὶ Πολέμων λαμβάνουσιν ἀρετῆς; οὐχὶ καὶ Ζήνων τούτοις ἠκολούθησεν, πρὸς ἀληθῶς σιωπῶν καὶ τῆς ἀδελφονικίας τὴν φύσιν, καὶ ὃ κατὰ φύσιν; ἀλλ' ἐκείνοι μὲν ὅτι τούτων ἔμειναν ὡς ἀρετῆ, καὶ ἀγαθῶν

ἐταράσσοντες, τὰ αὐτὰ πρῶτα ληπτὰ καὶ οὐχ αἰρετὰ, καὶ οἰκεία, καὶ οὐκ ἀγαθὰ, καὶ ἀνοφελῆ μὲν, ἀχρηστὰ δὲ, καὶ ὁδὸν μὲν πρὸς ἡμᾶς, δεξιὰ δὲ τῆν κατὰ φύσιν ὀνομάζοντες. ἀλλὰ οἷος ὁ λόγος, τοιοῦτος καὶ ὁ βίος τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, αἱ ἐπιπέπων οἷς ἐλεγρον οἰκεία καὶ σύμφωνα παρεχόντων. ἡ δὲ πτότων αἰρεσις, ὡς περὶ τῶν ἀρχιλόχων γυνή, τῆν μὲν ὑδωρ δολοφρονέει χειρὶ, τῆν δὲ πῦρ, τοῖς μὲν παροσάγει τὴν φύσιν, τοῖς δὲ ἀπαθεῖται δόγμασι. μάλλον δὲ τοῖς μὲν ἐργασίαι καὶ τοῖς πρῶτα, ὡς αἰρετῶν καὶ ἀγαθῶν ἔχοντα τῶν κατὰ φύσιν, τοῖς δὲ ὀνόμασι καὶ τοῖς ῥήμασι, ἀλλὰ φερε καὶ ἀχρηστὰ τῆν δεξιὰ πρὸς διδασκαλίαν ἀναίνοται καὶ παρηλακίζουσι. ἐπεὶ δὲ καθόλου τὰ γὰρ ἀπὸ τῶν αἰθερῶν χερτὸν γοῦσι, δικταῖον, ἀτυχεῖ, ἀξίαν ἔχον τὴν μερίστην, αὐταρκές, ἀπερσδέες, ὅσα δὲ τῶν πρῶτα ἀγαθῶν, ἀεὶ γὰρ χερτὸν ποιεῖ τὸ φρονίμως τὸ δακτύλον παρθεῖναι; τί δὲ δικταῖον ἔστι φρονίμη ἐπέβλωσις, ἀτυχεῖ δὲ ὁ κατὰ κρημνίζων ἑαυτὸν ἀλόγως ἀξίαν ἔχει τὴν μερίστην ὁ πλάκας αἰρεῖ λόγος αὐτῆς μὴ ἀγαθῶν πρῶτα, τέλειον δὲ καὶ αὐταρκές ἔστιν, οὐ μὴ παρθεῖναι, ἀλλὰ μὴ τυχεῖται τὸ ἀλλὰ φερον, οὐχ ὑπομύρουσι, ὁδὸν βούλων ζῆν; γέροντες δὲ ἑτέροις λόγος, ὅφ' οὐ μάλλον ἡ σιωπήθεια παρθεῖναι, τὰ μὲν γησιῶν ὑφ' αὐτοῦτος αὐτῆς καὶ ἀπαιῶντος ἐνοίας, ὡς περὶ τέκνα, νότας δὲ παρθεῖναι ἑτέροις θηριώδεις καὶ ἀλλοκότους, καὶ ταῦτα αὐτῶν ἐκείνων ἐκλιθιῶσαι καὶ ἐργεῖν αἰαθῶντος; καὶ ταῦτα ἐν τοῖς πρῶτα ἀγαθῶν καὶ κακῶν, αἰρετῶν τε καὶ φθικτῶν, οἰκείων τε καὶ ἀλλοτρίων, ἀλλὰ μάλλον ἔδει περὶ τῶν τε καὶ ψυχρῶν, λυκῶν τε καὶ μελάνων σαφετέραν ἔχειν τὴν ἀργίαν. ἐκείνων μὲν γὰρ ἔξωθεν εἰσὶν ἀφαιρέσιαι τὴν ἀσθήσειν ἐπιπέδον, ταῦτα δὲ ἐκ τῶν ἀγαθῶν τῶν ἐν ἡμῶν σύμφυτον ἔχει τὴν ἡμεῖν. οἱ δὲ ὡς περὶ εἰς τὴν ψυδρόμυρον, ἡ τὴν κρεῖβοντα μὲν τὸ ἀλαλελικῆς ἐμβάλλοντες εἰς τὴν πρῶτα διδασκαλίας τόπον, ἔλυσαν μὲν ὁδὸν μὲν ἀμφικολίαν ἐν αὐτῶν, μελέας δὲ ἐποίησαν, καὶ μὲν ὅτι δυοῖν ἀγαθῶν, τῆ μὲν, τέλει, τῆ δὲ πρὸς τὸ τέλος, μερίζον ἔστιν τὸ τέλος, καὶ τελειότερον, ὡς ὁδὸν ἀνοεῖται. γινώσκει δὲ καὶ Χρυσίππος τὸ ἀλλὰ φερον, ὡς ἡθλὸν ἔστιν ἐν τῶν τείτων πρῶτα ἀγαθῶν. τοῖς γὰρ τέλει ἡ γυμναστικῆς τὸ ἔπισημῶν ἀνομολογεῖ, καὶ πῆθον ἐν γὰρ τοῖς πρῶτα διχοσωμῆς. εἰ μὲν περὶ τῶν πρῶτα ἡδονῶν τέλει, οὐκ οἶεται σάξοντα τὸ δίκαιον· εἰ δὲ μὴ τέλει, ἀλλὰ ἀπλάς ἀγαθῶν οἶεται. τὰ δὲ λέξεις οὐκ οἶομαι σε νῦν ἀκούειν ἐμοῦ κατὰ λέγοντος. ὁ γὰρ τείτων πρῶτα διχοσωμῆς βιβλίον ἔστι πρῶτα ἄρτον λαβεῖν. ὅταν οὖν αὐτῆς, ὡ φίλε, μηδὲν ἀγαθῶν λέγῃσι μηδὲν ἀγαθῶν μερίζον ἔστι μηδὲ ἔλαπτον, ἀλλὰ ἴσον τῶν τέλει τὸ μὴ τέλει, οὐ τὴν κριτικῆς μόνον ἐνοίας, ἀλλὰ καὶ τοῖς αὐτῶν λόγοις φαίνονται μαχόμενοι. καὶ πάλιν εἰ δυοῖν, καὶ κριτικῆς ὅφ' οὐ μὲν γινόμεθα χείρονες, ὅταν πρῶτα γῆται, ὁ δὲ βλέπει μὲν, οὐ ποιεῖ τὸ χείρονας, μηδὲ κακίονα βλάβειν, τὴν κακίονας ἡμᾶς ἀποτελοῦσαν. ἀλλ' ὁμολογεῖ μὲν Χρυσίππος ἔστι ἡνάς φόβους καὶ λύπας καὶ ἀπάθειας, ἀβλάπτοι μὲν ἡμᾶς, χείρονας δὲ οὐ ποιοῦσι. ἐντυχεῖ δὲ τῶν πρῶτα τῶν πρὸς Ρωμαίων γεγραμμένων πρῶτα διχοσωμῆς, καὶ γὰρ ἄλλων ἐνεκα τῶν ἐκεί τῶν ἀνδρῶν ἀρεσιολογῶν ἀξίον ἰσορῆσαι, πρῶτων ἀπλάς πρῶτα ἀγαθῶν καὶ δόγματων οἰκείων ὁμοῦ καὶ ἀλλοτρίων ἀπιδόσαν πρῶτα τῶν εἰνοίαν. ἔστι δύο τέλη καὶ σκοποὶ παρθεῖναι τοῦ βίου, καὶ μὴ πρῶτων ὅσα πρῶτα ἡμεῖν ἐφ' ἐν πῆρα τῶν ἀναφορῶν.

A non inquam ita conturbatè egerunt, vt easdem res parabiles, nō tamen expetendas: accommodatas ad naturam, non tamen bonas: inutiles, & tamen vsui bene aptas: nihil ad nos pertinentes, & tamen officiorum principia appellarent. Sed qualis oratio, talis etiam vita fuit istorum virorum: actiones suas dictis suis congruentes & concinnes exhibentium. At qui à Stoicorum sunt secta, inltar mulieris illius apud Archilochū altera manu aquam dolosè, altera ignem gerentis, aliis decretis naturā sibi conciliant, aliis repellunt. immò factis & re ipsa ea quæ secundum naturā sunt vt expetenda & bona amplectuntur: verbis ac nominibus, dum indifferētia & inutilia ea virtuti ad felicitatē dicunt, repudiantes & contumelia afficientes. Quoniam autem summum bonum omnes homines sentiunt esse lætabile, optabile, faustum, summæ dignitatis, sibi ipsi sufficiens, nullius rei indigum: compara ipsorum cum his bonum. An verò lætitiā adferat prudens digiti porrectio: an exoptandum est vt prudēter torquearis? an fortunatus est, qui se cum ratione præcipitem dat? an summa in eo consistit dignitas, non boni causa id dimittere, quod ratio frequenter maximi facit? an perfectum, totumq; ex se aptum est, quo præfente nisi indifferentibus potiantur, non tolerant neq; volunt viuere? Est & alia Stoicorum ratio, quæ maiorem consuetudini facit iniuriā, genuinas eius notiones tanquam liberos subtrahens atq; auellens, spurias autem alias & belluinas absurdasq; submitrens, hasq; istarum loco enutiri & diligi cogens. Atque hoc quidem in iis, quæ dicuntur de bonis & malis, expetendis ac fugiendis, accommodatis ad naturam & alienis: quorum vim oportebat notiorē esse quàm calidorum & frigidorum, alborum & nigrorum. quod horum imagines extrinsecus visui obiciuntur: hæc ex bonis quæ nobis insunt cognatam habent originem. Illi verò in locum de felicitate tanquam in tophistarum aliqua cauilla sua cum dialectica irruentes, nullam quidem sustulerunt, per multas autem intulerunt ambiguitates. Equidem de duob. bonis, quorum alterum finis sit, alterum ad finem pertineat, finem esse potius & perfectius bonum, nemo ignorat. Agnoscit etiam Chrysippus hoc discrimen, vt liquet ex tertio de bonis libro. Assentitur enim iis qui scientiā finem faciunt, & ponit hoc in opere de iustitia ac si quis voluptatem finem statuat, negat iustitiam seruari: cōcedit, si non finis, sed simpliciter bonum voluptas dicatur. Neq; puto opus esse vt nunc verba tibi eius recenseam: cum tertius de iustitia liber vbique exstet. Quando ergo vice versa, amice, nullum bonum alio bono maius aut minus, & non finem fini æqualem aiunt: non communib. iam tantum noticiis, sed suis ipsorum verbis repugnant. rursumq; si de duob. malis alterum nos, si adsit, peiores facit, alterum nocet quidem, non facit tamen deteriores, neq; peius infert damnum, vnde peiores reddamur. Sed faterur Chrysippus, esse quosdam metus & dolores & errores, quibus lædamur, non autem deteriores etiam redigamur. Lege verò primū aduersus Platonem librum eius de iustitia. nam cum alia, tum maximè hominis commenta cognitu digna sunt, de omnibus rebus ac sententiis tum suis tum alienis cōtra noticias cōmune loquentis. Vt cum dicit duos fines ac scopos vitæ propositos esse, n. q; omnia que agim⁹ ad vnū aliquid referri.

μη παρ'εσθ'ον τ'ε αγαθου νοηθεντες, αλλο ο ουθεν δ'αλλ' αυτ'ον
 μονον ο αγαθον εστιν. Ιαδι ο και σχεπει τιω εκ της Στωας
 τ'αυτω ερουμδ'ω αδιαφορεια, και λουμδ'ω ομοιο-
 γιαν, οπως δη και ο ποτεν παρεσθ'εν αυτ' αγαθον νοηθειω. ει γδ
 τ'ε αγαθου χωρις ουκ εστι νοησαι τιω παρ'εσθ' ο μη αγαθον α-
 διαφορεια, επι μαλλον η τ'η αγαθων φρονησις ετινοιαν αυ-
 ποις ου διδωσι τοις αγαθον παρ'ενοησασιν, αλλ' ως παρ' υγει-
 των και νοσων τεχνης ου γινεται νοησις οις μη παρ'εσθ'ον αυ-
 τ'η οικειων γινεται, ουτως αγαθων και κακων ετισημης
 ουκ εστι ενοιαν λαβειν μη τα αγαθα και τα κακα παρ'ενοη-
 σαστας. η οτω αγαθον εστιν; ουδεν, αλλ' η φρονησις. η ο η
 φρονησις; ουδεν, αλλ' η αγαθων ετισημη. πολλις ουν ο Διος
 Κρεντος επι τ' λογον αυτ'ησ' αφιαται. τιω γδ παρ'εσθ'ον
 παρ'εσθ'ον, ινα μη σκαπειν δοκησ, εασον. και τοι τ' τε λογον
 αυτ'ησ' ομοιον εκεινω παρ'εσθ'ον και τελειωφ. φαίνεται γδ εις τιω
 τ'ε αγαθου νοησιν, αυτω νοησαι δεομδ'ος φρονησιν εν τη παρ'
 τα αγαθον ζητησ' νοησιν, και παρ'εσθ' της ετερας αναγκαζομδ'ος
 αει τιω ετερον διωκειν, αναλειπομδ'ος ο εκατερα παρ'εσθ'
 αυτης νοουμδ'ω δειδ'αι του χωρις νοηθειω μη διωκαμδ'ου.
 και κατ' αλλον ο εσπον εστι τιω ουκ επι διαστροφω αλ-
 λα εκστροφω αυτ'ησ' τ'ε λογου και απαγωγω τελεως εις
 ο μηδεν καταματειν. οισια τα αγαθου ηθενται τιω αλο-
 γισον εκλογω και φουσι. εκλογη ο ουκ εστι διλογισος η
 παρ'εσθ' η ηρομδ'η τελος, ως παρ'εσθ'ηται. η οτω τ'ε ο εστιν;
 ουδεν αλλο, φασιν, η ο διλογισειν εν ταϊς τ'ησ' και φουσι εκ-
 λογαις. παρ'εσθ'ον οτω οίχεται και διαστροφω η ενοια
 τ'ε αγαθου. ο γδ διλογισειν εν ταϊς εκλογαις, συμπωμα
 δηπουθεν εστι γνομδ'ον απο εξεως της διλογιστας. δε τ'αυ-
 τω μη απο τ'ε τελος, ο τελος ο ουκ αυτ' αυτης αναγ-
 καζομδ'ος νοειν, απολειπομετα της αμφοιν νοησεως. επιτα
 ο μειζον εστι, τα μη δικαιοτατα λογω, τιω διλογισον εκλο-
 γω, αγαθων ιδει και ωφελιμων και σιωερων παρ'εσθ' ο πε-
 λος εκλογω ετι. ο γδ εκλεγεσθ'αι τα μητε συμφερεσι-
 τα, μητε τιμα, μητε ολωσ αιρετα, πως διλογισον εστιν; εστω
 γδ (ως αυτ'ι λεγισιν) διλογισος εκλογη τ'ησ' αξιαν εχον-
 των παρ'εσθ' ο διδαμδ'ου. ορα τοιτω ως εις παθηαλον η και
 σεμνον αυτ'ις ο λογος εζει και κεφαλαιον. εστι γδ (ως εοικε)
 τελος κατ' αυτ'ις, ο διλογισειν εν τη εκλογη τ'ησ' αξιαν ε-
 χοντων παρ'εσθ' ο διδαμδ'ου. αλλ' οτω σοι μη ανουου τ'ησ'
 ονοματων, αλλοκροτον η φαμεν) δεινωσ ω επαυρε ο φραζομε-
 νον. επι ο δεομδ' μαθειν πως τ'επο συμβαίνει παρ'εσθ' οτω
 σοι μαλλον. ου γδ τ'ε τυχονος εστιν ανιγμα σιωιεναι. ακουε
 δη, και αποκρινου. αρ' οτω τελος εστι κατ' αυτ'ις διλογισειν εν
 ταϊς εκλογαις και φουσι, λεγισις ουτως; τα η και φουσι ο
 παρ'εσθ'ον ως αγαθα εκλεγεσθ'αι, η ως αξιασ ινας ερνησ' η
 παρ'εσθ'ον τ'επο παρ'εσθ' ο τελος, η παρ'εσθ'
 ετερον η τ'ησ' οντων. ου νομιζω, αλλ' α παρ'εσθ' τελος. ηδη τοιτω
 αποκαλυφας ορα ο συμβαίνον αυτ'ις, οτι τελος εστι ο δι-
 λογισειν και τ'ησ' διδαμδ'ου, ουτε εχειν φασιν, ουτε νοειν οι αι-
 δρες, η τιω πολυτημησ' διλογισται τ'αυτω παρ'εσθ' και εκ-
 λογαις τ'ησ' αξιαν εχοντων. αλλ' α τ'επο μη εισιν οι παρ'εσθ' Α-
 η παρ'εσθ' οιομδ'ος λεγεσθ'αι, μη παρ'εσθ' η αιρεσιν. εκεινον γδ
 παρ'εσθ' Καρνεαδου πιεζομδ'ον, εις τ'αυτας καταλυεσθ'αι
 και διρεσιν λογιστας. τ'ησ' ο παρ'εσθ' ερωτος φιλοσοφουμδ'ου εν τη
 σοα παρ'εσθ' και κριτας ενοιασ, ο αποπιασ πασιν αυτ'ις μετεστιν.

A non ante cognito bono: ipsum autem bonum est,
 nihil aliud. Iam mihi considera Stoicorum illam
 quam ipsi vocant Consonionem, indifferentiam
 autem esse negant: vnde nā & quo pacto ea ipsum
 bonum cognoscendum præbeat. Nam si absq; bo-
 no intelligi non potest indifferentia respectu non
 boni: multò minus prudentia bonorū intelligen-
 dam se offeret, non ante intellecto bono. Sed sicut
 salubrium & insalubriū artis intelligentia non pa-
 ratur, nisi salubri prius & insalubri cognito: ita bo-
 norum & malorum scientia cognosci non poterit,
 non prius percepta boni & mali cognitione. Quid
 est ergo bonum? nihil nisi prudentia. Quid est pr-
 uentia? nihil aliud quam bonorū scientia. Hæc ve-
 rò adfatim in eorum orationem Iouis ille Corin-
 thus admittitur: mitte enim proverbialē istam pi-
 stilli circūagationē, ne falsius notare homines vi-
 dearis: quanquā ipsorum rationi idem q; huic ac-
 cidit. Nam in definitione boni prudentia: in pru-
 dentie, bonum quid sit requiritur, & alterum sem-
 per alterius opera confectandum est: & vtrinq; ad
 vnum intelligendū id prænotasse oportet, quod sine
 alterius prænotione intelligi non potuit. Est & a-
 lius modus non iam peruerfionē sed euerfionē ra-
 tionis eorum planè in nihilum abducentis depre-
 hendendi. Substantiā boni ponunt delectū eorum
 quæ naturæ congruunt ratiocinatione bona con-
 stantē. atqui delectus talis nullus est, qui ad finem
 aliquem refertur: sicut diximus. Quis ergo est fi-
 nis? nihil aiunt aliud, quam probè ratiocinari in
 delectu eorum quæ naturæ congruant. Primum
 itaq; perit & aufugit boni notitia. Nam probè ra-
 tiocinari in delectibus, accidens scilicet est pro-
 ueniens ab habitu probè ratiocinandi, itaq; hunc è
 fine, finem autem non sine hoc coacti intelligere,
 vtriusq; destituimur intelligentia. Deinde, q; ma-
 ius est, iustissima ratione delectus ille proba con-
 stans ratiocinatione bonarū debebat esse, vtilium,
 & ad finem adiumenta adferentiū rerum delectus.
 nam neq; vtilia, neq; honorata, neq; omnino ex-
 petenda deligere qui sit bonæ ratiocinationis? Esto
 enim, vt ipsi volunt, proba cum ratiocinatione de-
 lectus eorum quæ dignitatem habent: a ad felici-
 tatem faciunt. ac vide ad quàm perpulcrum eos
 ratio & suspiciendū capitulum perducatur. Nimirū
 finis ipsorum de sententia erit probè ratiocinari in
 delectu eorum quæ dignitatem habent ad probè
 ratiocinandum. Verùm hæ voces tibi, amice, audi-
 enti insolentes admodum videntur. D. Et sanè di-
 ficere cupio qui hoc eueniat. L. Magis itaq; aduer-
 te animum. non enim cuiusvis est ænigma hoc in-
 telligere. proinde audi & responde. Nonne Stoicis
 finis est probè ratiocinari in delectu rerum nature
 congruentium? D. Sic ipsi dicunt. L. Illa nature
 cōgrua, vtrum vt bona deliguntur, aut quia digni-
 tates quasdam habeant & productionem, idq; vel
 ad finem, vel ad aliam quampiā rem? D. Non puto,
 sed ad finē. L. Iam ergo rem detegens inspicere quid
 illis eueniat: nempe probas ratiocinationes finem
 esse: & felicitatem neq; habere se ii, neq; intelligere
 dicunt aliam, quàm preciosam illam in delectu re-
 rum dignitate præditarum ratiocinationē. Verùm
 hæc quid m sunt qui putent aduersus Antipatrū
 dicta, non aduersus Academicos. hunc enim à
 Carneade pressum, in ista commenta se abdidisse.
 Quæ porrò de amore in Stoa differuntur, & com-
 munibus aduersa sunt notitiis, & passim absurda.

Deformes autem esse adolescentes, qui vitiosi sunt & stulti: formosos, qui sapiant. atque horum nullum neque amatum esse, neque amari dignum. Neque hoc grauissimum est. addunt, eos qui turpes amauerint, finem amandi facere ubi hi pulcri sint facti. Quis vero talem amorem cognouit, qui cum deformitate corporis animi prauitatem cernens constet, pulcritudine una cum prudentia, iustitia, & temperantia innatis extingatur & contabescat? Tales ego culicum similes iudico, qui spuma vini & aceto gaudent, bonum & potui aptum vinum auolantes fugiunt. Quam vero dicunt ac nominant pulcritudinis apparentem speciem quae allicit, de ea primum non loquuntur probabiliter. Nam in turpissimis & pessimis nulla potest pulcritudinis apparere species, cum ipsi dicant ob ingenii prauitatem deformitate facie oppleri. Et quale tandem hoc sit quod nonnulli dicunt, amore dignum esse deformem, qui sit aliquando futurus pulcher, expectetque formae venustatem: si eam consecutus, ac pulcher factus & probus, a nemine debeat amari? Est enim amor venatio, ut aiunt, quaedam imperfecti quidem, sed tamen ob virtutem bona indole adolescentis. Iam vero nos, optime, aliud agimus, quam quod sancta eorum demonstramus neque probabilibus rebus, neque receptis nominibus communes nobis peruertere noticias? Nemo enim prohibebat studium sapientium erga adolescentes, si affectio ei & omnes sentiunt ac nominant

Cunctos concubitus desideriumque subiuit.

Nam neque Medea, nec mortali semine creta

Femina tam rapido prius inflammauit amore.

In huiusmodi res illi moralem orationem conii-cientes, &

Perplexam nihil sani, ambages omnia

dicentes, vilem eam reddunt: quantumuis alios subannantes, & se solos naturam consuetudinemque tutari iactantes. ubi oportet & constituunt orationem: sed auertit atque abducit appetitionibus, confectionibus, & incitationibus ad suum quodque. Consuetudo autem dialectica siquidem sit tranquilla & serena, nihil boni aut sani percipit fructus: sed veluti auditus morbosus vanis sonis oppleta, egre audit atque obscure. De qua si videbitur aliam nouo facto initio loquemur. Nunc Physicam eorum doctrinam, non minus quam quae de finibus est, communes notiones turbantem, per prima & praecipua capita decurrentes examinabimus. In vniuersum quidem absurdum est & contrarium noticiis, esse aliquid quod non sit: & esse res quae non sint res. Sed omnium absurdissimum est quod de Vniuerso dicunt. Inane enim infinitum foris mundo circumponentes, neque corpus Vniuersum, neque corporis expers dicunt. Sequitur ergo id non Ens esse: cum Ens id solum ipsis sit quod est corpus. Cum vero Entis sit agere & affici, Vniuersum non Ens sit: sequitur ipsum nihil acturum, nihil passurum. Quin & in loco non erit. Nam corpus est quod locum occupat: Vniuersum corpus non est. Et quia solum id manet, quod locum occupat: non manebit Vniuersum, quia locum non occupat. Immo neque primum mouebitur: nam quod mouetur loco, ad hoc opus habet, & spacio subiecto. Porro quod mouetur, aut se ipsum mouet, aut ab alio adficitur. Quod ipsum a se cietur, momenta quaedam habet ratione grauitatis aut leuitatis: at grauitas & leuitas, aut respectus sunt aut facultates aut omnino differentiae corporis. Vniuersum non est corpus:

A ἀγροὺς μὲν γὰρ εἶναι τὸς νέους, φαύλους γὰρ οὖτος καὶ δμοήτους καλοῖς δὲ, τὸς σοφοῖς σκείνων δὲ τῶν καλῶν μηδένα μήτε ἐραῶσαι, μήτε ἀξιεραῶσαι εἶναι. καὶ οὐ τὸ τὸ πω δεῖνόν, ἀλλὰ καὶ τὸς ἐραῶσάς, ἀγροῦν, παύεσθαι λέγεισι καλῶν ἡμιμύων. καὶ τίς ἐρωτᾷ γνώσκει τοιοῦτον, ὃς ἄμα σώματος μαθητεία ψυχῆς βλεπομένη συμμέχεται καὶ γίνεται, καλλοῖς δὲ ἄμα φρονήσει μὲν δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης ἐνηνομήσου, καὶ ἀσθένεται καὶ ἀπομαρταίνεται οὐ μὲν οἴομαι τῶν κοινῶν ἀφ᾽ ἑρέιν χείριστον γὰρ λάμπη καὶ ὄξει, τὸ δὲ πόπμον καὶ χρεῖον οἶνον ἀπιπετόμυροι φάρισι. καὶ ὁ λέγειν- B τες, καὶ ονομάζοντες ἐμφασιν καλλοῖς ἐπαγωγὴν εἶναι τοῦ ἐρώσας λέγεισι, ὡς τὸν μὲν οὐκ ἔχει τὸ πιθανόν. ἐν γὰρ ἀγροῖς καὶ καλλοῖς οὐκ αἰ ἐμφασιν ἡμιμύων καλλοῖς εἶωρ (ὡς λέγεισι) ἢ μαθητεία τῶ ἦτοις ἀναπίμπλησι τὸ εἶδος. ἐπεὶ κερμὴ τῶ πῶν οἶον ὅτι ἀξιεραῶσαι εἶναι τὸ ἀγροῦν, ὅτι μέλλει καὶ παρ᾽ ἑδὴ κατὰ ποτε καλλοῖς εἶναι κτησαίμυρον δὲ τὸ πω καὶ ἡμιμύων καλόν, καὶ ἀγαθόν, ὡς μηδένας ἐραῶσαι. θεῶ γὰρ τῶ (φασὶ) ὅτι ὁ ἐρώσας, ἀπελοῖς μὲν, ἀφουοῖς δὲ μείραχίου παρ᾽ ἑρέτιν. εἶτα ὡ βέλπιτε παρ᾽ ἑτέρον ἄλλο καὶ, ἢ τῶ ἀρεσιν αὐτῶν ἐλέγγυον, οὔτε πιθανοῖς παρ᾽ ἑμάσιν, οὔτε ὡμιλημύοις οἰομασι τῶς κοινὰς σκ- C φρέφουσαν ἡμῶν καὶ τῶ ἀξιεραῶσαι ἐπινοίας: ὡς εἶς γὰρ καὶ ὁ καλῶν τῶ παρ᾽ ἑτέρος νέους τῶν σοφῶν αὐτοῦ δὲ, εἰ πά- ρος αὐτῆ καὶ πᾶσαι νοοῖσι καὶ ονομάζουσι

λεχέουσι κληθῶν

θεῶς ἐρος ὅσα γυναικὸς θυμὸν, ἐν ἧ ἡτοσι παρ᾽ ἑραχ- ρεῖς ἐδάμασεν. εἰς τοιαῦτα μὲν τοῖ παρ᾽ ἑμάσιν τῶ ἡλικῶν λόγον ἐκβάλλοντες, ἐλικτὰ, καὶ ὅσα ἐν ὕμῶς, ἀλλὰ πᾶν πέριξ ἀπελίξουσι καὶ ἀφ᾽ ἑρέτιν, ὡς δὴ μόνοι τῶ φύσιν καὶ σιωπῆσαν ὀρθοῦντες ἢ χρεῖ, καὶ καλίσανται τὸ λόγον, D ἀλλὰ ἀποφρέφει καὶ ἐπάγει τῶς ἐφέσει καὶ διώξει καὶ ὀρμῆς παρ᾽ ἑρέτιν ὁ οἰκείον ἐκαστον. ἢ ὁ σιωπῆσαν τῶς ἀφ᾽ ἑμάσιν διεραῶσαι μὲν ἡμιμύων χρεῖσιν μὲν ὅσα ἐν ὅσα ὕμῶς ἀπο- λέλασκειν, ἀλλὰ ὡς ὅσα ἢ ἀκρηνοσῶδης ὡς κενῶν ἡχῶν δις- ηχίας καὶ ἀσαφείας ἐμπεπλησαι. παρ᾽ ἑτέρος αὐτῆς ἐτέραν ἀρχῶν λαβόντες (εἰ βούλει) ἀφ᾽ ἑρέτιν μετ᾽ ἑ. καὶ ὁ τὸν φρεῖσιν αὐτῶν λόγον οὐχ ἡπτόν τῶ παρ᾽ ἑτέραν ἀφ᾽ ἑμάσιν τῶς κοινὰς παρ᾽ ἑμάσιν, ἐν τοῖς κυριωτάτοις καὶ παρ᾽ ἑτέρος ὅσα ἀφ᾽ ἑρέτιν. καὶ ὁ μὲν ἀποπον καὶ τῶ τῶ ἐννοιαῦ ὅσα ἐστὶν, εἶναι μὲν τοῖ, μὴ ὄν δὲ, εἶναι μὲν, ὅσα ὄντα εἶναι, λέγειν- E τῶν ἀποπον τῶν ὅσα, ὅσα ὅσα τῶ πᾶν τῶς λεγόμενον. κενὸν γὰρ ἀπειρον ἐξώθεν τῶ κόσμου παρ᾽ ἑτέρος, οὔτε σῶμα τὸ πᾶν, οὔτε ἀσώματον εἶναι λέγεισι. ἐπεταὶ ὁ τῶ τῶ μὴ ὄντα εἶναι τὸ πᾶν, ὄντα γὰρ μόντα τῶ σώματῶ καλοῖσιν, ἐπεὶ ὄντα ὅσα ποῖσιν ἢ καὶ πάρειν, ὅσα τῶ πᾶν ὅσα ὄντα ἐστὶν. ὡς τε οὔτε ἢ ποιήσει, οὔ- δὲ ἢ πῶσαι τὸ πᾶν, ἀλλὰ ὅσα ἐν τῶ πᾶν ἐστὶν. σῶμα γὰρ δὴ τῶ ὅσα ἐπέρεν τῶ πᾶν, οὔ σῶμα ὅσα τῶ πᾶν. καὶ μὲν τῶ αὐ- τῶν ἐπέρεν τῶ πᾶν συμβέβηκε τῶ τῶ μῶν. ὡς τε οὔ μὲν τῶ πᾶν οὔ γὰρ ἐπέχει τῶ πᾶν. ἀλλὰ ὅσα κινεῖται παρ᾽ ἑτέρος, ὅσα καὶ κινουμένη τῶ πᾶν δεῖ, καὶ χρεῖσιν ὡς κληθῶν. ἐπει- F τα ὅσα τῶ μὴ κινουμένη, ἢ αὐτὸ κινεῖν, ἢ ὅσα ἐτέρος πάρειν πέφουκε. τῶ μὲν οὖν ὅσα ἐαυτῶ κινουμένη, ἔχει ἢ καὶ νῶσαις ὅσα ἐαυτῶ καὶ ῥοπάς καὶ βάρεσ ἢ κρυφότησα. κρυφότη- ὅσα ὅσα βάρεσ ἢ τοῖ χρεῖσιν πῶς, ἢ διωάμεις εἶσιν, ἢ ἀφ᾽ ἑρέτιν πᾶν τῶ σώματος. ὅσα ὅσα ἀπᾶν οὔ σῶμα ἐστὶν.

ὡς τε ἀνάγκη μήτε βαρὺ, μήτε κρύφον εἶναι τὸ πᾶν, μηδὲ
 ἔχειν εἰς ἑαυτὴν κινήσεως ἀρχήν, ἀλλὰ μὲν σὸς δὲ ὕψος ἕτε-
 ρου κινήσεται τὸ πᾶν. ἕτερον γὰρ οὐδὲν ἔστι τῶν πᾶντος. ὥστε
 ἀνάγκη λέγειν αὐτοῖς ὅτι λέγεται, μήτε κρύφον εἶναι τὸ πᾶν,
 μήτε κινούμενον. ὅπως ὅτι ἐπεὶ τὸ λέγειν σῶμα τὸ πᾶν, μὴ δέον
 ἔστι καὶ αὐτοῖς σῶμα ὅτι οὐρανός, καὶ γῆ, καὶ ζῶα, καὶ φυτὰ,
 καὶ ἀνθρώποι, καὶ λίθοι. τὸ μὴ ὄν σῶμα, σῶμα μέρη
 ἔχει, καὶ τὰ μὴ ὄντες μέρη ἔσονται. καὶ τὸ μὴ βαρὺ γένησε-
 ται βαρέσιν μορίοις, καὶ κρύφοις τὸ μὴ κρύφον. ὡς σὸς δὲ ὀ-
 νείαται λαβεῖν μάλλον ἔστι τὸ πᾶν (καὶ κριναὶ ἐνοίας. καὶ μὲν
 οὕτως οὐδὲν ἐναργές ἔστι, καὶ τῶν κριναῶν ἐχόμενον ἐνοίαν, B
 ὡς δὲ εἶπεν ἔμφυχον ἔστιν, ἐκείνο ἔμφυχον εἶναι. καὶ πάλιν
 εἶπεν μὴ ἀψυχον, ἐκείνο ἔμφυχον εἶναι. καὶ ταῦτα οὖν
 ἀναρέτοις τῶν ἐναργέων, οὕτως τὸ πᾶν ὁμολογησώμεθα
 μήτε ἔμφυχον εἶναι, μήτε ἀψυχον. αὐτὸ ὅτι τῶν ἀτελῶν
 μὲν σὸς δὲ νοεῖ τὸ πᾶν, οὐδὲ μὴ μὲν μέγας ἀπέσιν οὗτοι ὅτι τέ-
 λειον οὐ φασι εἶναι τὸ πᾶν. ὡς κινούμενον γὰρ ἡ τὸ τέλειον. τὸ
 ὅτι πᾶν ὑπὸ ἀπειρίας ἀρείσονται. οὐκ αὖ ἔστι ἡ κατ' αὐτοῖς,
 ὅτι μήτε ἀτελῶς, μήτε τέλειον ἔστιν. ἀλλὰ μὲν οὐτε μέγας
 ἔστι τὸ πᾶν (οὐδὲν γὰρ αὐτὸ μείζον) οὐτε ὅλον ὡς αὐτοῖς λέ-
 γουσι. τετραγώνου γὰρ τὸ ὅλον κατηγερεῖσθαι. τὸ ὅτι πᾶν δι'
 ἀπειρίας, καὶ ἀρείσονται εἶναι καὶ ἀτακτοῦ. ἀπὸν τοίνυν φούτε τῶ
 πᾶντος ἕτερον ἔστι, τὰ μὴ τῶν εἶναι τὸ πᾶν ἕτερον. οὐτε
 ἄλλου τὸ πᾶν, ἀλλ' ὡς αὐτὸ ποιεῖν γὰρ οὐ πέφυκε. τὰ ὅτι
 ποιεῖν, τὸ ἀπὸν νοεῖται. φέρε τοίνυν πάντας ἀνθρώπους ἐρω-
 τᾶσθαι τί νοεῖσι τὸ μὴ τῶν, καὶ τίνα τῶν μὴ τῶν ἐπίνοια λαμ-
 βάνουσιν, ἀρα σὸς ἀν' εἶποιεν ὡς τὸ μὴ τῶν ἀπὸν ὑπὸ ἀρ-
 χῶν, μήτε ἀπὸν ἔχον, μήτε ὅλον, μήτε μέγας, μήτε τέλειον,
 μήτε ἀτελῶς, μήτε ἔμφυχον, μήτε ἀψυχον, μήτε κινου-
 μένον, μήτε κινούμενον, μήτε ὑπὸ ἀρῶν, μήτε σῶμα, μήτε
 ἀσώματον. τὸ πᾶν καὶ σὸς ἄλλο ἢ τὸ οὐδὲν ἔστιν; ὅταν οὖν ὅσα
 πάντες οἱ λαοὶ τῶν μὴ τῶν, οὗτοι μόνον τῶν πᾶντος κατηγε-
 ρῶσι, ταῦτα (ὡς εἰκοί) φαίνομεν τὰ μὴ τῶν τὸ πᾶν ποιούμετες.
 οὐδὲν οὖν ἐπὶ δεῖ λέγειν τὸ χρόνον, τὸ κατηγερεῖσθαι, τὸ ἀξίωμα,
 τὸ σωματικόν, τὸ σωματικὸν πλεονέκτημα, οἷς χρᾶται μὲν μάλι-
 σα τῶν φιλοσόφων, ὡς αὐτὸ οὐ λέγουσιν εἶναι. καὶ τοῖς τῶν ἀληθῶς
 ὄντων μὴ εἶναι, μήτε ὑπὸ ἀρῶν, ἀλλὰ κατὰ λαμβάνειν, καὶ κα-
 τὰ ληπτὸν εἶναι καὶ πᾶν, ὡς τὸ οἰσίας τῶν ὄντων μὴ μέτεσι. πᾶς
 οὖν οὐ πᾶσαν ἀτυχίαν ὑπὸ ἀρῶν ἐβλήκεν; ἀλλ' ἵνα μὴ δοκῆ
 ταῦτα λογικώτερον ἔχειν τῶν ἀπορίας, ἀφ' ἡμέτερον τῶν φυ-
 σικωτέρων. ἐπεὶ τοίνυν Ζεὺς ἀρχὴ Ζεὺς μεσση, Διὸς δὲ ἐκ
 πάντων τέτυκται, ὡς αὐτοῖς λέγουσι, μάλις μὲν ἔδει τὰς ἐπι-
 θεῶν ἐνοίας, εἴ ταρ ἄραδες, εἴ πλανητῶν ἐγγένηεν αὐταῖς,
 ἰωδμοῖς, ἀπὸ δὲ ἴναι καὶ ὁρθοῦ ἔστι τὸ βέλυσον. εἴ ὅτι μὴ,
 γένεσθαι τε εἰς ὡς ἔχουσιν ὑπὸ τῶν νόμων ἕκαστοι, καὶ τῆς σωμα-
 τικῆς πρὸς τὸ θεῖον. οὐ γὰρ τοῖς νῦν καὶ ἄρῶν, ἀλλ' αἰεὶ ποτε
 ζῆ πάντων, καὶ σὸς οἶδεν εἰς ὅπου φαίη. οἱ ὅτι ὡς ἀφ' ἐστίας
 ἀρῶν μὲν τὰ κατὰ τῶν κινεῖν καὶ πᾶν τῶν ἐπιθεῶν δὲ
 ζῆς, σὸς δὲ μίαν (ὡς ἀπλῶς εἶπεν) ἐνοίαν ὑγῆ καὶ ἀκέραιον
 ἀπολελυτοῖσι. τίς γὰρ ἔστιν ἄλλος ἀνθρώπων ἢ γένηεν ὅς
 σὸς ἀφ' ἑαυτῶν νοεῖ καὶ αἰετῶν τῶν θεῶν; ἢ τί τῶν κριναῶν πρὸς
 λήψουσιν, ἐπιθεῶν ὁμολογησώμεθα ἀναπεφώνηται μάλλον, ἢ
 τὰ τοιαῦτα,

Τὰ ἐνί τέρπονται μάλαρες θεοὶ ἡμεῖς πάντες.
 Ἀθανάτων τε θεῶν, χαμαὶ ἐρχομένων τ' ἀνθρώπων.

A ergo necesse est ipsum neque graue esse, neque leue,
 neque ex se principium motus habere. Atqui ne ab alio
 quidem mouebitur: nihil est enim aliud. Itaque
 necessitas eo adigit eos ut dicant neque manere Vni-
 uersum, neque moueri. Denique cum ipsorum de sen-
 tentia Vniuersum non sit corpus, ccelum autem, ter-
 ra, animalia, plante, lapides sint corpora eius: quod
 non est corpus partes erunt corpora, & non Entis
 partes Entia: & quod graue non est, terminis utetur
 grauibus, leuibus quod non leue, cum ne somnia
 quidem fingi possint magis communibus. aduersantia
 nouitiis. Porro nihil tam euidentis, tamque cum com-
 munibus coniunctum est nouitiis, quam quod ani-
 matum non est, inanimum, & quod inanimum non est,
 animatum esse. Tamen hanc quoque euerunt ipsi e-
 uidentiam, Vniuersum fatentes neque animatum esse
 neque inanimum. Præter hæc, imperfectum nemo cen-
 set vniuersum esse, cui nulla pars desit. Illi Vniuer-
 sum negant esse perfectum. quod enim perfectum sit,
 id definitum esse: Vniuersum ob infinitatem non defi-
 niri. Est ergo ipsis autoribus aliquid neque perfectum
 neque imperfectum. Quin etiam neque pars erit Vni-
 uersum, cum nihil sit eo maius: neque totum. hoc enim
 prædicari aiunt de ordinato: Vniuersum ob
 infinitatem neque definiiri & inordinatum esse. Proinde
 neque Vniuersum causa aliqua est, cum nihil extra V-
 niuersum sit: & neque aliorum, neque sui ipsius causa
 nominari Vniuersum potest. quippe ut agar, natura
 eius non fert: agendo autem causa intelligitur. Agere
 nunc, si interrogent cuncti homines quidnam sit
 Nihilum, & quomodo eius notionem percipiant: non
 ne respondebunt hoc Nihilum esse, quod neque causa
 est, neque causam habet, neque totum est, neque pars,
 neque perfectum neque imperfectum, neque animatum neque
 non animatum, neque corporeum neque incorporeum?
 hoc, & non aliud quippiam definiunt esse Nihilum.
 Quando itaque ea quæ reliqui omnes Nihilum, soli
 Stoici Vniuersum tribuunt: nimirum apparet eos idem
 facere Vniuersum cum Nihilum. Nihil ergo iam o-
 portet appellare tempus, prædicatum, effectum, con-
 nexum, complexum: quibus. ii maximè omnium philo-
 sophorum utuntur: Entia autem esse negant. At enim
 id quod verum sit, non esse aut existare, sed percipi &
 esse comprehensibile, ac fide dignum quod substantiam
 Entis non participat, quomodo non est quouis
 absurdo absurdius? Sed ne hæc videantur ad dis-
 quisitionem potius logicam pertinere, veniamus ad ea,
 quæ magis sunt philosophiæ naturalis. Quonia ergo
 Principium Iupiter, mediumque est, cunctaque ab ipso,
 E sicut ipsi tradunt: maximè oportebat eos notionibus
 de diis, si quid turbulentiū aut vagum in iis in-
 esset, remedium adhibere, & in melius dirigere atque
 emendare: aut si hoc nequireret, in medio relinquere,
 ita ut quisque legibus adstrictus de iis sentiebat, aut
 consuetudinem sequebatur, sentire concedentes.
 Non nunc enim, neque heri sunt ista prodita:
 Semper valere, nec quando inierint liquet.
 Illi vero tanquam ipsis a Latibus orsi mouere quietas
 res, & a maioribus traditas opiniones conuelle-
 re, nullam fermè notionem integram & incorruptam
 reliquerunt. Quis enim, iis demtis, nomen est natus
 aut viuit, qui non interitus expertem ac sempiternum
 existimet deum? quid in communibus notionibus
 de diis vna voce magis decantatur quam isthæc.
 Illic felices capiunt sua gaudia diui
 Eternum. --- item,
 Terrestresque homines, & diui morte carentes. &

illi morborum vacui, tristisq; senectæ
Rudes laborum, fræta Acherontis sonora evitauerunt.

Ac fieri sanè potest, ut incidat aliquis in homines barbaros & feros, qui Deum esse nullum putent: deum esse qui existimet, sed eundem nõ securum interitus, non æternum, inuentus est ne vnus quidem homo. Certè qui athei appellantur quod negarent esse deos, Theodorus, Diagoras, Hippo: nõ ausi sunt dicere deum esse interitui obnoxium, sed non crediderunt aliquid esse ab interitu immune: ac talem naturam aliquam esse posse negantes, noticiam de deo reliquerunt in medio. Chrysippus verò & Cleanthes, cum impleuissent (ut sic dicam) suis dictis cælum, terras, aëtem, mare diis: nullum horum ab interitu liberi aut sempiternum statuerunt: solo Ioue excepto, in quem reliquos omnes consumi putant: ut iam is perdat, quod nihilo est quàm perire melius. Est enim imbecillitas ut perendo in alium transire, ita interitu aliorum in se transeuntium nutrirî atque seruari. Hæc verò non, ut alia ipsorum absurda, ex sententiis & decretis eorum sequuntur aut ratiocinando colliguntur: sed ipsi magna cum vociferatione in libris de diis, providentia, fato, ac natura expressè omnes deos natos esse & interituros ut ignis autumant: conflantes opinione ipsorum, ac si cerei essent vel stannei. Enimvero tam est contra communes notiones, deum esse mortalem, quàm hominem immortalem: immò non video quod sit futurum dei & hominis discrimen, si deus quoque animal ratione præditum & interitui obnoxium est. Si enim argutum illud scitumque obiciant, mortalem esse hominem, deum non mortalem sed interitui destinatum: vide quid impetrent, aut immortalem simul & interitui obnoxium dicent deum, aut neque mortalem neque immortalem quibus absurdiora & magis à communibus notionibus aliena fingere nemo alius etiam dedita in hoc opera posset. Alius inquam: nam illi indictum intentatumque eorum quæ absurdissima sunt nihil reliquerunt. Ad hæc Cleanthes pro conflagratione mundi propugnans tradit, quod Sol Lunam & reliquas stellas omnes ipsæ similes sit redacturus, & in se transmutaturus. Equidem si stellæ, cum dii sint, opis aliquid ad conflagrationem conferunt Soli, itaque suam ipsarum ad interitum: perdidiculus fuerit nos eis pro salute nostra vota facere, & seruatores hominum putare, quibus à natura hoc insit ut suum interitum ipsæ accelerent. At enim impensissimè aduersus Epicurum ipsi contendunt, Iò, Iò, Proh Proh, vociferantes: quod is præsumptionem de deo labefactet providentia tollenda, non enim immortalem modò, & beatum, sed & hominum studiosum, curamque eorum gerentem & commodantem præsumi intelligique deum, quod quidem est verum. Verùm si præsumptionem de diis tollunt, qui providentiam non relinquunt: quid agunt, qui deos quidem providere pro nobis dicunt, negant autem commodare nobis: neque largitores bonorum eos, sed indifferentium faciunt: scilicet virtutem non dantes, sed opes, sanitatem, prolem, aliaque id genus: quorum nihil vtile, commodum, optabile, aut conducibile fit. An potius non illi notionem de diis anticipatam tollunt: sed hi deos contumeliosè subsannant, frugum, matrimonii, medicinæ, diuinationis aliquos procuratores deos dum fingunt,

A καὶ ὁ Κεῖνοι γὰρ τ' ἀνοσοὶ καὶ ἀγήραοι, πόνων δ' ἀπειροί, βαρυβόαν πορθιὸν πεφθαρῆτες Ἀχέροντος. καὶ ἴσως ἐπιτύχοι ἡς αὐτὸν ἐθνεὶ βαρβάροις καὶ ἀγροῖς θεὸν μὴ νοῦσι. θεὸν δ' νοῶν, μὴ νοῶν δ' ἀφθαρτὸν μηδὲ αἰδῆν, ἀμείθετος ὅσδ' εἰς γένηεν. οἱ γὰρ αἱθεὶ παρὰ σαυροῦ θέντες οὗτοι, Θεόδωροι, καὶ Διαγόροι, καὶ Ἰππῶνες, ὅσα ἐτόλμησαν εἰπεῖν ὅ θεὸν ὄφθαρτὸν ἔστιν, ἀλλ' ὅσα ἐπίτευξαν ὡς ἐστὶν ἀφθαρτὸν ποῦ μὴ ἀφθάρτου τὴν ὑπαρξίν μὴ ἀπολείποντες, τῶ θεοῦ δ' ἢ παρὰ ληψὶν φυλάττοντες. ἀλλὰ Χρύσιππος καὶ Κλεάνθης ἐμπεπληκῆτες (ὡς ἔπος εἰπεῖν) τὰ λόγῳ θεῶν τ' οὐρανῶν, B τὴν γῆν, τ' αἴερα, τὴν θαλάσσαν, ὁσδ' ἐνα τῆς πύργων ἀφθαρτὸν ὅσδ' αἰδῆν ἀπολελοίπασι, πλὴν μόνου τῶ Διός: εἰς ὃν πᾶσας κατὰ μαλίσχισι τῶς ἄλλοις. ὥστε καὶ πύργῳ δ' φθίρειν παρὰ πύργῳ τῶ φθίρεσθαι μὴ ἐπιτελέεσθαι. ἀδενεία γὰρ ἡνι καὶ ὁ μεταβάλλον εἰς ἕτερον φθίρεται, καὶ ὁ τοῖς ἄλλοις εἰς ἑαυτὸ φθιρομένοισι βεβόηον σάξεται. ταῦτα δ' οὐχ ὡς ἄλλα πολλὰ τῆς ἀπίτων συλλογισμοῦ εἶναι ταῖς ὑποθέσει αὐτῆς, καὶ τοῖς δόγμασιν ἔπεται, ἀλλὰ αὐτοῖς μέγα βοᾶντες ἐν τοῖς παρὰ θεῶν, καὶ παρνοίας, εἰ μὴ μὴ μὴ τε καὶ φύσεως γράμμασι, ἀγαρῆδιν λέγουσι τῶς θεοῖς ἀ- C πῶν (εἶ) γερῶν καὶ φθαρτομένοισι ὑποπύργῳ, ἡκτῶς, καὶ αὐτοῖς, ὡς παρὰ κρείνοισι ἢ κατὰ τελενοῖς ὄντας. ἐστὶ οὖν ὅσα τὴν ἐνοίαν ὡς ὁ ἀμείθετος ἀθάνατον (εἶ), καὶ ὁ θεὸν διητὸν (εἶ) μᾶλλον δὲ οὐχ ὅσα ἔσαι θεοῦ παρὰ ἀμείθετος ἀγαφοῦ, εἰ καὶ ὁ θεὸς ἄδον λογικόν, καὶ φθαρτὸν ἔστιν. αὐτὸ γὰρ αὐτὸ σφόν τῶτο καὶ καλὸν ἀνθρώποι, διητὸν (εἶ) τ' ἀμείθετος, οὐ διητὸν δ' τ' θεὸν, ἀλλὰ ἀφθαρτὸν, ὅσα δ' συμβαῖνον αὐτοῖς. ἢ γὰρ ἀθάνατον φήσοισι ἅμα τὸν θεὸν, καὶ φθαρτὸν, ἢ μὴτε διητὸν (εἶ), μὴτε ἀθάνατον. ὡν ὅσα ἐστὶν ὁσδ' πλάττοντες ὁξεπίτηδες ἕτερον παρὰ τὴν D κρινῶν ἐνοίαν, ὑποβάλλειν τὴν ἀποτίαν. λέγω δ' τῶς ἄλλοις: ἐπεὶ τῶπις γε τῆς ἀποπεπῶτων ὁσδ' ἀρῆτον ὁσδ' ἀνεπιχείρητον ἔστι παρὰ μὴδον. ἐπὶ τοῖσι ἐπαγωνισμοῖσι ὁ Κλεάνθης τῆς ἐκπύρωσι, λέγει τὴν σελήνῳ καὶ τὰ λοιπὰ ἄστρα τ' ἡλίον ὁμοιωσάτω πᾶντα ἑαυτῶν, καὶ μεταβάλλειν εἰς ἑαυτὸν, ἀλλ' ὅτι οἱ ἀστέρες θεοὶ ὄντες παρὰ τὴν ἑαυτῶν φθορὰν σμυερῆσι τῶ ἡλίῳ, σμυερῆσι τῶσδ' ἔστι παρὰ τὴν ἐκπύρωσιν, πολὺς αὐτῶν εἶναι γέλως ἡμᾶς παρὰ σωτηρίας αὐτοῖς παρὰ βλάσθαι, καὶ σωτηρίας ἀμείθετων νομίζειν. οἷς καὶ φύσιν ἔστι ὁ σπεύδειν ὅτι τὴν αὐτῶν φθορὰν καὶ ἀναίρεσιν. καὶ μὴ αὐτοῖς τε παρὰ τ' E ἐπιχρῶσθαι ὁσδ' ἀπολείποισι τῶ παρὰ γράμῳ, ἰοῦ, ἰοῦ, φεῦ φεῦ, βοᾶντες, ὡς συλῆοντα τ' αὐτῶν παρὰ ληψὶν ἀναίρεσι μὴ τ' παρνοίας. οὐ γὰρ ἀθάνατον καὶ μακάριον μόνον, ἀλλὰ καὶ φιλάμειθετον καὶ κηδεμονικόν καὶ ὠφέλιμον παρὰ λαμβανέσθαι καὶ νοεῖσθαι τ' θεὸν ὅσα ἀληθῆς ἔστιν. εἰ δ' ἀναίρεσι τ' παρὰ θεοῦ παρὰ ληψὶν οἱ μὴ ἀπολείποντες παρνοίαν, τί ποιῶσι οἱ παρνοεῖν μὴ τῶς θεοῖς ἡμῶν λέγοντες, μὴ ὠφελεῖν δ' ἡμᾶς, μηδὲ ἀγαθὸν (εἶ) δωτῆρας, ἀλλ' ἀμείθετων δ' ἀρετῶν μὴ μὴ δίδόντας, πλοῦτον δ' καὶ ὑγίαν καὶ τέκτων ἡμῶσι F καὶ τὰ ποιαῦτα δίδόντας, ὡν ὁσδ' ὠφέλιμον, ὁσδ' λιωτελέες, ὁσδ' ἀρετὸν, ὁσδ' συμφέρον ἔστιν: ἢ ὅσα κείνοι μὴ ὅσα ἀγαροῖσι τῶ παρὰ θεῶν ἐπινοίας, οὗτοι δ' καὶ παρὰ βεβόησι καὶ χλευάζουσιν, ἐπιχερῆσι ἵνα θεὸν (εἶ) λέγοντες καὶ ἡμέτερον, καὶ παιᾶνα, καὶ μαλῆσιν: ὅσα

haudivero an aliquis ab iis ineptè dici demōstrans, possit alia etiam absurdiora proferre de natura ab iis dicta. Nonne contra communem notitiam est, semen maius & grandius esse eo quod ex ipso nascitur? Naturam quidem videmus omnibus animalibus, plantis, ac sylvestribus stirpibus, exigua, parca, & vix compectui obvia ortus magnorum initia tribuisse. an non enim è grano tritici spicam, ex acino solo vitem, è nucleo aut glande quæ avim subterfugerit, tanquam è scintilla exigua incendens procreationem, germen rubi, quercus, palmæ, aut piceæ procerissimum edere solet? Unde etiam dicunt semen è magna mole paulatim in parvam dispersum quia sit nominati: naturam, quod quasi inflatio sit quædam diffusio; ab ea a pertarum & dissolutarum rationum ac numerorum. Sed Stoici rursus ignem aiunt semen mundi esse, & post conflagrationē ubi semen mutaverit mundum è minore corpore & mole naturam habentem copiosam, & inanis spacium apprehendentem incremento suo immensum: rursumque mundo nato magnitudinem recedere, & collabi, subsidente in ortu inque se contracta materia. Audire licet ipsos, & multa scripta eorum legere, cum Academicis altercantium ac vociferantium, ab his omnes res confundi indiscreta ista similitudine, duabus substantiis vnam qualitatem inesse contententibus. Equidem nemo est hominum qui hoc non intelligat, contraque existimet mirum esse & à ratione alienum, si neque palumbes palumbi, neque apis api, neque tritico triticum, neque ficui formæ ficus uniuerso in tempore ita similis fieri potuerit, ut discerni nequeat. Hæc verò planè contra sensum communem sunt, quæ Stoici dicunt & fingunt, in vna substantia duas seorsim qualitates existere, eandemque substantiam, quæ vnam habeat peculiariter, superueniente altera recipere & seruare æquè ambas. nam si duo aut tres etiam, quatuor & quinque erunt, & quotquot tribuere voles vni substantiæ, dico autem non in diuersis partibus, sed omnes æqualiter in tota substantia: infinitæ erunt. Dicit ergo Chrysippus Iouem homini simile esse & mundum, animæ providentiam. Ergo cum conflagrabit mundus, Iouem (solum quippe de omnibus diis expertem interitus) recessurum ad Providentiam, ibique ambos in æthereis substantia perpetuo futuros. Sed nos iam diis dimissis, comprecati hos ut communem Stoicis sensum, mentemque cum aliis consentientem largiantur: videamus de elementis quæ sit eorum sententia. Contra notitias communes est, corpus corporis esse locum, & corpus per corpus penetrare, ubi neutrum in se inane contineat, sed plenum in plenum subeat, recipiaturque ab eo quod intercapedinem in se aut spacium recipiendi ob continuitatem habeat nullum. Illi verò non vnum in vnum, aut duo, tria, vel decem contrudentes, sed omnia mundi in minima dissecti frustula in vnum quodcumque fors obtulerit conicietes particulas, minimoque à sensibili aientes quodvis etiam maximum obuiam factum receptum iri, audacter nouum decretum condunt, idque (ut alias solent crebro) probant sumis iis, quæ aduersus communes pugnant notiones. Statim verò necesse habent monstrosa multa & insolentia suæ disputationi adsciscere, dum corpora tota totis commisceri aiunt. de quibus etiam hoc est,

A *ὅτι οὐκ οἶδα μή τις ἐλέγχων τὰ τοιαῦτα τῶν λεγόντων καὶ ἀπι-
Φαινομένων, ἀποδείκνυσιν ἀποκρίματα ἀλλὰ τῶν φυσικα-
τέρων λεγόντων. ἀρα οὖν πῶς τὴν ἐννοίαν ἐστὶ ἀπέρμα
πλέον εἶ) καὶ μείζον ἢ τὸ γυνώσκον δὲ αὐτῶ; τὴν γὰρ φύ-
σιν ὁρατὴν πᾶσι ζώοις καὶ φυτοῖς καὶ ἀζώοις ἀρχαί τὰ μι-
κρά καὶ γλίγγρα, καὶ μόλις ὄρατα τῆς τῶν μεγάλων ἡμέσεως
λαμβάνουσαν. οὐ γὰρ ἐκ πυρὸς γάρ, ὅθεν ἀμπελον
ἐκ γλάρου μόνον, ἀλλὰ ἐκ πυρῶος, ἢ βαλαίου υἱὸς ὄρ-
νεον ἀφαιρούσης, ὡς ἄρ ἐκ μικροῦ υἱὸς ἀπιδῆσθαι ἐξά-
ψαθαι, καὶ ρίπίσταθαι τὴν ἡμέσιν, ἐρνος ἢ βάτου, ἢ δρυὸς ἢ*

B *φοίνικος, ἢ πύλης πειμήκιστον ἀναδίδωσιν. ἢ καὶ φασιν
ὅτι μὲν ἀπέρμα
τὴν ἐπὶ μικρὸν ὄγκον ἐκ πολλοῦ ἀπείρασιν ὠνομάσθαι,
τὴν δὲ φύσιν, ἐμφύσησιν οὔσαν, καὶ ἀφαιρῶσιν τῶν ἰσῶν αὐ-
τῆς ἀνοίγει μέρων καὶ λυομένων λόγων καὶ ἀριθμῶν. ἀλλὰ τῶ
τε κόσμου πάλιν ὁ πῦρ, ὁ ἀπέρμα λέγεται εἶ), καὶ μὲν τὴν
ἐκπύρωσιν, εἰ ἀπέρμα μετέδωκε τὸν κόσμον ἐκ βραχυτέρου
σώματος καὶ ὄγκου φύσιν ἔχοντα πολλὴν, καὶ τῶ κενὸν ὡρεσσεπι-
λαμβάνοντα χάραν, ἀπλετόν ἐστὶ νεμομένη τῆ ἀυξήσει, γη-
νωμένου δὲ αὐτῆς ὑποχωρεῖν ὁ μέγιστος καὶ σιωλοιστάς, εἰν,*

C *δυομήνης καὶ στωαζομένης πᾶσι τὴν ἡμέσιν εἰς ἐαυτὴν τῆς
ύλης. ἀκρόστα τόνω ἐστὶν αὐτῶ καὶ γράμμασιν ἐντυχεῖν
πολλοῖς πᾶσι τῆς ἀκαδημαϊκῆς ἀφαιρούμενων, καὶ βοών-
των ὡς πᾶσι πᾶσι γράμμασιν συγγένοι τῆς ἀποδραματίας,
ὅτι δυοῖν οἰσάν ἓνα ποιῶν εἶ) βιαζόμενοι. καίτοι τῶτο μὲν
ὅτι ἐστὶν ὅτις ἀφαιρῶσιν οὐκ ἀφαιροῦται, καὶ ποιῶν οἰσάται
θαυμαστὸν εἶ) καὶ πᾶσι δόξον, εἰ μήτε φάθη φάθη, μήτε με-
λίτη μέλιτι, μήτε πυρῶ πυρῶ, ἢ σὺκα ὁ τῶ λόγου σὺκον
ἐν τῶ πᾶσι γῆρας γέροντι ἀποδραμακτον. ἐκεῖνα δὲ ὄντως
πᾶσι τῶ ἐννοίαν ἐστὶν, ἀ λέγεται οὔτοι καὶ πλάττοισιν, ὅτι μίας*

D *οἰσίας δύο ἰδίως ἡμέσθαι ποιοῖς, καὶ τῶ αὐτῶ οἰσάται ἓνα ποιῶν
ἰδίως ἔχουσαν, ὅτι ὅπως ἐτέρου δέχεσθαι καὶ ἀφαιρούσθαι
ὁμοίως ἀμφοτέροις. εἰ γὰρ δύο καὶ βίαι καὶ τέταρες ἔσονται
καὶ πέντε, καὶ ὅσοις ὅσα αὐτῶ εἶποι, πᾶσι μίαν οἰσάται. λέ-
γει δὲ ὅτι ἐν μέρεσι ἀφαιρείται, ἀλλὰ πᾶσι ὁμοίως πᾶσι
ὀλίω τῶ ἀπείροις. λέγει γὰρ Χρυσίππος εἰκέναι τῶ
μὲν ἀφαιρῶ τὸ Δία καὶ τὸν κόσμον, τῶ δὲ ψυχῆ τὴν
πᾶσι οἰσάται. ὅταν οὖν ἐκ πύρωσις γῆται, μόνον ἀφαιρῶν
ὄντα τὸ Δία τῶ πᾶσι ἀναχωρεῖν ὅτι τὴν πᾶσι οἰσάται, εἶτα
ὁμοῦ ἡμερῶν ὅτι μίας τῆς τῶ αἰτέρας οἰσίας ἀφαιρούσθαι
ἀμφοτέροις. ἀφέντες οὖν ἡδὴ τῶ θεοῖς, καὶ πᾶσι πᾶσι ἀμ-
νοι κρινὰς φρένας διδόναι, καὶ κρινόν νοῦν, τὰ πᾶσι σοιχείων
πᾶσι ἔχει αὐτοῖς ἰδωμέν. πᾶσι τὴν ἐννοίαν ἐστὶ, σῶμα σῶμα-
τος εἶ) τὸ πᾶσι, καὶ σῶμα χωρεῖν ἀφαιρῶ σῶματος, κρινόν μηδετέ-
ρου πᾶσι ἔχοντος, ἀλλὰ τῶ πλήρεις εἰς ὁ πλήρες ἐν δυο-
μήνου, καὶ δευρομήνου ὅτι μιγνόμενον τῶ ἀφαιρούσθαι ὅτι ἐ-
χόντος, ἀλλὰ τῶ πλήρεις ὅθεν χάραν ἐν αὐτῶ δέξαι τὴν σιω-
χειαν. οἱ δὲ οὐχ ἐν εἰς ἐν, ὅθεν δύο, ὅθεν τρία καὶ δέκα σιω-
ποιῶντες, ἀλλὰ πᾶσι μέρη τοῦ κόσμου καὶ ἀκαδημαϊκῶν
ἐμβάλλοντες εἰς ἐν ὅ, ἢ ἀν τῶ τῶσι, καὶ τῶ ἀφαιρούσθαι ἀφαιρούσθαι*

E *ὅτι φάσκειν ὅτι λέγειν ὅτι οὐκ οἶδα μή τις ἐλέγχων τὰ τοιαῦτα τῶν λεγόντων καὶ ἀπι-
Φαινομένων, ἀποδείκνυσιν ἀποκρίματα ἀλλὰ τῶν φυσικα-
τέρων λεγόντων. ἀρα οὖν πῶς τὴν ἐννοίαν ἐστὶ ἀπέρμα
πλέον εἶ) καὶ μείζον ἢ τὸ γυνώσκον δὲ αὐτῶ; τὴν γὰρ φύ-
σιν ὁρατὴν πᾶσι ζώοις καὶ φυτοῖς καὶ ἀζώοις ἀρχαί τὰ μι-
κρά καὶ γλίγγρα, καὶ μόλις ὄρατα τῆς τῶν μεγάλων ἡμέσεως
λαμβάνουσαν. οὐ γὰρ ἐκ πυρὸς γάρ, ὅθεν ἀμπελον
ἐκ γλάρου μόνον, ἀλλὰ ἐκ πυρῶος, ἢ βαλαίου υἱὸς ὄρ-
νεον ἀφαιρούσης, ὡς ἄρ ἐκ μικροῦ υἱὸς ἀπιδῆσθαι ἐξά-
ψαθαι, καὶ ρίπίσταθαι τὴν ἡμέσιν, ἐρνος ἢ βάτου, ἢ δρυὸς ἢ
φοίνικος, ἢ πύλης πειμήκιστον ἀναδίδωσιν. ἢ καὶ φασιν
ὅτι μὲν ἀπέρμα
τὴν ἐπὶ μικρὸν ὄγκον ἐκ πολλοῦ ἀπείρασιν ὠνομάσθαι,
τὴν δὲ φύσιν, ἐμφύσησιν οὔσαν, καὶ ἀφαιρῶσιν τῶν ἰσῶν αὐ-
τῆς ἀνοίγει μέρων καὶ λυομένων λόγων καὶ ἀριθμῶν. ἀλλὰ τῶ
τε κόσμου πάλιν ὁ πῦρ, ὁ ἀπέρμα λέγεται εἶ), καὶ μὲν τὴν
ἐκπύρωσιν, εἰ ἀπέρμα μετέδωκε τὸν κόσμον ἐκ βραχυτέρου
σώματος καὶ ὄγκου φύσιν ἔχοντα πολλὴν, καὶ τῶ κενὸν ὡρεσσεπι-
λαμβάνοντα χάραν, ἀπλετόν ἐστὶ νεμομένη τῆ ἀυξήσει, γη-
νωμένου δὲ αὐτῆς ὑποχωρεῖν ὁ μέγιστος καὶ σιωλοιστάς, εἰν,*

F *δυομήνης καὶ στωαζομένης πᾶσι τὴν ἡμέσιν εἰς ἐαυτὴν τῆς
ύλης. ἀκρόστα τόνω ἐστὶν αὐτῶ καὶ γράμμασιν ἐντυχεῖν
πολλοῖς πᾶσι τῆς ἀκαδημαϊκῆς ἀφαιρούμενων, καὶ βοών-
των ὡς πᾶσι πᾶσι γράμμασιν συγγένοι τῆς ἀποδραματίας,
ὅτι δυοῖν οἰσάν ἓνα ποιῶν εἶ) βιαζόμενοι. καίτοι τῶτο μὲν
ὅτι ἐστὶν ὅτις ἀφαιρῶσιν οὐκ ἀφαιροῦται, καὶ ποιῶν οἰσάται
θαυμαστὸν εἶ) καὶ πᾶσι δόξον, εἰ μήτε φάθη φάθη, μήτε με-
λίτη μέλιτι, μήτε πυρῶ πυρῶ, ἢ σὺκα ὁ τῶ λόγου σὺκον
ἐν τῶ πᾶσι γῆρας γέροντι ἀποδραμακτον. ἐκεῖνα δὲ ὄντως
πᾶσι τῶ ἐννοίαν ἐστὶν, ἀ λέγεται οὔτοι καὶ πλάττοισιν, ὅτι μίας
οἰσίας δύο ἰδίως ἡμέσθαι ποιοῖς, καὶ τῶ αὐτῶ οἰσάται ἓνα ποιῶν
ἰδίως ἔχουσαν, ὅτι ὅπως ἐτέρου δέχεσθαι καὶ ἀφαιρούσθαι
ὁμοίως ἀμφοτέροις. εἰ γὰρ δύο καὶ βίαι καὶ τέταρες ἔσονται
καὶ πέντε, καὶ ὅσοις ὅσα αὐτῶ εἶποι, πᾶσι μίαν οἰσάται. λέ-
γει δὲ ὅτι ἐν μέρεσι ἀφαιρείται, ἀλλὰ πᾶσι ὁμοίως πᾶσι
ὀλίω τῶ ἀπείροις. λέγει γὰρ Χρυσίππος εἰκέναι τῶ
μὲν ἀφαιρῶ τὸ Δία καὶ τὸν κόσμον, τῶ δὲ ψυχῆ τὴν
πᾶσι οἰσάται. ὅταν οὖν ἐκ πύρωσις γῆται, μόνον ἀφαιρῶν
ὄντα τὸ Δία τῶ πᾶσι ἀναχωρεῖν ὅτι τὴν πᾶσι οἰσάται, εἶτα
ὁμοῦ ἡμερῶν ὅτι μίας τῆς τῶ αἰτέρας οἰσίας ἀφαιρούσθαι
ἀμφοτέροις. ἀφέντες οὖν ἡδὴ τῶ θεοῖς, καὶ πᾶσι πᾶσι ἀμ-
νοι κρινὰς φρένας διδόναι, καὶ κρινόν νοῦν, τὰ πᾶσι σοιχείων
πᾶσι ἔχει αὐτοῖς ἰδωμέν. πᾶσι τὴν ἐννοίαν ἐστὶ, σῶμα σῶμα-
τος εἶ) τὸ πᾶσι, καὶ σῶμα χωρεῖν ἀφαιρῶ σῶματος, κρινόν μηδετέ-
ρου πᾶσι ἔχοντος, ἀλλὰ τῶ πλήρεις εἰς ὁ πλήρες ἐν δυο-
μήνου, καὶ δευρομήνου ὅτι μιγνόμενον τῶ ἀφαιρούσθαι ὅτι ἐ-
χόντος, ἀλλὰ τῶ πλήρεις ὅθεν χάραν ἐν αὐτῶ δέξαι τὴν σιω-
χειαν. οἱ δὲ οὐχ ἐν εἰς ἐν, ὅθεν δύο, ὅθεν τρία καὶ δέκα σιω-
ποιῶντες, ἀλλὰ πᾶσι μέρη τοῦ κόσμου καὶ ἀκαδημαϊκῶν
ἐμβάλλοντες εἰς ἐν ὅ, ἢ ἀν τῶ τῶσι, καὶ τῶ ἀφαιρούσθαι ἀφαιρούσθαι*

ὡν ἔστι καὶ τρία τέσσαρα εἶδη. τῆς γὰρ οἱ μὲν ἄλλοι λέγουσιν ἐν ὑπερολῆ καὶ ἀδείγμα τῶν ἀδύνατον τῶν τοῖς ὅσιν συμβαίνει τῆνα κύατον τῆς οἴνου πρὸς δύο κερανόμυρον ὕδατος, εἰ μέλλει μὴ ἀπολείπειν ἀλλ' ἐξισοῦσθαι, καὶ ἀρῶντες εἴη πρὸς καὶ ἀφ' οὗ καὶ τῆς οἴνου πρὸς δύο ποιεῖν τῆ πρὸς δύο τῆς κρῆσως ἐξισώσει. ὁ γὰρ μὲν εἶνα καὶ δυοῖν παρκατείνειν, καὶ ποιεῖν ἴσον τῶν διπλασίω, εἰ ὅπως ἐξίκηται τῆ κρῆσει πρὸς τῆς δύο, δυοῖν λαμβάνειν μέτρον ἐν τῆ ἀφ' οὗ, τῆτο μέτρον ἄμα καὶ τριῶν ἔστι καὶ τεσσάρων τριῶν μὲν, ὅτι τοῖς δύο εἰς μέμικται τεσσάρων ὅ, ὅτι δυοῖν μεμικμένος ἴσον ἔσκηκε πλῆθος οἷς μίγνυται. τῆτο ὅ συμβαίνει ὁ καλὸν αὐτοῖς ἐμβάλλουσι εἰς σῶμα σῶμα, καὶ ὁ τῆς πελοχῆς ἀφ' οὗ καὶ ἀνάγκη γὰρ εἰς ἀλλήλα χωρῶντων τῶν κερανόμυρος, μὴ ἄτερον μὲν πεδέχειν, πεδέχασθαι ὅ ἴσῳ καὶ ὁ μὲν δέχασθαι, ὁ ὅ ἐνυπαρχειν ἔτω γὰρ ἔκαστος, ἀφ' οὗ καὶ φαῖσις ἔσαι τῆ ἔπιφανείαν, τῆ μὲν εἰς τὸς ὑποδυομύνης, τῆ εἰς τὸς πελοχῆς. τῆ ὅ ἄλλων μερῶν, ἀμικτων καὶ κατάρων, ἐν ὅ ἀφ' οὗ χωρῶντων, ἀλλὰ ἀνάγκης γινόμενης. ὡς καὶ ἀξιοῖσι τῆ δυνάμειος ἐν ἀλλήλοισι τὰ μίγνυμενα μίγνυσθαι, καὶ τῶν ὁμοῦ τῶν ἐνυπαρχειν πεδέχασθαι, καὶ τῶν δέχασθαι πεδέχειν ἴσῳ καὶ μὴδὲ ἔτερον αὐτῶν αὐτῶν πάλιν δυνατὸν εἶναι, συμβαίνει ἀμφοτέρω τῆ κρῆσως δι' ἀλλήλων διείναι, καὶ μὴδὲ ἔπιλείπειν ἀμφοτέρω μείον, ἀλλὰ πρὸς ἀναπίμπλασθαι βίαζομύνης. ἐν αὐτῶν δὲ ὄρυλλέμυρον ἐν ταῖς ἀφ' οὗ καὶ ἀρῶντες Ἀρκεσίλαος σκέλος ἡκεῖ τῆ ἀποπλάσις ἐπεμβάλλον αὐτῶν μὲν γῆρας. εἰ γὰρ εἰσὶν αἱ κρῆσεις δι' ὅλων, τί καλύει, τῆ σκέλος ἀποκρῆντος καὶ κατὰ κρῆντος καὶ ἰσῶντος εἰς τῆ ἴσῳ καὶ ἀφ' οὗ καὶ ἀρῶντες Ἀρκεσίλαος μόνον σῶλον διεκπλεῖν (ὡς ἔλεγε Ἄρκεσίλαος) ἀλλὰ καὶ ἐξ ἑτέρω χιλίας καὶ δέκασις, καὶ τῆς Ἑλλήνων ὁμοῦ τεταχσίας τριῶν ἐν τῶν σκέλει ναυμαχίας, καὶ γὰρ ἔπιλείπει δὲ ἴσῳ καὶ πελοχῆς, ὅσῳ ἐπαύσται ἐν τῶν μείζονι τῆ ἴσῳ καὶ πελοχῆς ἡ κρῆσις ἔξει. καὶ ὁ τελευτῶν αὐτῆς ἀφ' οὗ ὅπως λήγει ποιησάμενον, εἰς ὅλον οὐ δίδεισι, ἀλλὰ ἀπαρρῶνται μίγνυμενον εἰ ὅ μεμικταί δι' ὅλων, οὐ μὰ Δία ὁ σκέλος ἐν ναυμαχίῃσι παρῆξει τοῖς Ἑλλήσιν. ἀλλὰ τῆτο μὲν δίδεται σῆφως καὶ μετὰ βολῆς εἰ δὲ ἴσῳ κύατος ἡ μία σαγῶν αὐτῶν εἰς ὁ Αἰγῶν ἐμπεσῶσα πέλαγος ἡ ὁ Κρήνην ἀφίξεται, τῆ ὁ ἴσῳ καὶ τῆ Ἀπλαντικῆς θαλάσσης ὅσῳ ἔπιπολῆς φαῖσις τῆ ἔπιφανείας, ἀλλὰ πρὸς τῆ βίατος εἰς πλάτος ὁμοῦ καὶ μήκος ἀναχωρήσει. καὶ αὐτῶν πρὸς δέχεται Χρυσίππος βίβλος ἐν τῶν πρῶτῶ τῶν φυσικῶν ζητημάτων, ὅσῳ ἀπέχῃ φάμενος οἶνος σαλαμῶν εἶνα κρῆσας τῆ ἴσῳ καὶ ἴνα δὲ ἡ τῆτο θαυμαζώμενον, εἰς ὅλον φησὶ τῆ κρῆσμον ἀφ' οὗ καὶ ἀρῶντες τῆ σαλαμῶν. ὡν ἔκ οἶδα τί αὐτῶν ἀποπλάσιον φανείη, καὶ μὲν πρὸς τῆ ἐννοίαν, μὴτε ἀκρῶν ἐν τῆ φύσει τῶν σωματίων, μὴτε πρῶτον, μὴτε ἔχατον μὴδὲν, εἰς ὅ λήγει ὁ μέγθος τῆ σώματος, ἀλλὰ αἰ τῆ λήφθεντος ἐπέκεινα φαινόμενον εἰς ἀπειρον καὶ ἀόριστον ἐμβάλλειν ὁ ὑποκείμενον. οὐτε γὰρ μείζον, οὐτε ἔλαττον ἔσαι νοεῖν ἔτερον ἔτερον μέγθος, εἰ ὁ πρῶτον τοῖς μέρεσιν ἐπ' ἀπειρον ἀμφοτέρω, ὡς συμβέβηκεν, ἀλλὰ ἀνισότητος ἀρεται φύσις. ἀνίσων γὰρ νοεμένων, ὁ μὲν πρῶτον ἀπολείπεται τοῖς ἐχάτοις μέρεσι, ὁ ὅ παρὰ ἀλλήλα καὶ πεδέσει, μὴ ἔσῳ ὁ ἀνισότητος, ἐπεταί μὴ ἀνωμαλίαν εἶναι, μὴδὲ τεραχῆσας σώματος. ἀνωμαλία μὲν γὰρ ἔστι μίας ἔπιφανείας ἀνισότητος πρὸς ἑαυτῶν,

A tria esse quatuor : quod alii ponunt exemplum eorum que ne cogitando quidem concipi possint. At Stoicis usu venit, ut cum vnus vini cyathus duob. aq. cyathis permiscetur, si non deficiet sed exaquabit, (vt volunt) extendatur, & vnus duo fiat exaquatione commixtionis. Quando enim vnus manet, & duobus pariter extenditur, duplumque aquat vt in temperatione ac diffusione duorum mensuram impleat: fit vt eadem sit trium ac quatuor mensura. trium, quia duobus vnus admixtus est: quatuor, quia duobus permixtus vnus, duorum quantitatem aquat. Hoc tam scitum accidit iis, dum corpora corporibus immittunt, & comprehensionem eorum faciunt qualis intelligi non potest. Necessse est enim dum miscendo inuicem subeunt, non continere alterum, alterum contineri, neque alterum recipere, alterum inesse: sic enim non contemperatio, sed contactus superficieum erit, altera intrò subeunte, altera foris ambiente: reliquis partibus sinceris & mixtionis experibus. vnum autem dilatis, sed necessitate existente. Sicut postulant in permixtionibus inuicem misceri que miscentur: idemque simul quia insit, contineri, & quia recipiat, continere alterum, & vtrunq; per alterum mixtionem ista transire, neutrum posse esse sincerum: nullamque partem alterutrius manere integram, sed omnes natura alterius impleri contendunt. Huc iam illud in scholis tritum Arcefilai crus aduenit, cum risu absurdus Stoicorum insultans. Nam si tota totis permiscetur, quid obstat quin crure amputato, putrefacto, & in mare abiecto, cumque eo diffusionem permixto, non Antigonimodò classis, vt aiebat Arcefilans, per crus nauiget, sed etiam Xerxis ccc naues, cum Græcis ccc triremibus in crure naualem pugnam obeant. Non enim deficiet progressus, neque definet in maiori vsquam minus diffundi. aliàs finem habebit mixtio, extremumque cruris mare contingens desperata mixtionem non transibit in totum. Si verò totum crus toti mari permiscetur, nonne meherclè crus locum naualis prælii Græcis præbebit? Verùm huic putredine opus est & mutatione. Si autem cyathus vnus, vel gutta vnica hinc in Ægæum inciderit aut Creticum mare, per totum miscbitur Oceanum ac Atlanticum mare: non summam attingens superficiem, sed vsquequaque per profundum in longum latumque diffusa? Atque hæc Chrysippus admittit, statim in primo physicarum questionum libro nihil inquitens, impedire, quo minus vna vini stilla cum toto permisceatur mari. Ac ne id miremur, permixtio ne eam in totum ait peruenturam mundum. quibus quid absurdius possit videri, nescio. Iam hoc quoq; contra communem est sensum, neq; extremum in natura esse corpus, neq; primum, neq; vltimum vllum in quod desinat magnitudo corporis: sed semper sumto corpore vltra aliud dari, remq; sic in infinitum & infinitum protrahi. Nam neque maiorem, neque minorem licebit aliam alia quantitatem cogitare, si partibus in infinitum progredi vtrunque contingit: atque sic inæqualitatis tollitur natura. nam vbi hæc consideratur, alterum extremis partibus deficit, alterum excedit. Sublata inæqualitate, sequitur inæquabilitatem quoque & asperitatem corporum nullam esse. Est enim inæquabilitas vnus superficiem aduersus seipsam inæqualitas,

asperitas inæquabilitati adiunctam habet duri-
 tiem. quorum nihil relinquunt, qui nullum cor-
 pus extremò finiunt, sed omnia multitudine par-
 tium in infinitum producant. At enim qui non est
 evidens hominem è plurib. quàm digitum, mun-
 dum quàm hominem constare partibus. hoc qui-
 dem sciunt & intelligunt omnes, nisi si Stoici fiant:
 Stoici facti, contra dicunt atque sentiunt non esse
 plures hominis quàm digiti, mundi quàm homi-
 nis partes. Nam ad infinitum sectio eorum redigit
 corpora. infinitorum autem nullum plus est aut
 minus altero, neque se multitudine inuicem ex-
 cedunt, aut desinent partes residui secari, & ex se
 multitudinem præbere. Quomodo se ex his euol-
 uunt perplexitatibus? artificiosè admodum & stren-
 uè. Dicit enim Chrysippus, interrogatos nos an
 ex partib. constemus, & quot ille sint, quib. & quot
 è partibus conflata distinctione vsuros: vt ponamus
 grandiores, è capite scilicet, thorace, & cruri-
 bus nos dicentes constare. hoc enim esse omne id
 de quo tam sollicitè quæritur. Si verò interrogatio-
 nes ad extremas vsq; partes deducantur, nihil (in-
 quit) tale est opinandum, sed dicendum neque è
 quibusdam, neq; ex tot vel tot, neq; è finitis, neque
 ex infinitis eas compactas portionibus. Ac videor
 mihi ipsius hæc verbis exposuisse: vt perspicias
 quomodo communes defenderit notitias: iubens
 nos intelligere corporum vnumquodque neq; ex
 quibus, neq; ex quotquot, neq; ex infinitis, neq; è
 finitis constare partibus. Nam si vt inter bonum &
 malum medio loco est indifferens, ita etiam finito
 infinitoq; aliquid interuenit: hoc quale esset do-
 cendo soluenda erat quæstio. Sin vt non æquale
 statim inæquale, & non interiturum interitus ex-
 pers, ita non finitum etiam illico infinitum esse in-
 telligimus: perinde est, ni fallor, corpus dicere
 compositum neque ex finitis, neque ex infinitis,
 atque ratiocinationem affirmare constructam
 esse neque è veris neque è falsis sumtionibus: ne-
 que * His iuuenili quadam temeritate hæc
 adicit, Pyramide è triangulis constante, latera
 iuxta commissuram inclinantia inæqualia, non
 excedere tamen, quatenus vnum alio maius sit.
 Sic ille notitias tuerur. Si enim est aliquid maius
 & non superat, erit & minus quod non deficiat. e-
 rit ergo inæquale quod neque superet neque ex-
 cedatur: hoc est, erit æquale non æquale, maius
 non maius, minus non minus. Porro autem vide
 quomodo occurrerit Demetrio, physicè & pru-
 denter quærenti, si conus ad basin plano secetur,
 quid indicandum sit de segmentorum superficic-
 bus æqualèsne fiant an inæquales? si enim sint in-
 æquales, conum reddent inæquabilem, multas
 naatum graduum in morem incifuras & asperita-
 tes. sin æquales, erunt segmenta æqualia, videbi-
 turque cono euenire quod est cylindri, nempe
 ex æqualibus, non inæqualibus constitui circulis,
 quod est absurdissimum. Hæc vt argueret Demo-
 critum ignorationis, superficies ait neque æqua-
 les fieri neque inæquales: sed corpora inæqualia,
 quia superficies eorum neq; æquales sint, neq; in-
 æquales. Equidem legem hanc ponere, superficies
 si non sint æquales, corpora quoq; esse inæqualia,
 hominis est mirandam sibi scribendi quidquid in
 mentem venerit sumentis licentiam. Contra e-
 nim ratio & euidencia docent, inæqualium corpo-
 rû inæquales esse superficies, maioremq; maioris:

A φαχύτης ὁ ἀνωμαλία μὲν σκληρότης. ὃν οὐκ ἐπιπολεί-
 ποιουν οἱ σῶμα μὴτὲν εἰς ἕνα μέρους ἀφαινοῦντες, ἀλλὰ
 πῶς πλείονος μερῶν ἐπὶ ἀπειρον ἕξασθαι. καὶ τοὶ πῶς οὐκ
 ἐναργές ἐστι τὸ ἀφαιροῦν ἐκ πλείονων συνεσηκέναι μο-
 εἶων, ἢ τὸ δάκτυλον τὸ ἀφαιροῦν, καὶ πάλιν τὸ χρομον ἢ τὸ
 ἀφαιροῦν; αὐτὰ γὰρ ἐπίστανται, καὶ ἀφανοῦνται πῶς αὐ-
 τὰ μὴ Στωικῶν ἡγώμεθα. ἡμέτεροι δὲ Στωικῶν, τὰ πάντα λέγουσι
 καὶ δοξάζουσιν ὡς οὐκ ἐστὶν ἐκ πλείονων μορίων ὁ ἀφαιροῦς
 ἢ ὁ δάκτυλος, ὅθεν ὁ χρομος ἢ ὁ ἀφαιροῦς ἐπὶ ἀπειρον γὰρ
 ἢ τὸ μὴ ἀφαιρεῖ τὰ σῶματα. τὸ δὲ ἀπείρων οὐκ ἐστὶ πλεόν,
B ὅθεν ἐλάττω, ὅθεν ὁ λῶς ἀφαιροῦν πλείονος ἢ πᾶσι τὰ
 μέρη τῶν ἀπολειπομένων μερῶν καὶ παρέχοντα πλείονος
 ἢ αὐτῶν. πῶς οὖν ἀμύνονται ταῦτα τῆς ἀπειρίας; ἀμύ-
 νωσιν καὶ μὴ καὶ ἀφαιρείας. λέγει γὰρ ὁ Χρύσιππος, ἐρωτώμε-
 νος ἡμᾶς εἴ ἵνα ἔχωμεν μέρη, καὶ πῶς, καὶ ἐκ τίνων συγκεί-
 μεθα μερῶν καὶ πόσων, ἀφαιροῦν χρῆσθαι, ὅ μὴ ὁλοκληρῆς
 ἴσῃται, ὡς ἐκ κεφαλῆς καὶ θώρακος καὶ σκελῶν συγκείμενα.
 τὸ γὰρ ἡμῶν πῶς ὁ ζήτημα καὶ ἀπορῶμεθα. εἰ δὲ ἐπὶ τὰ
 ἕνα μέρη τῶν ἐρωτῶν ἀφαιροῦν, ὅθεν (Φησὶ) τῶν ποιού-
 των ἐστὶν ἀπολείπον, ἀφαιροῦν, οὐκ ἐκ τίνων συνεσάναι,
C καὶ ὁμοίως, οὐκ ἐξ ὁποσῶν, οὐκ ἀπείρων, οὐκ ἐκ πεπερα-
 σμένων. καὶ μοι δοκῶ τῶν ἐκείνου κεχρησθαι λέξεσιν αὐταῖς,
 ὅπως στωικῶν ὃν ἔχον διεφύλαττε τῆς κριτικῆς ἐνοίας, κε-
 λθῶν ἡμᾶς νοεῖν τὸ σωματικῶν ἕκαστον ἕτερον ἐκ τίνων, οὐκ ἐξ
 ὁποσῶν ἢ μερῶν, οὐκ ἐξ ἀπείρων, οὐκ ἐκ πεπερασμένων
 συγκείμενον. εἰ μὴ γὰρ ὡς ἀγαθὸν καὶ κακὸν ὁ ἀφαιροῦς,
 οὕτω πεπερασμένον τε καὶ ἀπείρου μέσον ἐστὶν, εἰπόντα τί τὸ πῶς
 ἐστὶν, εἰ δὲ λῶσαι τὸ ἀπορῶν εἴ ὡς ὁ μῆϊσον, ὁ μῆϊσον, καὶ
 ὁ μῆϊσον, ἀφαιροῦν. οὕτω ὁ μῆϊσον πεπερασμένον ἀπεί-
 ρον νοοῦμεν, ὁμοίον ἐστὶν (οἶμαι) πῶς ὁ σῶμα ἐστὶ μῆϊσον
D ἐκ πεπερασμένων, μῆϊσον ἀπείρων, καὶ λόγῳ ἐστὶ μῆϊσον ἀ-
 ληθῶν λημμάτων, μῆϊσον ἐκ ψευδῶν μῆϊσον
 ἐπὶ τὸ τῶν ἐπιφανείων, φησὶ, τὸ πεπερασμένον
 ἐκ τριγώνων στωικῶν τῆς πλῆθους καὶ τὸ σωματικῶν
 κεκλιμένων, αἰσῶσι μὴ ἐστὶ, μῆϊσον ἀφαιροῦν ἢ ἢ μῆϊσον
 εἶσι. οὕτως ἐτήρει τῆς ἐνοίας. εἰ γὰρ ἐστὶ πῶς μῆϊσον καὶ μῆϊσον
 ἀφαιροῦν, ἔσαι πῶς μῆϊσον καὶ μῆϊσον ἕτερον ἢ αἰσῶν,
 μῆϊσον ἀφαιροῦν μῆϊσον ἐλλείπον. τῶν ἐστὶν, ἴσον ὁ αἰσῶν, καὶ οὐ
 μῆϊσον ὁ μῆϊσον, ὅθεν μῆϊσον ὁ μῆϊσον. ἐπὶ τῶν
 ὅθεν πῶς ἔχον ἀπῶν τῆς Δημοκρίτου, ἀφαιροῦν φη-
E σικῶς καὶ ἐμφύχως, εἰ κῶνος τέμνοι ὁ πῶς τὸ βάσιν ἐπι-
 πεδον, τὸ γὰρ ἀφαιροῦν τῆς τμημάτων ἐπιφανείας,
 ἴσας ἢ αἰσῶσι γινώσκωσιν. αἰσῶσι μὴ γὰρ οὐσαί τῶν κῶνον ἀνώ-
 μαλον ἀφαιροῦσιν, πολλὰς ἀποφασίσεις λαμβάνουσα
 βαθμοειδῆς καὶ φαχύτης. ἴσων ὡς οὐσῶν ἴσα τμημάτα ἔ-
 σαι, καὶ φανείτω ὁ πῶς κυλίνδρου πεπονηθῶς ὁ κῶνος, ὅθεν
 ἴσων συγκείμενος καὶ οὐκ αἰσῶν κύκλων. ὅθεν ἐστὶν ἀπορῶ-
 ῶν. εἰ ταῦτα δὲ τὸ Δημοκρίτου ἀποφασίων ἀφαιροῦνται,
 καὶ μὴ ἐπιφανείας φησὶ μῆϊσον ἴσας ἐστὶ, μῆϊσον αἰσῶσι. αἰσῶ
 ἢ τὰ σῶματα, τῶν μῆϊσον ἴσας ἐστὶ μῆϊσον αἰσῶσι καὶ ἐπι-
F φανείας. ὅ μὴ δὲ νομοθετεῖν τῶν ἐπιφανείων μῆϊσον οὐ-
 σῶν, τὰ σῶματα συμβαίνει αἰσῶ ἐστὶ, θαυμαστῶς ἕξου-
 σίαι αὐτὰ τῶν ἀφαιροῦν ὅ, πῶς ἐπὶ τῆς διδόντες ἐστὶ. πῶς αἰσῶ
 γὰρ ὁ λόγος μῆϊσον τῆς ἐναργείας νοεῖν δίδωσι, τῶν αἰσῶσι σωμα-
 τῶν αἰσῶσι ἐστὶ καὶ ἐπιφανείας, καὶ μῆϊσον τῶν μῆϊσονος.

είγε μὴ μέλλει πῶς ὑποφύγει, ἢ μείζον ἔστιν, ἐξερημύδιον ἔπιφανείας ἔξειν. εἰ γὰρ ἔχῃ ὑπερβαλλοῦσιν τῶν ἐλαττόνων ἔπιφανείας αἱ τῶν μείζονων, ἀλλὰ παραπολείπουσιν, ἔστω σώματος πέρασ ἐχόντος μέγας ἀπὸ πέρατος, καὶ ἀπεράτων. εἰ γὰρ λέγῃ ὅτι βιαζόμενος οὕτω

αὐτὸ γὰρ ὑποφύεται πρὸς τὸ κανὸν ἀναχαραζέει, ἢ τῶν σωμάτων ἀισότης δηλοῦται οὐχ ἢ τῶν ἔπιφανείων ἀπεργάζεσθαι. ἤτοι οὕτω δὲ τῶν ἔπιφανείων ἔξαίρετον, ἐν τοῖς σώμασιν ἐλεγχόμενον ἀπολιπεῖν ἀνωμαλίαν. ἀλλ' αὖ μὴ μὲν ἔπι τὸ ὑποφύγει, τί μᾶλλον ἔστι πρὸς τὸ ἔννοιαν ἢ τὰ ποιαῦτα πλάττειν; ἢ γὰρ ἔπιφανείαν ἔπιφανεία ἴσομεν μὴ τῶν ἴσων εἶ) μὴτε αἰσῶν, καὶ ὁ μέγας ἔσαι μέγας φωνή καὶ ἄριθμὸν ἄριθμῶν μὴτε ἴσων εἶ) μὴτε αἰσῶν, καὶ ταῦτα ἴσως καὶ αἰσῶν μέσον. ὁ μὴ δέτερον οὐκ ἔχοντος εἰπεῖν, ὅσδε νοητοὶ διωμάροις. ἐπὶ τῶν οὐσῶν ἔπιφανείων μὴτε ἴσων, μὴτε αἰσῶν, τί καλύψει καὶ κύκλους νοεῖσθαι μὴτε ἴσους, μὴτε αἰσῶν; αὐτὰ γὰρ δηλοῦται ὄντων κανονικῶν τμημάτων ἔπιφανείας κύκλοι εἰσὶν. εἰ γὰρ κύκλος, καὶ ἄλλοι κύκλων ἴσων μὴτε ἴσους μὴτε αἰσῶν. εἰ γὰρ τῶν, καὶ γωνίας καὶ ἴσων, καὶ ὁ ἀλλήλοισμα, καὶ ὁ ἀλλήλοισμα, καὶ σώματα. καὶ γὰρ εἰ μὴ ἔστι μὴτε ἴσων μὴτε αἰσῶν ἀλλήλοισ, καὶ βάρους ἔσαι καὶ πληγῆ καὶ σώματα. εἴτα πῶς τὸ μᾶλλον ἔπιφανείας τοῖς τῶν κοινότησιν εἰσάγεισιν, καὶ ἀμερῆ ἵνα καὶ μαχόμενα μὴτε κινεῖσθαι μὴτε μῦθον ὑποφύγει, ἀλλ' αὖ τὰ ποιαῦτα ἀξιώματα ψευδῆ λέγοντες εἶ); εἰ πῶς μὴ ἔστι ἴσων ἀλλήλοισ, ὅσδε αἰσῶν ἔστι ἀλλήλοισ; καὶ, ὅσδε ἔστι μὴ ἴσων ταῦτα ἀλλήλοισ, ὅσδε αἰσῶν δὲ ἔστι ταῦτα ἀλλήλοισ. ἐπεὶ δὲ φησὶν εἶναι τὴν μείζον, οὐ μὲν ὑποφύγει, ἀλλ' αὖ ἀπορήσει πότερον ταῦτα ἐφαρμόσει ἀλλήλοισ. εἰ μὴ γὰρ ἐφαρμόσει, πῶς μείζον ἔστι ἴσων; εἰ δὲ οὐκ ἐφαρμόσει, πῶς οὐκ ἀνάγκη ὁ μὲν ὑποφύγειν, ὁ δὲ ἐλλείπειν, πρὸ μὴ δέτερον ὑποφύγειν; καὶ οὐκ ἐφαρμόσει τῶν μείζον, ἢ καὶ ἐφαρμόσει ὁ μείζον εἶ) ἴσων. ἀνάγκη γὰρ ὅτι ποιαῦτα ἀπορήσει γίνεσθαι τῶν τῶν κοινότησιν ἀνοίας μὴ φυλάττειν τῶν. καὶ μὲν, ὁ μὴ δέτερον ἀποφύγει μὴτε, πρὸς τὴν ἔννοιαν ἔστιν. οὐχ ἢ τὸν ὅτι ποιοῦν, ἀλλ' αὖ μὴ ἀλλήλων τὰ σώματα, μὴδὲ ὅτι ἀποφύγει τῶν ὅτι ἀνάγκη πρὸς δέχεται τοῖς μὴ ἀπολείπουσιν ἐλάττω μέρη σώματος. ἀλλὰ εἰ τῶν δοκίμων ἀποφύγει πρὸς τῶν λαμβάνουσι, καὶ μὴ δέποτε τῶν πρὸς τῶν ἐπέκεινα παρομοίους. ὁ γὰρ αὖτε μάλιστα πρὸς τῶν ἀμερῶν πρὸς τῶν ἀμερῶν, τῶν ὅτι ἔστι, ὁ μὴτε ὅλων ἀφίω εἶ), μὴτε μέρεσι μερῶν. ὁ μὲν γὰρ οὐχ ἀφίω ἀλλὰ κρῶσιν ποιεῖν, ὁ δὲ οὐκ εἶ) διωμάτων, μέρη τῶν ἀμερῶν οὐκ ἔχοντων. πῶς οὕτω οὐκ αὖτε τῶν πρὸς τῶν ἀποφύγει, μὴδὲν μέρος ἔχον μὴδὲ πρὸς τῶν ἀπολιπόντες, ὁ, ἢ μὴ ἀφίω φαίνεται καὶ πέρασ τὰ σώματα ὅλων ὅλων, οὐ καὶ μέρος λέγουσι; ὁ δὲ πέρασ σῶμα οὐκ ἔστιν. ἀφίωται τῶν σῶμα σῶμα ἀσώματῶν, καὶ οὐχ ἀφίωται πάλιν, ἀσώματῶν μετὰ οὐκ ἔστι. εἰ γὰρ ἀφίωται, καὶ ποιήσει ἢ καὶ πῶς τῶν ἀσώματῶν ὁ σῶμα. ποιεῖν γὰρ ἢ καὶ πῶς τῶν ἀλλήλων καὶ ἀποφύγει τὰ σώματα πέφυκεν. εἰ γὰρ ἀφίω ἔχει τὰ ἀσώματῶν ὁ σῶμα, καὶ σωμαφίω ἔχει, καὶ κρῶσιν καὶ συμφύγει. ἐπὶ γὰρ ἐν ταῖς σωμαφίω καὶ κρῶσιν ἢ μὴ μὲν ἀνάγκη καὶ μὴ μὲν, ἀλλ' ἐφάρθαι τὰ πέρασ τῶν σωμάτων. ἐκάτερον ὅτι πρὸς τὴν ἔννοιαν ἔστι. φησὶ μὲν γὰρ ἀσώματῶν καὶ ἄλλοις ὅσδε αὖτε καὶ ἀλείπουσι. κρῶσιν ὅτι καὶ σωμαφίω

A nisi debeat excessum quo minorem superat carentem superficie habere. Nam si non exceduntur minorum superficies a maioribus, sed hæc prius deficiunt: erit corporis termino finiti pars absque termino & infinita. Si enim dicat quod coactus sic * Quas enim metuit coni incisuras, eas scilicet non superficieum sed corporum efficiet inæqualitas. Ridiculum itaque superficiebus ademtam inæquabilitatem relinquere, in ipsis corporibus monstratam. Sed si in eo quod positum fuit maneamus, quid magis repugnat communibus notionibus, quam talia fingere? Quippe si ponamus superficiem superficiei neq; æqualem esse neq; inæqualem: magnitudinem quoque magnitudini, numero numerum dicemus neq; æqualem esse neq; inæqualem. cum quidem quod neutrum & inter hæc medium sit, dicere aut cogitare non possumus. Adhæc si superficies sunt neque æquales, neque inæquales, quid obstat quin circulos quoque neque æquales neque inæquales statuamus? ac proinde etiam eorum diametros, tum angulos, triangulos, parallelogramma, parallelepipeda, corpora? Nam si longitudines sunt inuicem neque æquales neq; inæquales: erunt etiam pondera, ictus corpora. Quis ergo audent inuehi in eos, qui Communitates introducunt, & quædam individua & pugnantia, quæ neque moueantur neque quiescant ponunt? cum ipsi huiusmodi pronunciata falsa esse dicant, Quæ non sunt æqualia inter se, sunt inæqualia: & Hæc non sunt æqualia inter se, sunt ergo inæqualia. Quoniam verò dicit Chrysippus esse quippiam maius quod tamen non excedat minorem quantitatem, quæri haud iniuria potest, an inuicem applicata ea quadrant. nam si quadrant, quomodo alterum altero erit maius? si non quadrant, qui non oportebit alterum excedere, alterum superari: quia neutrum est, & non congruet cum maiore, aut etiam congruet maius esse alterum. Necessè enim est in tales difficultates deuolui eos qui communibus non stant notionibus. Iam his aduersatur illud, Nihil à quoquam tangi: neque minùs hoc, Corpora se inuicem, sed nihilo tangere. Id autem necessè habeant admittere ii, qui non relinquunt minimas corporis partes: sed si quid eius quod videtur tangere prius sumunt, & nunquam illud ulterius producendo finem fieri. Quod ergo maxime ii indiuiduorum corporum patronis obiiciunt, hoc est: quod neque totorum contactum sed permixtionem facit. illud autem fieri non potest, cum indiuidua nullas habeant partes. At quomodo non ipsi in hoc ipsum incidunt, nullam extremam aut primam partem relinquentes, dum tangi tota corpora à totis extremitate aliqua, non parte aiunt? Extremitas verò corpus non est. Ergo corpus incorporeo tanget corpus: rursumq; non tanget interueniente inter ipsa incorporeo. Si tanget, ager quoque aliquid, & patietur incorporeo corpus. est enim ea corporum natura, vt contactu inuicem agant ac patiantur. Quod si tactum corpus incorporeo habet, contactum quoq; habebit, & commixtionem, & coalitionem. Rursum enim in coalitionibus & commixtionibus, aut manebunt aut non manebunt extremitates corporum, sed peribunt: quorum vtrumq; contra notionem est. Interitus nimirum & ortus incorporeorum ne ipsa quidem cõcedunt. Commixtio & coalitio

σώματα

ὥστε συμβαίνει ὅ ἡ ἀρχὴ αὐτῆς τῆς χρόνου διαρεῖν εἰς τὰ
 μὴ ἀρχοῦσα τοῦ ὑπαρχόντος, μᾶλλον ὅ ἅλως τοῦ χρό-
 νου μηδὲν ἀπολιπεῖν ὑπάρχον, εἰ ὁ ἐνεστικὸς ὁσδὲν ἔχει μέ-
 ρος ὁ μὴ μέλλον ἔστιν ἢ παρωχημένον ἢ μὴ οἶον τῶ χρόνου
 νόμοις αὐτοῖς, οἷον ὕδατος περὶ δρασῆς, ὅσα μᾶλλον πιέζεται
 ἔξαρρῆοντος καὶ ἐξελισσάμενοντος. τὰ δὲ τῶν παρὰ τῶν χρόνων καὶ κινή-
 σεων, τίω πάσαι ἔχουσι σύγχυσιν τῆς ἐναρξείας, ἀνάγκη γάρ, εἰ
 τῶ νῦν ὁ μὴ εἰς ὁ παρωχημένον, ὁ δὲ εἰς ὁ μέλλον διαρῆται,
 καὶ τῶ κινουμένου καὶ ὁ νῦν, ὁ μὴ κεινησῆς, ὁ δὲ κινήσεως πέ-
 ρας ὁ κινήσεως ἀνηρῆσῆς καὶ ἀρχὴν, μηδεὶος ἔργα παρὰ τὸν γενο-
 νέναι, μηδὲ ἔχον ἔσεσθαι μηδὲν τῶ χρόνῳ τῶ παρὰ τῶν χρόνων στω-
 ἔξενεμομένων. ὡς γὰρ τῶ ἐνεστικὸς χρόνος ὁ μὴ παρωχησῆς,
 ὁ δὲ μέλλον λέγουσιν, ἔτω ὁ παρὰ τῶν χρόνων ὁ μὴ περὶ τῶν χρόνων,
 ὁ δὲ παρὰ τῶν χρόνων. πότε τῶν χρόνων ἔχον ἀρχὴν, πότε δὲ ἔξει
 τελευτήν, ὁ ἀρχῆς, ὁ γράφειν, ὁ βαδίζειν; εἰ πᾶς μὴ ὁ
 ἀρχῆς ἀνὴρ ἔστι καὶ ἀρχῆς. πᾶς ὁ βαδίζων ἐβαδίζει καὶ
 βαδίζει, ὁ δὲ ἀναφασὶ ἀφασίοντα, εἰ τῶ ζῶντι ὁ ἐξικνεῖται καὶ
 ζήσεσθαι συμβέβηκεν, ἔτε ἀρχὴν ἔχον ὁ ζῆν, ἔτε ἔξῃ παρὰ
 ἀλλ' ἕκαστος ἡμῶν (ὡς εἶοικε) γέρονε, μὴ ἀρχῆς ἀμύμος τῶ ζῆν, καὶ
 τεθνήξεσθαι, μὴ παυσόμενος. εἰ γὰρ ἔστιν ἔχον μέρος,
 ἀλλ' ἐπὶ τῶ ζῶντι τῶ παρόντος εἰς ὁ μέλλον περὶ εἶσιν, ἔδῃ ποτε
 γίνεσθαι ψεύδος ὁ ζήσεσθαι Σωκράτης, ὁσάκις ἀληθές,
 ὁ ζῆ Σωκράτης, ἔστι, ὁσδὲν ψεύδος ὁ, τέθνηκε Σωκράτης.
 ὡς τε εἰ ὁ ζήσεσθαι Σωκράτης, ἀληθές ἔστιν ἐν ἀπειροῖς χρό-
 νῶ μέρει, ἐν ὁσδὲν χρόνῶ μέρη ὁ τέθνηκε Σωκράτης ἀλη-
 θές ἔσται. καί ποτε παρὰ τῶν χρόνων ἡμῶν; τοῦ δὲ λήξεσθαι ὁ παρὰ
 τῶν χρόνων, ἀλλ' ὁσάκις ἀληθές ἔστι ὁ παρὰ τῶν χρόνων, ὁσάκις ἀ-
 ληθές ἢ καὶ ὁ παρὰ τῶν χρόνων; ψεύσεσθαι γὰρ ὁ λέγων παρὰ τῶν χρόνων
 φοντος καὶ ἔξελισσόμενον Πλάτωνος, ὅτι παύσεσθαι ποτε Πλά-
 των ἔξελισσόμενος, εἰ μηδὲ ποτε ψεύδος ἔστι ὁ ἔξελισσόμεσθαι,
 παρὰ τῶν χρόνων ἔξελισσόμενον, καὶ ὁ γράφει, παρὰ τῶν χρόνων φοντος. ἐπὶ
 τοίνυν τῶ ἡμῶν μέρος ὁσδὲν ἔστιν ὁ παρὰ τῶν χρόνων ἡμῶν ἔ-
 στιν ἢ ἡμῶν, καὶ παρεληλυθός, ἢ μέλλον. γέροντος δὲ καὶ
 γέροντος καὶ παρωχημένους καὶ μέλλοντος ἀμύμοις ὁσδὲν ἔστιν.
 ὁσδὲν οἶον ἀπλῶς ἀμύμοις ἔστιν. οὔτε γὰρ ὁ μὴ παρὰ
 χημένον, ἢ ὁ μέλλον, οὔτε ἀμύμοι, οὔτε ἀλλῶν ἡμῶν λαμ-
 βάμενον ἀμύμοι τῶ γέροντος ἢ ἡμῶν. οὐδὲ ἀνὴρ παρὰ
 π, ἀμύμοι ἔστιν, εἰ τῶ παρόντος ἀεὶ ὁ μὴ μέλλει, ὁ δὲ παρὰ
 χηκεῖ καὶ ὁ μὴ γέροντος ἔστι, ὁ δὲ ἡμῶν. καὶ μὴ αὐτοῖ
 γέροντος ποιεῖν τὸν ἔξελισσόμενον λέγουσι, καὶ βιάζεσθαι τῶ
 ἐνοίας, ἰσοτῶν τὰ σώματα κινουῦντα, καὶ μηδὲν ἀπολεί-
 ποῖσθαι μηδεὶος ἀμύμοι. πολλῶ δὲ τούτου γέροντος ἔξελισσόμενον
 ἔστι καὶ μᾶλλον ἀπύρηται τῶ ὁσδὲν, ὁ μηδὲν ἔξελισσόμενον
 δεινός παρὰ τῶν χρόνων λαμβάνεσθαι, μηδὲ εἰ χελώνω, ὁ πῶ λό-
 γου, φασὶ, μετόπισθε διώκει Ἀδράσου ἀμύμοι ἵππος. ἀνάγκη
 δὲ τῶ συμβαίνει τῶ μὴ κινουμένου καὶ ὁ παρὰ τῶν χρόνων καὶ
 ὁ ἔξελισσόμενον, τῶ δὲ ἔξελισσόμενον ἀμύμοι, εἰς ἀμύμοι ὄντων με-
 ρεῖων, ὡς παρὰ τῶ ἔξελισσόμενον οὔτοι, εἰ γὰρ πλέθρον μόνον
 ἢ χελώνη τὸν ἵππον, οἱ τῶ μὴ εἰς ἀμύμοι τέμνοντες, ἔκασ-
 τερα δὲ κινουῦντες καὶ ὁ παρὰ τῶν χρόνων καὶ τὸ ἔξελισσόμενον, οὐδέ ποτε τῶ
 βραδυτάτω παρὰ τῶν χρόνων τῶ ἔξελισσόμενον, ἀεὶ πῶ ἀμύμοι τῶ
 βραδυτέρου παρὰ τῶν χρόνων ἀμύμοι εἰς ἀμύμοι ἀμύμοι
 μερῶν. τὸ δὲ ἐκ πινος φιάλης ἢ κύλικος ὕδατος ἐκ-
 χουμένου μηδὲ ποτε πῶ ἐκχυθήσεσθαι, πῶς οὐ παρὰ
 τίω ἐνοίας ἔστι; ἢ πῶς οὐχ ἔξελισσόμενον οἱ οὔτοι λέγουσι;

A Ita fit, ut tempus subsistens diuidat in non subsi-
 stentes partes : nihilq; ei quod subsistit, atq; ad eò
 tempori, relinquat subsistens. si quidem presentis
 nulla est pars nisi futurum & præteritum. Ergo
 tempus ita considerant ii, vt qui aquam amplecti
 volunt, quanto magis premunt, tanto magis sub-
 terlabentem. Quæ autè ad actiones & motus per-
 tinent, talia sunt, vt omnibus modis euidentiã
 confundant. Nam necesse est, si Nunc in præteri-
 tum & futurum diuiditur, id quod mouetur nunc,
 partim motum esse, partim motum iri : terminum
 verò & principium motus sublatum esse, nihil quo
 primò, nihil vltimò factum dici posse, ac proinde
 tempore sic in actiones distributo, nihil in his fore
 primũ aut vltimum. Etenim sicut presentis tem-
 poris partem præteritam, partem futuram dicunt:
 sic eius quod agitur partem actã esse, partem actũ
 iri dicetur. Quando ergo ceperũt, quando finien-
 tur hæc, Prandere, scribere, ambulare : si quicunq;
 pranderet, prandens iam partim est, partim prandebit:
 & omnis ambulans, partim ambulauit, partim am-
 bulabit? Illud omnium quæ dici possunt est gra-
 uissimum, quod si is qui viuuit, vixit etiam & viuuet,
 vita neq; initium habet neq; finem. Sed quilibet
 nostrum, vt apparet, & natus est nullo viuendi fa-
 cto initio, & morietur viuere non desinens. Nam
 si nulla est pars vltima, sed viuenti semper aliquid
 in futurum restat : nunquam falsum hoc erit, Vi-
 uet Socrates, quandiu verum erit, Viuuit Socrates.
 Falsum itaq; semper erit hoc, Mortuus est Socra-
 tes. Proinde si hoc, Viuet Socrates, verum erit per
 infinitas temporis partes : in nulla temporis parte
 verum erit hoc, Mortuus est Socrates. At enim
 quis erit actionum finis? quando desinet agi ali-
 quid, si quoties verè dicitur aliquid agi, toties etiã
 verum est actum iri? Mentietur nimirum qui di-
 cet Platonem scribendi & differendi finem factu-
 rum : si de differete nunquam falsò dicitur fore vt
 differat, & scripturum esse de scribente. Præterea
 autem eius quod fit nulla pars erit, quæ non iam
 aut fuerit aut futura fit, hoc est aut præterita aut
 ventura. Cæterum præteritorum & futurorũ nul-
 la est sensio. proinde nihil omnino sentietur.
 Quod enim præteriit aut futurum est, neque vi-
 detur, neque alio vllò percipitur sensu. quod præ-
 sens est, itidem videri non potest, cum sit diuisum
 in præteritum & futurum. Equidem ipsi grauius
 accusant Epicurum, violatiq; ab eo communes
 aiunt noticias, quòd æqualem corporibus motum
 tribuat, nullumq; altero celerius haberi sinat. At-
 qui multo hoc est peius, longiusq; à communibus
 recedit noticiis, nullam rem alterius motum pos-
 se assequi:

*Non si tarda celer testudinis impete summo
 Adrastris sceleretur equus vestigia.* - vt est in
 prouerbio. Est autem necesse hoc fieri, cum res
 promoueantur, interualla autè, per quæ mouetur,
 in infinitũ fecati de Stoicorum opinione possint.
 Nam si solo iugero testudo equum antecedit: qui
 hoc in infinita secant, ambo autem animalia ratio-
 ne prioris & posterioris mouet, nunquam celerri-
 mum ad tardissimum perducent : semper tardiore
 aliquod addete suo progressui interuallo, cum spa-
 cia sint in infinitum diuisa. Iam è patera aliqua aut
 calice si effundatur aqua, nunquã omnẽ effusum
 iri, quomodo non aduersatur cõmuni sensui, aut
 qui non est consequens eorum quæ ipsi dicunt?

Nam motum in priora eorum quæ in infinitum
 secantur, nemo intelligere potest consummari:
 sed semper aliqua restabit pars, ut omnis effusio, om-
 nis lapsus, & fluxus humoris, motus solidi, casus
 grauis maneat imperfectus. Multa alia eorum ab-
 surda prætermitto: ea tantum attingens, quæ sunt
 contra communes noticias. Disputatio de incre-
 mento antiqua est, quam etiam ab Epicharmo tra-
 ctatam Chrysippus ait. Cum autem Academici
 putent obscuritatum explicatus non admodum fa-
 ciles aut in promptu esse sitas: multis eos inculat, ut
 qui communes noticias perimant * non mo-
 do contra notiones tuentur, sed porro etiam sen-
 sum peruertunt. Oratio enim simplex est, & af-
 sumptiones concedunt ipsi, Substantias omnes sin-
 gulares fluere & ferri, vel quod ex ipsis aliquid e-
 mittant, vel alicunde aduentantia recipiant quibus
 verò fit accessio & decessio numeris aut multitu-
 dinibus, eadem non manere, sed alia fieri acces-
 sionibus dictis, substantia mutante. Neque verò iu-
 re, sed vi hoc consuetudinem obtinuisse, ut muta-
 tiones istæ incrementa & decrementa dicerentur:
 cum debuerint potius ortus & interitus appellari,
 quia de statu in aliam expellunt naturam. augeri
 & minui, adfectiones corporis esse subsistentis &
 permanentis. His hunc ferè in modum dictis ac po-
 sitis, quid postulant patroni euidentiæ isti, & nor-
 mæ communium sententiarum? Vnumquemque
 nostrum duplicem esse, & geminum, non quo pa-
 cto poetæ Molionidas finxerunt quibusdam par-
 tibus concretos, quibusdam diuulsos. Sed duo ha-
 bere quemuis corpora, non colore, non figura, non
 pondere aut loco differentia: quæ cum nemo ho-
 minum antè conspexerit, illi primi hanc compo-
 sitionem, duplicitatem, & ambiguitatem perspe-
 xerunt. Scilicet vnumquemque nostrum duo esse
 subiecta: quorum alterum sit substantia, alterum
 *. alterumque in perpetuo sit fluxu & motu, incre-
 menti decrementique: expers, & omnino nunquam
 sui simile manens: alterum maneat, augeatur, de-
 crescat, omniaque contraria priori patitur, cognat-
 um, concinnatum, & confusum: neque discrimen
 illud vlllo sensu posse percipi. Sanè Lynceus
 ille dicitur visu per saxum & quercum penetrasse.
 & quidam in specula Siciliæ sedens numerauit Car-
 thaginiensium naues è portu enauigantes, diei no-
 ctisque cursu inde distantes. Callicrates & Myrme-
 cides fabricati dicuntur esse currus, qui ala muscæ
 tegerentur, & in sesamo insculpsisse versus Ho-
 mericos. Hanc autem in nobis diuersitatem &
 discrimen hoc nemo aperuit: neque sensimus nos
 duplices esse, vna parte semper fluentes, altera ii-
 dem ab ortu ad mortem vsque manentes. Simplicius
 ego loquor, cum ipsi quatuor faciant subie-
 cta singulorum, aut potius vnumquemque no-
 strum quatuor statuunt esse. Sufficiunt duo ad ab-
 surditatem monstrandam. Quando enim Pen-
 theum audientes in tragœdia dicentem,

*Ego me duos videre iam Soles puto,
 Duplicesq; Thebas, --*

non videre, sed visu aberrare dicimus eum emo-
 ta mente: cur non vale dicamus istis, qui non
 urbem aliquam, sed omnes homines, animalia,
 arbores, vasa, instrumenta duplicant atque ge-
 mina ponunt? ut qui non intelligere nos, sed de-
 lirare cogant. Atque hoc quidem loco fortas-
 se venia dari eis potest, diuersas subiectorum

A τὸ γὰρ καὶ τὸ παρῆκεν τῆς εἰς ἀπὸρρον μέρους ἀντικείμενον οὐκ
 αἰσῆς νοησέμεν τὸ πᾶν ἀφαιρέσειν. ἀλλ' αἰετὶ πλείονος ὑπολεί-
 πουσα ποιήσῃ πᾶσαν μὲν ἐκχυσιν, πᾶσαν δὲ ὀλίγησιν κὺρῶσιν
 ὑγρῶν, καὶ φορῶν φερεῶν, καὶ βάρους μετρήσιμα πᾶσιν ἀσυν-
 τέλεστον. παρὶν μὲν ὅτι πολλὰς ἀποπίας αὐτῆς, τῆς ὁμοειδῆς ἐν-
 νοιᾶν ἐφαπτόμενος. ὁμοίω παρὶ ἀξήσεως λόγος ἐστὶ μὲν δε-
 χαίρος ἡρώτηται γὰρ (ὡς Φησι Χρυσίππος) ὑπὸ Ἐπιχάρμου.
 τῆς δὲ εἰς Ἀκαδημαῖα οἰομένων μὴ πᾶν ῥάδιον μηδὲ ἀπὸρρον
 ἔτοιμον εἶναι τὸ ἀπορρον, πολλὰ κατηλιᾶσθαι κατεβόησαι ὡς
 B τὰς παρῆκεν ἀναμενώτων καὶ παρῆκεν εἰνοίας φυλάτ-
 τουσιν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀφαιρῆσαι παρῆκεν ἀφαιρέσειν. ὁ μὲν γὰρ λέ-
 γος ἀπλοῦς ἐστὶ, καὶ τὰ λήμματα συλχευόμενοι εἶποι, τὰς μὲν ἐν
 μέρει πᾶσας οὐσίας εἶναι καὶ φερεῶν, τὰς μὲν δὲ αὐτῆς με-
 τρήσιμα, τὰς δὲ, ποτὲν ὀλίγησιν παρῆκεν ἀφαιρέσειν οἷον τὸ παρῆκεν
 καὶ ἀπὸρρον ἀειθεροῦς ἢ πλείονος, ταῦτα μὴ ἀφαιρέσειν, ἀλλ' ἐ-
 τερα γίνεσθαι τὰς εἰρημύσας παρῆκεν ἀφαιρέσειν, ὅτι ἀλλοτρίων οὐ-
 σίας λαμβανέσθαι. ἀξήσεως δὲ καὶ φησὶ οὐ καὶ δικίω ὑπὸ
 σιωπῆσιν ἐκνεκῆσθαι τὰς μετὰ βολὰς ταῦτας λέγεσθαι.
 γινέσθαι δὲ καὶ φορῶν μᾶλλον αὐτὰς ὀνομάζεσθαι παρῆκεν,
 C ὅτι τὰ κατὰ τὸ αἰσῆς εἰς ἕτερον ἐκβιάζουσι. ὅτι αὐτὰς καὶ
 τὸ μὲν οὐκ αἰσῆς, πᾶν δὲ σώματος ἐστὶν ὑποκείμενον καὶ ἀφαιρέσειν-
 τος. ἔτι δὲ πᾶσιν τούτων λέγεσθαι καὶ ὑπερῆκεν, πᾶσιν οὐκ αἰσῆς
 οἱ παρῆκεν τὸ εἰρημύσας οὐκ αἰσῆς, καὶ κέρως τὸ εἰνοίας; ἐκαστὸν
 ἢ μὲν δίδυμον εἶναι καὶ διφυῆ καὶ διπλὸν οὐχ ὡς τὰ οἱ ποιηταὶ
 τοῖς Μολιονίδασι, οἰομένοι ὑποκείμενος μέρει, τοῖς δὲ ἀποκλεινο-
 μένοις. ἀλλὰ δύο σώματα. ταῦτα ἔχοντα χεῖρα, ταῦτα δὲ
 γῆμα, ταῦτα δὲ βάρους καὶ τόπων, ὑπὸ μὲν ἀειθεροῦ
 δεσφῶν ὀρώμενα παρῆκεν. ἀλλὰ ἔτι μόνος εἶδον τὸ σιωπῆ-
 σιν ταῦτα καὶ διπλῶν καὶ ἀμφιβολίαν, ὡς δύο ἢ μὲν ἐκαστὸς
 ἐστὶν ὑποκείμενον, ὁ μὲν οὐσία, ὁ δὲ καὶ ὁ μὲν αἰετὶ εἶ
 D καὶ φερεται, μήτε αὐξομένην, μήτε μέρημενον, μήτε ὅλως
 οἷον ἐστὶ ἀφαιρέσειν, ὁ δὲ ἀφαιρέσειν καὶ αὐξομένην καὶ μέρη-
 ται, καὶ πᾶν πᾶσιν τὰναντία γατέρω, συμπεφυκῶν, καὶ
 σιωπηροσμένην καὶ συλχευόμενον, καὶ τῆς ἀφαιρέσειν τῆ
 ἀφαιρέσειν μὲν ἀφαιρέσειν ἀφαιρέσειν. καὶ τοῖς λέγεσθαι μὲν ὁ
 Λυγκῶν ἐκείνος ἀφαιρέσειν καὶ ἀφαιρέσειν ὅσον. ἐώρεα
 δὲ πᾶσιν ἀφαιρέσειν ἐν Σικελίᾳ κατὰ τὸ μὲν τὰς Καρχη-
 δονίαν ἐκ τῆς λιμένος ναὸς ἐκπλεούσας, ἡμέρας καὶ νυκτὸς
 ἀπεχούσας δρόμον. οἱ δὲ παρὶν Καλλικράτη καὶ Μυρμη-
 E κίδα λέγονται δημιουργεῖν ἄρματα μῆσιν παρῆκεν καλυ-
 πτόμενα, καὶ ἀφαιρέσειν ἐν σποσάμω γράμμασιν ἔπη τῆς
 Ομήρου. ταῦτα δὲ τῶν ἐν ὑμῖν ἐτερότησιν καὶ φορῶν
 ὁμοίως διείλειν, ὁμοίως δὲ εἰρημύσας οὐτε ἡμεῖς ἡδομέθα διπλοῖ
 γερονότες καὶ τὰ μὲν αἰετὶ εἰρημύσας μέρει, τὰ δὲ ἀφαιρέσειν
 ἀφαιρέσειν τῆς οἱ αἰετὶ ὑποκείμενος. ἀπλοῦσιν δὲ ποιού-
 μενα τὸν λόγον. ἐπεὶ τέτταρα γὰρ ποιούσιν ὑποκείμενον παρὶν
 ἐκαστὸν, μᾶλλον δὲ τέτταρα ἐκαστὸν ἢ μὲν. δεχεῖ δὲ καὶ τὰ
 δύο παρῆκεν ἀφαιρέσειν, εἴγε τὸ μὲν Γενέσας ἀφαιρέσειν ἐν
 τῆς βραχυδία λέγοντος ὡς δύο μὲν ἡλίου ὄρα, διπλῶν δὲ Θή-
 ρας, ἔχοντα αὐτὸν ἀλλὰ παρῆκεν λέγοντον, ἐκβετόμενον
 καὶ ἀφαιρέσειν τὰς λογισμοῖς. ταῦτοις δὲ οὐ μίαν πόλιν,
 ἀλλὰ πᾶσας ἀφαιρέσειν, καὶ ζῶα καὶ δένδρα πάντα, καὶ
 σκῆψιν καὶ ὄργισμα, καὶ ἰμάτια διπλῶν, καὶ διφυῆ πημένοις, ἔχοντα
 ῥῆν ἐώμενον, ὡς ἀφαιρέσειν ἡμᾶς μᾶλλον ἢ νοεῖν ἀφαιρέσειν
 ἀφαιρέσειν μὲν οὐκ ἴσως αὐτοῖς συλχευόμενα πλάττουσιν ἐτερας

Φύσιν ὑποκείμενων. ἄλλη γὰρ ὁμοειδία φαίνεται μηχανὴ φυσικῶν ἀποκρίσεων ὡσαύτως καὶ ἀφ' αὐτῶν αὐτῶν. ἐν δὲ τῇ ψυχῇ, πῶς παθόντες, ἢ τίνας πάλιν ἄλλας ἀποκρίσεις κοσμοῦντες, ἐνδημιουργοὶ σαμάτων ἀφ' αὐτοῦ, καὶ ἰδέας ὀλίγου δέω εἰπεῖν ἀπειροῦ ὁ πλῆθος, ὅσα αὐτῶν εἰπεῖν. ἀλλ' ὅτι τὰς κριναὶ καὶ σιωπῆς ἐξοικίζοντες ἐνοίας, μᾶλλον δὲ ὅλως ἀναρριπῶντες καὶ ἀφαιρέσαντες, ἕτερες ἐπεισάγουσιν ἄλλοκότους καὶ ξένας. ἀποκρίνεται γὰρ ὁ μᾶλα, τὰς ἀρετὰς, καὶ τὰς κακίας, πρὸς τὰς αὐτὰς τὰς τέχνας καὶ τὰς μνήμας πάσας, ἐπὶ δὲ φαλασσίας καὶ πάθη, καὶ ὁρμαὶ, καὶ συκλαστέας, σώματα ποιουμένων, ἐν μηδενὶ φαίναται κεί-
 B
 ασα μηδὲ ἀρχῆν, τύπον τούτοις ἕνα τὸν ἐν τῇ καρδίᾳ πόρνησιγμαῖον ἀπολιπεῖν, ὅπου ὁ ἡγεμονικὸν συγγέλοισι τῇ ψυχῆς, ὑποσούτων σαμῶν κατεχόμενον, ὅσον τοῖς πύρρῳ δοκῶντας ἀφορίζειν καὶ ἀποκρίνειν ἕτερον ἕτερου πολὺ πλῆθος ἀφ' αὐτοῦ. ὁ δὲ μὴ μόνον σώματα αὐτὰ ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ ζῶα λογικὰ, καὶ ζῶων ὑποσούτων σμῆνος, οὐ φίλον, ὁ δὲ ἡμερον, ἀλλὰ ὅχλον ἀντιστάτω κακίας εἰς τὴν ἐνέργειαν καὶ τὴν σιωπῆσαν. οἱ δὲ οὐ μόνον τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς κακίας ζῶα εἶναι λέγουσιν, ὁ δὲ τὰ πάθη μόνον ὁρμαὶ, καὶ φθόνους, καὶ λύπας, καὶ ὀπιχαρεκακίας, ὁ δὲ κατὰ τὴν ψυχῆν, καὶ φαλασσίας, καὶ ἀνοίας, ὁ δὲ τὰς τέχνας ζῶα, τὴν σκυτομικίῳ, τὴν χαλκοτυπικίῳ. ἀλλὰ πρὸς τούτοις ἐπὶ καὶ τὰς ἐνεργείας σώματα καὶ ζῶα ποιοῦσι, τὴν πάλιν ζῶων τὴν ὀρχησιν, τὴν ὑπόθεσιν, τὴν πρὸς ἀντιρροσιν, τὴν λοιδορίαν. ἐπιτεταῖ τῶν τούτοις καὶ γέλωτα ζῶων εἶναι, καὶ κλαυθμὸν εἰ δὲ αὐτὰ, καὶ βῆχα καὶ πταρμὸν, καὶ φωναγμὸν, πῶς σιν τε πύρρῳ καὶ ἀπομύξιν, καὶ τὰ λοιπὰ. ἐν δὲ ἡλα γάρ βετι.
 καὶ μὴ δεσχεραμέντωσαι ὅτι αὐτὰ ἀγρόμοιοι τὰ κατὰ μικρὸν λόγῳ, Χρυσίππου μνημονοῦντες, ἐν τῷ πρώτῳ τῶν φυσικῶν ζητημάτων οὕτω πρὸς ἀντιρροσιν, Οὐχ ἢ μὴ νύξ σώμα ἐστίν, ἢ δὲ ἑσπέρα καὶ ὄρθρος καὶ ὁ μέσον τῆς νυκτὸς, σώματα ὅσα ἐστίν. ὁ δὲ ἢ μὴ ἡμέρα, σώμα ἐστίν. οὐχ ἢ καὶ ἡ νομικία, σώμα, καὶ ἢ δεκάτη, καὶ πεντεκαδεκάτη, καὶ ἢ περιαχάς, καὶ ὁ μῦθ, σώμα ἐστίν. καὶ ὁ ἥρος, καὶ φθινόπωρον, καὶ ὁ ἐνιαυτός. ἀλλὰ αὐτὰ μὴ πρὸς τὰς κριναὶ βιάζονται ἀφαιρέσει. ἐκεῖνα δὲ ἢ δὲ καὶ πρὸς τὰς ἰδέας, ὁ θερμότητα ἀφαιρῶν, καὶ πυκνώσει ὁ λεπτομερέστερον γινώσκοντες. ἢ γὰρ ψυχὴ θερμότητα ἔχει δὴ πρὸς καὶ λεπτομερέστατον. ποιοῦσι ὁ αὐτὴν τῇ ἀφαιρῶν καὶ πυκνώσει πρὸ σώματος οἷον σμῆσει ὁ πνύμα μετὰ ἀλλοτῶς, ἐκ φυσικῶν ψυχικῶν ἀγρόμοιοι. γερονεῖαι δὲ καὶ τὸν ἥλιον ἐμφυρον λέγουσιν, τοῦ ὑγροῦ μετὰ ἀλλοτῶς εἰς πύρρῳ ἰοερόν. ὅρα καὶ τὸν ἥλιον ἀφαιρῶν ἀφαιρῶν γινώσκοντες. ὁ μὴ οὖν Ξενοφάνης, διηγουμένου πινὸς ἐγγέλεις ἐωρακεῖναι ἐν ὕδατι θερμῶ ζώσας, Οὐχ μὴ (εἶπεν) ἐν ψυχρῶ αὐτὰς ἐψήσονται. τούτοις δὲ ἐποικτ' αὐτῶν, εἰ ἀφαιρῶν τὴν θερμότητα γινώσκοντες, καὶ πυκνώσει ἀφαιρῶν, πάλιν αὐτῶν θερμότητα τὰ ψυχρὰ, καὶ συγχύσει τὰ πυκνὰ, καὶ ἀφαιρῶν τὰ βαρῆα γινώσκοντες, ἀλογίας πινὸς φυλάττεισιν ἀναλογίαν. καὶ ἐνοίας δὲ οὐσίαν αὐτῆς καὶ ἡμερον οὐ πρὸς τὰς ἐνοίας ἀφαιρῶνται. φαλασσία γὰρ πῶς ἢ ἐνοία ἐστίν, φαλασσία δὲ, τί πῶς ἐν ψυχῇ. ψυχὴ δὲ φύσις, ἀναρριπῶν, ἐν τυπωθῆναι μὴ ἐργῶδες ἀφαιρῶν μὴ ἰδέας, δὲ ἀφαιρῶν τῇ τῆρησιν τύπωσιν, ἀδύνατον. ἢ τε γὰρ ἑσπέρα καὶ ἢ ἡμερον αὐτῆς δὲ ὑγροῦ οὐσα

A naturas fingentibus : cum nulla alia appareat machina, qua (id quod vnicè contendunt) seruare & tueri possint incrementa. Qua verò causa moti, aut quas alias à se positas sententias exornantes, in anima fabricentur corporum differentias atq; ideas tantum nō innumeras, non facile quisquam dixerit: nisi hoc res est, q, communes & receptas sententias migrare iubentes, aut potius planè abolètes & perdentes, alias introducunt peregrinas & alienas. Per enim absurdum est, quòd virtutes, vitia, artes, memorias omnes, visa, affectiones, incitationes, & assensiones cum faciant corpora: nullibi locum iis statuentes, in corde vnicum iis relinquunt meatū puncti magnitudine, eoq; contrudunt animi principem partem, à tot circumuentā corporibus, quorum magnus numerus eos etiā subterfugit, qui exactè vnum ab altero se discernere posse putauerūt. Non modo autem corpora his adscribere, sed facere etiam animalia ratione prædita: tantumq; examen animalium nō amicum, neq; mansuetum, sed turbam sua malicia actionibus reluctantem & Consuetudini * Illi verò nō virtutes modò & vitia aiunt esse animalia: neq; motus animi tantum, puta iram, inuidenciam, ægritudinē, gaudiū quòd de aliorum percipitur miseria, comprehensiones, imaginationes, ignorationes: neq; etiā artes duntaxat, vt cerdonum, & fabrorum arariorū: sed vltra hæc, etiam ipsas actiones corpora & animalia faciunt. ambulationem putà, saltationē, suppositionem, compellationem, conuicium. Horum cōsequens est, risum quoq; animal esse, & fletum: ac proinde tussim etiā, sternutationem, gemitū, spūtū & mucinarium eiectionē, & alia id genus satis nota. Neq; est quòd ratiocinatione paulatim progrediente perexigua huc adduci se indignè ferāt. cum meminisse debeant Chrysippum in primo naturalium quæstionū hac vsū inductione. Nonne nox corpus est? vespera autem, diluculū, & mediū noctis corpora non sunt? Dies a. corpus est, ergo & Kalendæ corpus sunt, & Nonæ, & Idus, & Prid. Kal. & corpus est etiam mensis, & æstas, & autumnus, & annus? Cæterum ista quidem illi contra cōmunes contendunt præceptiones. Hæc verò iā præter suas ipsorum sententias, quòd calidissimū frigore circumfuso, & tenuissimarū quòd sit partium condensatione gigni affirmant. Nimirum n. anima calidissima est, & tenuissimarum partium. Hanc tamen illi circumfuso frigore, & densatione corporis, spiritum veluti quadā ferri induratione coactam aiunt de naturali animale fieri. Quin & Solem aiunt factum esse animatū, cum humor eius in ignem intellectu præditū mutaretur. Tempestiū verò est Solem cogitare circumdata refrigeratione natū. Xenophanes quidem narrat quodā vidisse se anguillas quæ in calida viuet è aqua: ergo, respōdit, eas in frigida elixabimus. Stoicis verò hoc cōsequens est, Si circumfuso frigore calore generant, & condensatione leuitatē: vt vicissim frigida calore, & grauitatē laxatione efficiāt. Siquidem proportionis aliquam volēt habere rationem * notionis: substantiam & ortum nonne cōmunibus contrarium notionibus ponunt? Noticia n. quædā est imaginatio. Imaginatio impressio formæ in anima. animæ natura, exhalatio: quæ in formam redigi & effingi operosum est ob raritatem: vt a. receptā conseruet informationē, fieri nequit. Nā ortus & nutrimentū eius cū sit ex humido,

subiectionē habet & consumptionem continentē. & exhalationis cum aere cōmercium, semper novam facit exhalationem, quæ suo de statu decedat & mutetur à canale per quem materia extrinsecus subit, rursusq; exit. Facilius n. aliquis imaginetur fluxum labentis aquæ, figuras, formas, & species cōservantis ac perferentis: q̄ spiritum qui per exhalationes & humores elatus, alio continenter extrinsecus, eoq; alieno spiritu contēperetur. Verùm Stoici adeo sese ipsi nō audiūt: vt cum noticias definiant esse aliquas reconditas intelligentias: memorias autem cōstantes quasdam & habitus similes impressiones: scientias etiam penitus defigant, vt omnis erroris & mutationis securas: hisce profundamento deinde & sede substernāt lubricam, dissipabilem, semperq; in motu versantē & fluentem naturam. Iam elemēti & principii notio apud omnes ferè homines hæc est insita: simplex id esse, sincerum, compositionis expers. Non n. id principium est aut elementum, quod mixtum est: sed ea ex quibus mixtū constat. At verò illi deum, quem principium statuunt, corpus aiunt esse mente præditum, mentemq; in materia versantē: non simplicem eum, neq; purum, sed ex alio & per aliud esse pronunciantes. Materia quidē ipsa per se rationis expers & qualitatis, simplicitatē habet, & principio congruentem naturam. Deus autem, si quidē nō caret corpore & materia, huius tanquam principii est particeps. Nam si materia & ratio idem sunt: haud rectē materiam rationis vacuum dixerunt. si diversa sunt, vtrorumq; iam deus quasi dispensator erit, & non simplex res sed cōposita: vt qui ad intelligentiam corpus è materia adsciverit. Quatuor a. illa corpora, terram, aquam, aerem, & ignem prima nominantes elementa, nescio quomodo partim pura & simplicia, partim cōposita & mixta faciunt. Terram enim norūt & aquam neq; sese neq; alia continere, sed communicatione aeræ & igneæ facultatis vnitatem cōservare. aerem verò & ignem cum sese ob robur suum continere, tum reliquis etiam permixta, vim eis, permansionem, & subsistentiam conferre. Quomodo igitur terra aut aqua elementū sit: si neq; simplex, neque primum, neq; seipso fretum aliquid est, sed semper aliquo indiget externo à quo substantia eius cōtineatur atq; conseruetur? Nam ne substantiæ quidem nobis reliquerūt: sed multū habet turbarum & obscuritatis id quod de terra tradunt. * alicuius ipsa per se. At quomodo aere opus habet ipsam compingente, & cōtinente, si per se est? Non iam terra per se erit aut aqua, sed aer materiam hoc modo cogens & densans terram efficit, alio modo dissoluens & emolliens, aquam. Neutrum itaque horum est elementum, cum sit aliud, quod ambo substantiam & ortum præbuit. Porro autem substantiam aiunt & materiam qualitibus subsistere, atq; sic ferè definiunt: rursus qualitates ita etiam corpora faciunt. Hæc verò valde sunt conturbata. Nam si peculiarem substantiam habent qualitates, ob quam corpora dicuntur & sunt: nō indigent alia substantia, cum habeant suam. Si verò hoc illis tantum subsistit commune, quod substantiam ipsi & materiam appellāt: liquet corporum eas fieri participes, non esse corpora. quod autem subsistit & in se recipit, necesse est differre ab iis quæ recipit & quæ subsistit. Illi verò dimidiū vident. Materiam enim qualitatis expertē dicunt:

A σιωπή τὴν ὀπίθεσιν ἔχει, καὶ τὴν ἀλάωσιν ἢ τε πρὸς τὸν ἀέρα τῆς ἀναπνοῆς ἐπιμύξια καὶ αἰ ποιεῖ τὴν ἀναθυμίασιν, ἔξιστα μὲν καὶ τεροπόδον ἐπὶ τοῦ θύραθεν ἐμβαλλόντες ὄχετοδ καὶ πάλιν ἐξίοντος. ῥόμα γὰρ αἰ πῖς μᾶλλον ὕδατος φερεμῶν Διαπονητῆ, ῥήματα καὶ τίποις καὶ εἶδη Διαφυλάτῃ, ἢ πνεῦμα φερεμῶν ἐν τοῖς ἀτμοῖς καὶ ὑγρότησιν, ἐτέρω δὲ ἐξωθεν ἀδελεχῶς οἶον ἔργω καὶ ἀλλοτεία πνύματι κινάμδρον, ἀλλ' οὕτω πρὸς αὐτοὺς ἐαυτῶν, ὥστε τὰς ἐνοίας ἀποκλειμῶς πῖνας οὐκ ἐξομῶν νοήσας, μνήμας δὲ, νομίμοις καὶ ῥηλικῶς τυπώσας. τὰς δὲ ἐπισημας καὶ πδμτάπαι πηγμῶτες, ὡς ὁ ἀμετάπητων καὶ βέβαιον ἐγρῶσας, εἴτα τούτοις ὑποπίθεσιν βάσιν καὶ ἔδραν οὐσίας ὀλιθηρῶς καὶ σκεδαῆς, καὶ φερεμῶν ἀεὶ καὶ ρεούσης, σοιχείου γε μὴν ἐνοία καὶ ἔρχῆς κινήσιν πᾶσιν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἀνδρῶποις ἐμπέφυκεν, ὡς ἀπλοῦ καὶ ἀκρετον εἶναι καὶ ἀσωτέον. οὐ γὰρ σοιχείον, ὡς δὲ ἔρχῃ ὁ μεμικμῶν, ἀλλ' ὅς ὡν μέρικται. καὶ μὴν οὕτοι τὸν θεὸν ἔρχῃ ὄντα, σάμα νοερῶν, καὶ νοῦ ἐν ὑλῇ ποιοῦτες, οὐκατῶν, ὡς δὲ ἀπλοῦ, ὡς δὲ ἀσωτέον, ἀλλ' ὅς ἐτέρω καὶ δι' ἐτέρω ἀποφάμοιοι. ἢ δὲ ὑλῇ καθ' αὐτὴν ἀλογος οὐσα καὶ ἀποιος ὁ ἀπλοῦ ἔχει καὶ ὁ ἔρχῃ δέσ. ὁ θεὸς δὲ εἴθερ ὅκ ἐστὶν ἀσάματος, ὡς δὲ αὐλος, ὡς ἔρχῃς μετέρχῃ τῆς ὑλῆς. εἰ μὲν γὰρ ἐν καὶ τῶν τὸν ὑλῆ, καὶ ὁ λόγος, ὅκ δὲ τὴν ὑλῇ ἀλογον ἀποδεδώκασιν. εἰ δὲ ἔτερε, καὶ ἀμφοτέρων αἰ πῖς ὁ θεὸς εἴθεσμάς, καὶ οὐχ ἀπλοῦ, ἀλλὰ σωτέον πρῶτα τῶν νοερῶν τὸ θεματικῶν ἐκ τῆς ὑλῆς πρῶσειληφῶς. τὰ γε μὴν τέσσαρα σώματα, γῆ καὶ ὕδωρ, ἀέρα τε καὶ πῦρ, πρῶτα σοιχεία, πρῶτα γρῶντες ὅκ οἶδα ὅπως τὰ μὲν, ἀπλᾶ καὶ κατῶρα, τὰ δὲ, σωτέα καὶ μεμικμῶνα ποιοῦσι. γῆ μὲν γὰρ ἴσασιν καὶ ὕδωρ, οὐτε αὐτὰ σιωπέχῃ, οὐτε ἔτερε, πνύματικῆς δὲ μέλοχῆς, καὶ πρῶδοις διναμῶς τὴν ἐνόθησιν Διαφυλάτῃν. ἀέρα δὲ καὶ πῦρ, αὐτῶν τε εἶναι δι' ὀπῶναι ἐκτανίκα, καὶ τοῖς δῖον ἐκείνοις εἴκεχεμῶνα, τῶν παρῆχῃν, καὶ ὁ μόνιμον καὶ οὐσῶδες. πῶς οὖν ἐπὶ γῆ σοιχείον, ἢ ὕδωρ, εἰ μήτε ἀπλοῦ, μήτε πρῶτον, μήτε αὐτᾶ Διαρχῆς, ἀλλὰ ἐξωθεν ἐξωθεν εἰς αἰ τοῦ σιωπέχοντος ἐν τῷ εἶναι καὶ σωζόντος; ὡς δὲ γὰρ οὐσίας αὐτῶν ἐπινοία ἀπολεροῖσασιν, ἀλλὰ πολλῶν ἐχθῶρα καὶ ἀσάφῶν ὅτ' ὁ λεγόμενος τῆς γῆς ἵνος καθ' ἐαυτῶν, εἴτα πῶς οὐσα γῆ καθ' ἐαυτῶν ἀερος δέται σιωπέχοντος αὐτῶν καὶ σιωπέχοντος. ἀλλ' ὅκ ἐπὶ γῆ καθ' ἐαυτῶν, ὡς δὲ ὕδωρ, ἀλλὰ τὴν ὑλῇ ὁ ἀπρ ὡδε μὲν σιωπέχῃ καὶ πυκνῶσας, γῆ ἐποίησεν ὡδε, πάλιν δὲ Διαλυθεῖσαι καὶ μαλαθεῖσαι, ὕδωρ. ὡς δὲ πρῶτον οὖν τούτων σοιχείον, οἷς ἔτερον ἀμφοτέροις οὐσίαν καὶ γῆσιν παρῆχῃεν. ἐπὶ, τὴν μὲν οὐσίαν καὶ τὴν ὑλῇ ὑφῆσαναι τῆς ποιότησι λέγονται, καὶ ῥεδὸν οὕτω τὸν ὅσον ἀποδιδόναι, τὰς ὅ ποιότησας αὐ πάλιν οὕτως καὶ σώματα ποιοῦσι. τῶν τῶ πολλῶν ἐχθῶρα καὶ ἀσάφῶν. εἰ μὲν γὰρ ἴδιαι οὐσίαι αἰ ποιότητες ἔχουσι, καθ' ἑαυτῶν σώματα λέγονται, καὶ εἰσὶν, οὐχ ἔτερας οὐσίας δέονται τὴν γὰρ αὐτῶν ἔχουσιν. εἰ ὅ πῶτον μόνον αὐταῖς ὑφῆσῃκε ὁ κρινόν, ὅτ' οὐσίαι οὕτοι καὶ ὑλῇ καλοῦσι, δῆλον ὅτι σάματος μετέχοιοι. σώματα γὰρ ὅκ εἰσὶ. ὅ ὅ ὑφῆσῶς καὶ δεχόμενον, Διαφῆρῃ ἀνάκη τῶν ἀ δέχεται καὶ οἷς ὑφῆσῃκεν. οἱ δὲ ὅ ἡμισυ βλέποιοι. τὴν γὰρ ὑλῇ ἀποιον ὀνομάζοιοι.

ἴσως ἢ ποιότητος οὐκ ἐπιβέβηται καλεῖν αὐτοὺς. καίτοι πῶς οἶόν τε σώματα ποιότητος ἀνὰ ποιῆσθαι, ποιότητος σώματος ἀνὰ μὴ νοουῦντας; ὁ γὰρ συμπλέκων σώματα πάση ποιότητι λόγος, ὁ δὲ ἐνός ἢ μὴ σὺν ἡνι ποιότητι σώματος ἀφασαί τῃ Διφνοίαν. ἢ τοῖνυν πρὸς τὸ ἀσώματον τῆς ποιότητος μαχόμενον, μάχεσθαι καὶ πρὸς τὸ ἀποιον τῆς ὕλης ἔοικεν ἢ θατέρου θατέρων ἀποκρίνων, καὶ ἀμφοτέρωθεν χωρίζει ἀλλήλων. ὃν δὲ πινες αὐτῶν πρὸς ἀλλήλους λέγουσι, ὡς ἀποιον τῶν οὐσίαν ὀνομάζοντες, ἔχουσι πάσης ἐφερηται ποιότητος, ἀλλ' ὅτι πάσας ἔχει τὰς ποιότητας, μάλιστα τῶν τῶν ἐνοιαίῳ ἐστίν. ὁ δὲ εἰς γὰρ ἀποιον νοεῖ τὸ μηδεμίαν ποιότητος ἀμοιρον, ὁ δὲ ἀπαρτὸς τὸ πᾶν τὰ πᾶσιν ἀεὶ πεφυκός, ὁ δὲ ἀκίνητος τὸ πᾶν τῆ κινήτων. ὁ δὲ εἰς γὰρ οὐ λέλυται, καὶ ἀεὶ μὲν ποιότητος ἢ ὕλη νοῆται, τὸ ἕτερον αὐτῶν νοεῖσθαι καὶ ἀφαιρέσθαι τῆς ποιότητος.

A qualitates porro materiae expertes dicere nolunt. At qui potest corpus absque qualitate facere, qui qualitates sine corporibus non intelligit? Quae n. ratio corpus cum omni qualitate connectit, non patitur intellectum corpus vllum sine qualitate attingere. Aut igitur qualitatem incorpoream negans etiam materiam qualitatis expertem esse inficiari videtur: aut alterum ab altero secernens, utraq; invicem separat. Quam verò nonnulli eorum praetextunt ratione, materiam qualitatis vacuum dici, non quod omni sic spoliata qualitate, sed quia omnibus praedita qualitatibus, maxime communi sensui repugnat. Nemo quippe id qualitatis exfors intelligit, quod nullius qualitatis non sit particeps: neq; ab affectione immune id, quod ea est natura ut omnia pati possit: neq; immobile, quod omnibus modis mouetur. Illud autem solutum non est, etiam si semper cum qualitate intelligatur materia, aliam eam intelligi, & differentem a qualitate.

Π Λ Ο Υ Τ Α Ρ Χ Ο Υ,

Ὅτι ὁ δὲ ζῶν ἐστὶν ἰδέως κατ' Ἐπίκουρον.

Κ Ο Λ Ω Τ Η Σ ὁ Ἐπίκουρου οὐκ ἐπιβέβηται βιβλίον ἔξεδωκεν, ἐπιγράψας ὅτι κατὰ τὰ τῶν ἄλλων φιλοσόφων δόγματα ὁ δὲ ζῶν ἐστίν. ὅσα τοῖνυν ἡμῖν ἐπιήλθεν εἰπεῖν πρὸς αὐτὸν ἕως τῶν φιλοσόφων, ἐγράφη πρὸς ἑτέρωθεν. ἐπεὶ δὲ καὶ τῆς σχολῆς ἀφαιρέσεως, ἐχρῆντο πλείονες ἐν ταῖς περὶ ταῦτα πρὸς τῶν ἀφαιρέσεων, ἔδοξε μοι καὶ τοῖσι συναλαβεῖν, εἰ καὶ δι' ἄλλο μὴ γινώσκων, ἀλλ' ἐκείνων ἕνεκα τοῖς ἀφαιρέσειν ἕτεροις, ὅτι δὲ τοῖς λόγοις ἕκαστον ἂν ἐλέγχει καὶ τὰ γράμματα μὴ παρέργως διελθεῖν, μηδὲ φωνῆς ἀλλοχόθεν ἄλλας ἀποσπῶντα, καὶ ῥήμασιν ἀνὰ γραμμάτων ἐπιπέδητον, ἀποκρούεσθαι τοῖς ἀπειροῖς. πρὸς ἐλθόντων γὰρ ἡμῶν εἰς τὸ γυμνάσιον, ὡς πρὸ εἰώθεινον, ἐκ τῆς ἀφαιρέσεως, Ζήξιππος, Ἐμοὶ μὲν (ἔφη) δοκεῖ πολὺ τῆς πρὸς ἑκατέρωθεν ὁ λόγος εἰρησάσαι παρρησίας μαλακώτερον. ἀπίσασί δὲ ἡμῖν ἐπὶ ἀφαιρέσεως οἱ πρὸς Ἡρακλείδην, πρὸ Ἐπίκουρου καὶ πρὸ Μητροδώρου, ἡμῶν μὴδὲν αἰτίων ὄντων δραστήτερον καταφάσκοντες. καὶ ὁ Θεῶν, εἴτα οὐκ ἔλεγχες (εἶπεν) ὅτι τοῖς ἐκείνων ὁ Κολώτης πρὸς ἀλλοτρίους, ἀφαιρέσεως αἰδρωδῶν φαίνεται; τὰ γὰρ ἐν αἰσθητοῖσι ἀφαιρέσεως ῥήματα, βωμολοχίας, ληκυσμοίς, ἀφαιρέσεως, ἐταιρήσεις, ἀνδροφονίας, βαρυσόνοις, πολυφθόροις, βαρυσκεφάλους σωμαζαρόντες, Ἀριστοτέλους, καὶ Σωκράτους, καὶ Πυθαγόρου, καὶ Πρωταγόρου, καὶ Θεοφράστου, καὶ Ἡρακλείδου, καὶ Ἰπποκράτους, καὶ τίνος γὰρ οὐχὶ τῶν ἐπιφανῶν κατεσκεδάσαν; ὡς τε εἰ καὶ τὰ ἄλλα πᾶντα σφῶν εἶχεν αὐτοῖς, ἀφαιρέσεως βλασφημίας τούτων καὶ κατηγορίας, παρρησιᾶς σοφίας αὐτῶν εἰργασάται. φησὶ γὰρ ἔξω θεοῦ χοροῦ καὶ ζήλοτυπία δι' ἀφαιρέσεως ἀποκρίψαι μὴ δυναμένη τὸ ἀληθινόν. Ἐπολαβὼν δὲ ὁ Ἀριστοτέλης, Ἡρακλείδης οὖν (ἔφη) γραμματικὸς ὢν, ἀπὸ τῆς ποιητικῆς τύψεως

P L V T A R C H I

C Commentarius Ne suaviter quidem viui posse secundum Epicuri decreta, docens.

Κ Ο Λ Ω Τ Η Σ Epicuri familiaris librum edidit, hoc indice, Ne viui quidem posse iuxta aliorum philosophorum decreta. Contra quem quae pro philosophis differere nobis subiit, ea iam ante conscripsimus. Quoniam autem soluto qui disputationi interfuerat coetu, in ambulatione complures ad eam sectam se dederunt, visum mihi fuit hos quoque in viam reducere: si nullam aliam obrem, saltem ut his qui in alios inquirunt, demonstrare debere ab his eorum quos arguunt aut refellunt scripta non obiter percurri, neque eos voces hinc inde auultas & dictiones absq; scriptura adoriri, itaq; fraudem imperitis facere. Progressis nobis more nostro in gymnasium a schola, Zeuxippus: Mihi, inquit, sermo fuisse videtur habitus aliquanto mollius, quam libertas conueniens rei exigeret. abit quidem Heraclides nos culpans, & in Epicurum ac Metrodorum asperius inuectus, cum nos ei huius rei causam praebuerimus nullam. Hoc verò, inquit Theo, non dicis, quod cum his comparatus Colotes, hominum in dicendo videri potest modestissimus. Congesta n. in unum quae inter homines habentur foedissima vocabula, scurrilitates, ampullas, arrogantias, scortationes, homicidia, graues gemitus, multorum perditionem, cerebri grauedines: in Aristotelem, Socratem, Pythagoram, Protagoram, Theophrastum, Heraclidem, Hipparchum, denique neminem non virorum illustrium effuderunt vniuersa, ut si alioquin omnia sapienter statuissent, certe ob maledicta haec, haecq; criminationes longissime fuerint a sapientium choro, & obrectatio quae ob imbecillitatem id quod dolet dissimulare non potest. Haec verba excipiens Aristoteles, Heraclides, aiebat, grammaticus cum sit, poetice turbare